เอกายโน มคฺโค

มูลนิธิ แนบ มหานีรานนท์

ปัญญาสาร

วารสารธรรม



ปัญญาสาร ฉบับที่ ๔๗

มูลนิธิแนบมหานีรานนท์

เอกายโน มคฺโค

มูลนิธิ แนบ มหานีรานนท์

ปัญญาสาร ฉบับที่ ๙๖

❖ ❖ ❖

- ❖ การเข้าถึงพระรัตนตรัย
- ❖ สัมมาทิฏฐิ ๖
- ❖ บูชาที่ควรบูชา
- ❖ คติธรรม
- ❖ ข่าวมูลนิธิ
- ❖ ข่าวอนุโมทนา

สำนักงานมูลนิธิแนบมหานีรานนท์

๘๔/๑ หมู่ ๒ ถนนพุทธมณฑลสาย ๕ ตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ๗๓๒๑๐
โทร. ๐๒-๔๘๒๑๐๔๔, ๐๒-๘๘๙๔๔๑๗
และที่ตึกสุหัทรังสรรค์ วัดสามพระยา กทม. ๑๐๒๐๐
โทร. ๐๒-๖๒๘๙๓๒๘

พิมพ์ที่ บริษัท วี. อินเตอร์ พริ้นท์ จำกัด
๒๔๐/๑๑๗-๑๑๙ ถ. จรัญสนิทวงศ์ แขวงบ้านช่างหล่อ
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
โทร. ๐-๒๔๑๒-๗๗๐๗, ๐-๒๔๑๒-๗๗๐๙, ๐-๒๔๑๒-๕๐๗๐
โทรสาร. ๐-๒๔๑๒-๗๗๑๐
น.ส. วรางคณา วงศ์วัชระกุศล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๔๙

คำนำ

❖❖❖❖❖❖❖

ปัญญาสารฉบับที่ ๙๖ นี้ ออกในวาระวันอาสาฬหบูชา ซึ่งเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าประกาศปฐมเทศนาแก่ปัญจ-วัคคีย์ ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน

ในปีนี้ตรงกับวันจันทร์ที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ มูลนิธิแนบมหานีรานนท์ ได้จัดให้มีการบำเพ็ญกุศลทอดผ้าป่าสามัคคีครั้งนี้ขึ้น โดยมีคุณสุนีย์ วิชยานนท์ รับเป็นประธาน เพื่อนำรายได้เป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาธรรม และการปฏิบัติวิปัสสนาของมูลนิธิแนบมหานีรานนท์

ปัญญาสารฉบับนี้ได้นำเรื่อง การเข้าถึงพระรัตนตรัย และสัมมาทิฏฐิ ที่ท่านอาจารย์แนบ มหา-นีรานนท์ ได้อธิบายถึงอารมณ์ของปัญญา ที่จะนำไปสู่ความพ้นทุกข์ได้ นอกจากนี้ยังมีเรื่องของอาจารย์ท่านอื่นที่เป็นอารมณ์ของปัญญา ตามมาอีกด้วย

มูลนิธิแนบมหานีรานนท์ ขออนุโมทนาทุกท่านได้บำเพ็ญกุศลเพื่อทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาในทาง

ให้ปัญญาครั้งนี้ อันเป็นปัญญาบารมีที่จะเป็นปัจจัยให้พ้นจากวัฏฏะทุกข์ได้

ขอกุศลเจตนาที่ประกอบด้วยปัญญานี้จงเป็นพลวปัจจัยให้ทุกท่านประสบแต่ความสุขความเจริญงอกงามในธรรม และมีสติปัญญา เฉลียวฉลาด สามารถรู้ธรรมเห็นธรรม ตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนถึงความพ้นทุกข์โดยเร็วพลัน ด้วยกันทุกท่านด้วย เทอญ ฯ.

วรรณสิทธิ ไวทยะเสวี
ประธานกรรมการ
มูลนิธิแนบมหานีรานนท์
๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๙

สารบัญ

❖❖❖❖❖❖

หน้า

❖ การถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ (พระรัตนตรัย) ๖

❖ สัมมาทิฏฐิ ๖ ๓๒

❖ บูชาผู้ที่ควรบูชา ๖๒

❖ คติธรรม ๗๔

❖ ข่าวมูลนิธิ ๗๙

❖ ข่าวอนุโมทนา ๘๒

❖ รายนามผู้บริจาคสมทบทุนมูลนิธิ ๙๐

❖ รายนามผู้บริจาคสมทบทุนอาหาร ๙๔

❖ รายนามผู้บริจาคค่าสถานีวิทยุกระจายเสียง ๙๖

❖ รายนามผู้บริจาคสร้างอาคารพักพระภิกษุ-สามเณร ๑๐๒

❖ รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ๑๐๙

การถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ (พระรัตนตรัย)

โดย

อาจารย์แนบ มหานีรานนท์

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ

พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ

ธมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ

สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ

❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖

สวัสดีค่ะ ท่านผู้สนใจในพระพุทธศาสนาทั้งหลาย พวกเราคงจะเคยสวดมนต์ไหว้พระ ตามคาถาข้างต้นนี้นะคะ เชื่อว่าต้องคล่องปากขึ้นใจ และเข้าใจในความหมายด้วยกันทุกคนแล้วนะคะ คือแปลว่า ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธ ขอถึงพระธรรม ขอถึงพระสงฆ์ เป็นที่พึ่ง แต่การขอถึงนี้ จะถึงอย่างไร และอย่างไรจึงจะเรียกว่า ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่ง หรือถึงพระรัตนตรัย นี่ก็เหมือนกันนะคะ

การถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นั้นอย่างไร

ก่อนที่เราจะทราบการถึงพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ว่า จะถึงได้อย่างไรนั้น เราก็ควรจะได้ทราบความหมายของคำว่า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เสียก่อน แปลว่าอะไร เราต้องรู้จักสิ่งทั้ง ๓ นี้เสียก่อนนะคะ แล้วจึงจะรู้กันต่อไปว่าการถึงนั้น จะถึงได้อย่างไร? โดยวิธีใด?

พระพุทธ คืออะไร

พระพุทธเจ้า แปลว่า ผู้ตรัสรู้ และพระพุทธที่เรากล่าวขอถึงกันนี้ หมายถึงอะไร คงไม่หมายถึงร่างกาย คือไม่หมายถึงร่างกายของพระพุทธเจ้าท่านว่าเป็นพระพุทธ เพราะเวลานี้ก็ไม่มีร่างกายนั้นแล้ว ใช่ไหมคะ ท่านปรินิพพานไปแล้ว เราจะไปถึงร่างกายของพระองค์ท่านได้อย่างไร พระรัตนตรัย นั้นมี ๓ นะคะ ถ้าหมายเช่นนั้น พระรัตนตรัยมิเหลือเพียง ๒ หรือเพราะร่างกายของพระพุทธเจ้าท่านไม่มีแล้ว เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว อะไรคือ **พระพุทธ**

พวกเราก็ทราบกันดีแล้วว่า พระพุทธเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้ ธรรมที่ท่านตรัสรู้เองโดยชอบ จนได้พระนามว่า พระพุทธเจ้านั้น ท่านตรัสรู้อะไร ท่านตรัสรู้อริยสัจ ๔ นะคะ ปัญญาที่ตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง โดยไม่ต้องอาศัยใครสั่งสอนนี่แหละค่ะ หมายเอา **ปัญญาของท่าน** นี่แหละ **เป็นพระพุทธ** เข้าใจแล้วนะคะ คำว่าพระพุทธนี่

พระธรรม คืออะไร

เมื่อพระองค์ตรัสรู้แล้ว ก็ทรงแสดงธรรมที่ตรัสรู้นั้นโปรดสัตว์ พระธรรมคำสั่งสอนของพระองค์ คือเหตุผลต่างๆ ของธรรมชาติ มีศีล สมาธิ ปัญญาเป็นต้น ซึ่งเป็นข้อปฏิบัติ หรือว่า ธรรมทั้งหมดที่พระองค์สั่งสอนนั่นแหละ **เป็นพระธรรม**

พระสงฆ์ คืออะไร

ส่วนพระสงฆ์ ก็คือผู้ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ที่สุดแม้หากได้โกนหัวนุ่งเหลืองก็ดี หรือทำการบรรพชาแล้วก็ดี แต่ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งสอน หรือไม่ประพฤติปฏิบัติตามธรรมวินัยของพระพุทธองค์ ก็ไม่ชื่อว่า ภิกษุสงฆ์ นะคะ ภิกษุสงฆ์สาวกของ

พระพุทธเจ้าต้องเป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติถูก สมควรที่เราจะเคารพบูชา อย่างนี้ คือ **พระสงฆ์** นะคะ

ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ คือถึงอะไร

ทีนี้จะพูดการถึงพระพุทธนั้น คือ ถึงอะไร **การถึงพระพุทธนั้น ก็คือ ถึงปัญญาของท่าน เราต้องเกิดปัญญารู้อริยสัจธรรม**นะคะ เพราะพระพุทธเจ้ารู้สิ่งนี้ ปัญญาของพระพุทธเจ้ารู้อย่างนี้ และเมื่อเรารู้อย่างนี้ด้วย ก็เรียกว่า ถึงพระพุทธ **เหมือนอย่างพ่อแม่สอนเราว่า อย่าทำอย่างนั้น อย่าทำอย่างนี้ แต่เรายังไม่รู้ว่า ที่สอนนั้นน่ะดีหรือไม่ดี ทีนี้ พอเราไปประสบเหตุการณ์อะไรอย่างหนึ่งที่พ่อแม่เคยสอนเราไว้ ก็นึกถึงพ่อแม่ขึ้นมาทันที นึกถึงคำสั่งสอน นึกถึงความรู้ของพ่อแม่ว่า อ้อ นี่พ่อแม่เรารู้อย่างนี้แล้ว ก็สอนเราให้ทำอย่างนี้ ไม่ให้ทำอย่างนั้นเป็นต้น นี่เรียกว่า เราถึงความรู้นะคะ** เมื่อพระองค์รู้สิ่งนี้ คือ อริยสัจธรรมแล้ว พระองค์ก็สอนให้เรารู้ เมื่อเรารู้อย่างนั้นแล้ว ก็เรียกว่า ถึงแล้ว คือถึงปัญญาความรู้ของพระองค์ นี่เรียกว่าถึงพระพุทธ ส่วนธรรม คือ อริยสัจธรรมที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสรู้ เมื่อเรารู้ธรรมที่พระพุทธองค์สอนอย่างนี้แล้ว ก็เรียกว่า ถึง

พระธรรม ส่วนผู้ที่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์แล้วรู้ธรรมนั้น ก็เรียกว่า ถึงพระสงฆ์ พอเข้าใจแล้วนะคะ

พุทธ กับ อนุพุทธ ต่างกันอย่างไร

พระพุทธเจ้าเป็นผู้รู้ เรียกว่า **พุทธะ** ส่วนผู้ที่รู้อริยสัจธรรมตอนหลังๆ ต่อมาจากพระพุทธเจ้า ไม่ชื่อว่าเป็นพระพุทธเจ้า ถึงแม้จะรู้อย่างพระพุทธเจ้า ก็ไม่เรียกว่า พระพุทธเจ้า เพราะผู้รู้ตอนหลังนี้ เป็นผู้รู้ตามคือ เกิดปัญญา เพราะรู้ตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เรียกท่านผู้รู้ตอนหลังนี้ว่า **อนุพุทธ** ผู้รู้ตาม

การถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ถึงพร้อมกันในคราวเดียว?

เพราะฉะนั้น ที่เรา**ขอถึง ก็คือ ขอถึงความรู้ คือ รู้ถึงธรรมะที่พระพุทธองค์สั่งสอน คืออริยสัจธรรม เมื่อถึงความรู้ คือถึงปัญญา ก็ถึงพระพุทธ** เมื่อเรารู้ธรรมที่พระพุทธเจ้ารู้ เรียกว่า เราถึงพระธรรม และผู้รู้ตามนั้นแหละ ซื่อว่า ถึงพระสงฆ์ การถึงก็ถึงพร้อมกันทั้งพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ คือ ถ้าใครถึงพระพุทธ ก็ถึงพระธรรมด้วย และเมื่อใครถึงพระพุทธ

พระธรรม ผู้นั้นก็ถึงพระสงฆ์ด้วย อย่างนี้เรียกว่า การถึง เข้าใจไหมคะ เข้าใจแล้วนะคะ คืออย่างนี้เรียกได้ว่า ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์โดยแท้จริง

เพียงการระลึกถึง จะไปถึงหรือไม่

การถึงนั้นมีหลายอย่าง ถึงด้วยกายก็มี ถึงด้วยวาจาก็มี ถึงด้วยใจก็มี การถึงด้วยกาย ก็โดยเรากราบไหว้ขอถึง การถึงด้วยวาจา ก็โดยเราเปล่งเสียงออกมาขอถึง การถึงด้วยใจ ก็โดยการเลื่อมใสศรัทธาด้วยใจนึกถึง อย่างนี้เรียกว่า เป็นการขอถึงได้เป็นขั้นต่างๆ ตามที่เราเลื่อมใสในพระรัตนตรัย คือในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นะคะ

การถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ โดยแท้จริง ต้องถึงโดยการปฏิบัติ ศีล สมาธิ ปัญญา หรือ มหาสติปัฏฐาน มีอยู่ทางเดียวเท่านั้น

แต่การที่จะให้ถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ โดยแท้จริงนั้น ทำอย่างไร จึงจะถึงพระรัตนะทั้ง ๓ นี้ได้ เราจะไปกันด้วยอะไรจึงจะถึง จะไปด้วยรถยนต์ รถไฟ รึ ก็ไม่ใช่ จะไปด้วยเรือบินรึ ก็ไม่ใช่ ถ้าเช่นนั้น เราจะถึงโดยการไปด้วยอะไรกัน เช่นนี้ เราก็ควรต้องรู้ ควร

ต้องเข้าใจนะคะเราต้องถึงด้วยการปฏิบัติค่ะ ที่นี้เราก็ต้องรู้ว่า ปฏิบัติกันอย่างไรจึงจะถึง ก็ต้องด้วยศีล สมาธิ ปัญญา หรือมหาสติปัฏฐาน ที่พระพุทธองค์บัญญัติไว้ วางไว้หรือชี้ไว้ว่า **มีทางเดียว เอกายโน มคฺโค** มีทางเดียวเท่านั้น ที่เราจะทำให้ถึงพระรัตนะทั้ง ๓ ได้ เข้าใจแล้วนะคะ

การตั้งสำนักวิปัสสนาขึ้นมาในที่นี้ ก็เพื่อเป็นยานอย่างหนึ่ง สำหรับการปฏิบัติ เพื่อจะให้ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

เพราะฉะนั้น การที่ได้มาตั้งสำนักวิปัสสนาที่นี้ ให้มีการทำกรรมฐานที่นี่ มีทั้งพระภิกษุ และฆราวาส มาปฏิบัติกันหลายท่าน ก็ปฏิบัติเพื่อจะให้ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพราะรู้กันอยู่แล้วว่า การถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์นั้นจะไปให้ถึงด้วยยวดยานอะไรๆ ไม่ได้เลย ต้องไปด้วยการปฏิบัติวิปัสสนาเท่านั้น จึงมีโอกาสถึงได้ เพราะฉะนั้นที่มาตั้งสำนักปฏิบัติธรรมนี้ ตั้งเพื่อเป็นยานอย่างหนึ่งสำหรับการปฏิบัติ จะปฏิบัติไปไหนกัน ก็เพื่อไปให้ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ตามที่ประกาศขอไว้นั่นเอง ถ้าเราประกาศขอถึงด้วยปาก จะถึงไหมคะ คือ ศีลก็ไม่ทำ

สมาธิก็ไม่ทำ วิปัสสนาก็ไม่ทำ แล้วจะถึงไหม เพราะฉะนั้น การที่มาตั้งสำนักวิปัสสนานี้จึงชื่อว่า มีประโยชน์ จะมีประโยชน์อย่างไร ประโยชน์ก็เพื่อที่จะได้ใช้เดินทางไปให้ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพราะเราจะไปด้วยยวดยานอะไร ๆ ไม่ได้ เราต้องไปด้วยการปฏิบัติอย่างนี้

วิปัสสนาธุระ เป็นกิจอันสำคัญอย่างหนึ่งในพุทธศาสนา

ฉะนั้น ใครตั้งอยู่ในกิจนี้ คือวิปัสสนาธุระ อันเป็นกิจสำคัญอย่างหนึ่งในพระพุทธศาสนานี้ ก็ได้ชื่อว่าเป็นคนดี เป็นคนที่ประพฤติตนตามที่ได้ประกาศไว้ เพราะน้อยคนนักที่จะมาทำความเพียรอย่างนี้ได้ ต้องเป็นคนที่มีความเลื่อมใสศรัทธาจริงๆ ต้องเอาชนะกิเลสมันมาอย่างทุกท่านที่มานี่ ก็เลื่อมใสกันทุกคน อยากถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์กันทั้งนั้นใช่ไหมคะ แต่ว่าจะมาปฏิบัติอย่างนี้สัก ๓ วัน ๗ วัน จะได้ไหม ก็บอกว่าไม่ได้ใช่ไหมคะ ใครห้ามไม่ให้เรามา ทราบไหมคะ กิเลสค่ะ มันห้ามไว้ เพราะเราอยู่ใต้อำนาจมัน ถ้าเราจะขอลากิเลสมันว่า ฉันขอลาแกไปทำวิปัสสนาธุระ สัก ๓ วัน หรือ ๕ วันเถอะ มันจะอนุญาตไหม

มันจะว่า แกไปไม่ได้ แกมีธุระมาก แกมีภาระที่จะต้องทำมากมายอยู่ทางบ้าน บ้านแกไม่มีคนอยู่ อย่างนี้ใช่ไหมคะ นี่ต้องแล้วแต่กิเลสเขาจะอนุญาต ถ้าเขาอนุญาตให้กี่วัน ก็มาได้เท่านั้น นี่แหละ เราอยู่ใต้อำนาจของกิเลสอย่างนี้ บางคนก็มาไม่ได้เลย บางคนก็มาได้เพียงวันพระ แม้กิเลสมันให้มาเพียงวันพระวันเดียวก็ยังดี ถ้ามันไม่ให้เรามา เราก็มาไม่ได้ เพราะฉะนั้นผู้ที่จะมาปฏิบัติอย่างนี้ได้ ก็ต้องเสียสละมา ต้องชนะกิเลสมันมา ใช่ไหมคะ

การสร้างกุศลให้ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ก็เป็นการสร้างกุศลเพื่อให้ถึงความพ้นทุกข์ หรือถึงพระนิพพานนั่นเอง

ในการสร้างกุศลอย่างการปฏิบัติวิปัสสนา หรือสติปัฏฐานนี้ เราจะมีโอกาสสร้างได้ต่อเมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว แต่ก่อนนี้คือ ก่อนที่พระพุทธเจ้าของเราอุบัติขึ้นก็มีอาจารย์ มีฤาษีชีไพรกันอยู่แล้วมากมาย เขาสามารถเหาะเหินเดินอากาศได้มีตาทิพย์หูทิพย์เป็นต้น แต่ว่า **ความตรัสรู้ไม่มี หนทางที่จะทำให้เกิดปัญญาความรู้ในอริยสัจธรรมไม่มี** ต่อเมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว พระองค์จึงได้วางมหาสติปัฏฐาน อันเป็นหนทางนี้ขึ้น

ไว้ว่า **หนทางที่จะถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ หรือทางที่จะพ้นทุกข์ต้องอาศัยทางนี้ คือ มหาสติปัฏฐาน นี่สร้างกุศลอย่างนี้ จึงจะไปนิพพานได้** เพราะฉะนั้น เราเคารพกราบไหว้สรรเสริญบูชาท่าน ก็เพราะอย่างนี้ คือ หนทางที่จะถึงความพ้นทุกข์ หรือถึงพระนิพพานนั้น ไม่มีใครรู้ ศาสดาอื่นใดก็ไม่รู้ และไม่มีใครจะบัญญัติหนทางปฏิบัตินี้ได้เลย ต่อเมื่อพระพุทธเจ้าประกาศพระศาสนาที่พระองค์ตรัสรู้ขึ้นแล้ว และวางหนทางไว้ให้ปฏิบัติ จึงได้ปฏิบัติกันในสมัยที่พระพุทธองค์ยังทรงพระชนม์อยู่ ก็มีผู้ได้รู้ได้ปฏิบัติกันมาก แต่มาถึงสมัยนี้ พระพุทธศาสนาล่วงเลยมาตั้งสองพันกว่าปีแล้ว จึงมีความเสื่อมไปจากความเข้าใจของคนสมัยนี้ พุทธบริษัทบางท่าน ไม่รู้จักหนทางนี้เลยก็ **นี่พระพุทธศาสนาก็จะหมดลงไปแล้วนะคะ โอกาสที่เราจะได้สร้างกุศลอย่างนี้ก็จะน้อยลง ต่อไปอาจจะหาไม่พบทางนี้** และบางท่านที่ไม่เข้าใจในการปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติไปก็เห็นนรกบ้าง เห็นสวรรค์บ้าง นี่แหละความเข้าใจที่จะทำให้ถูกต้องตามหนทางที่พระพุทธองค์วางไว้ก็เสื่อมไปแล้ว ทางที่ถูกก็จะหายากเข้าทุกที เพราะฉะนั้น ถ้าพุทธศาสนาหมดแล้ว เรา

ก็จะไม่มีโอกาสได้สร้างกุศลอย่างนี้ และไม่ใช่ว่า ตายแล้วก็สูญไม่มาเกิดอีก ถ้าตายแล้วไม่มาเกิดอีกก็ไม่ต้องทำกุศลอย่างนี้ก็ได้ แต่พวกเราทุกคนนี่ก็เชื่อกันแล้วว่าเมื่อตายแล้วก็ต้องไปเกิดอีกแน่ ผู้ที่ไม่เกิดอีก ก็มีแต่พระอรหันต์ผู้หมดกิเลสแล้วเท่านั้น และเมื่อเกิดแล้ว เราจะได้พบพระพุทธศาสนาหรือไม่ก็ไม่รู้หรือว่าเมื่อเกิดในชาติต่อๆ ไป อาจจะได้พบพระพุทธศาสนาอีกเช่นเดี๋ยวนี้ แต่จะมีโอกาสได้ทำกุศลที่จะให้ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ หรือไม่ก็ไม่รู้ และจะมีวิธีทำที่ถูกต้องอยู่หรือเปล่าไม่รู้ อาจไม่รู้หรือไม่พบก็ได้ เมื่อไม่พบก็ไม่มีโอกาสจะสร้างกุศลอย่างนี้ เมื่อเช่นนี้การเกิดอีกก็ไม่ได้ปัจจัยไปเลย ใช่ไหมคะ ก็เมื่อเชื่อกันแล้วว่า จะต้องไปเกิดอีกและถ้าเราได้สร้างปัจจัยในกุศลอย่างนี้ไป เมื่อเราเกิดอีก ก็มีปัจจัยเพิ่มอีก บารมีเพิ่มอีก ใช่ไหมคะ

ถ้าไม่สร้างกุศลที่จะทำให้ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ก็เหมือนเกิดมาไม่ได้พบพระพุทธศาสนา

เวลานี้ ทุกคนก็มีวาสนาอันประเสริฐ ที่**เกิดมาได้พบพระพุทธศาสนา** ก็จะเป็นการสมควรหรือไม่ที่จะสร้างกุศลอย่างนี้ อย่างน้อย ๗ วัน หรือ ๑๐ วัน

พระพุทธเจ้าท่านวางกำหนดการปฏิบัติไว้ว่า ไม่ ๗ วัน ๗ เดือน หรือไม่ก็ ๗ ปี ก็บรรลุได้ ถึงแม้ว่าเรายังมาไม่ได้ แต่เมื่อเราได้มาพบแล้วว่าเวลานี้ กุศลอย่างนี้ยังอยู่ ยังมีโอกาสทำได้ และมีคนคอยช่วยแนะนำให้เราทำ เราก็ควรฉวยโอกาสที่จะสร้างกุศลอย่างนี้ เพราะเมื่อไรเราจะได้มีโอกาส ถ้าพระพุทธเจ้าไม่ได้มาตรัสรู้ หรือกัปไหนว่างพระศาสนา ก็ไม่มีโอกาสสร้างกุศลอย่างนี้แล้ว หมดโอกาสแล้วใช่ไหมคะ เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่าเราไม่สร้างกุศลอย่างนี้ ก็จะได้ประโยชน์อะไรในการที่เรามาพบพระพุทธศาสนา ถึงแม้ทานก็ดี ศีลก็ดี สมาธิก็ดี หรืออภิญญาสมาบัตินั้น ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะมาตรัสรู้ เขาก็มีกันอยู่แล้ว **เมื่อเรามาพบพระพุทธศาสนากันแล้ว แต่เราไม่สร้างกุศลอย่างนี้เลย ก็เหมือนกับไม่ได้พบ** กุศลอย่างอื่น เรามีโอกาสทำได้ทุกเมื่อ เพราะมีประจำในโลกแล้ว ทานก็มีอยู่แล้ว ศีลก็มีอยู่แล้ว สมาธิก็มีอยู่แล้ว ดังนั้นจึงถือว่าเป็นสิ่งที่ควรที่สุด สำหรับพวกเราที่นับถือพระพุทธศาสนา จะได้มีโอกาสสร้างกุศลอย่างนี้บ้าง สร้างยากนะคะ ทุกท่านมารักษาศีลก็ทำได้ อย่างเช่นวันพระ บางที่ ๓ วันก็มาทำได้ ทำทานหรือทำอะไร ๆ

เช่น ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ก็ทำได้หมดใช่ไหมคะ แต่การที่จะมาทำกุศล เพื่อให้ถึงพระรัตนตรัย อย่างนี้ทำได้ยาก เพราะการมาทำกรรมฐานนี้ต้องชนะกิเลสมันมา จึงจะมาได้ มิฉะนั้นก็มาไม่ได้ ดังนั้น ทุกท่านที่มีโอกาสมาพบพระพุทธศาสนาแล้ว ก็ควรสละเวลามาเข้าปฏิบัติกรรมฐานเพื่อเพิ่มบารมีสัก ๓ วันบ้าง ๗ วันบ้าง ตามโอกาสที่จะมาได้ ทำได้มากบารมีก็เพิ่มมาก

พอเข้าใจแล้วนะคะ ส่วนคุณของพระพุทธเจ้าท่านก็มีอยู่ในบทสวดอิติปิโส พระธรรมก็มีคุณอยู่ในบทสวดสวากขาโต ส่วนพระสงฆ์มีคุณอยู่ในบทสวดสุปฏิปันโน ท่านมีคุณอย่างที่เราสวดมนต์ก็รู้อยู่แล้ว แต่ที่จะเป็นพระสงฆ์ได้ก็ต้องปฏิบัติ มิฉะนั้นกิเลสก็ไม่หมด ดังนั้น การปฏิบัติวิปัสสนาจึงเป็นธุระ จึงเป็นกิจอันสำคัญที่จะทำให้บุคคลถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นพระอริยะ หรือถึงนิพพาน เป็นความบริสุทธิ์ หมดจดจากกิเลส ถ้าท่านทั้งหลายไม่ขัดข้องเรื่องร่างกาย ก็ขอให้มากันบ่อย ๆ นะคะ

ต่อไปนี้เป็นการขยายความต่อท้ายธรรมบรรยาย

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ที่เรารู้จักกันในปัจจุบัน

พระพุทธ คืออะไร?

ตามความเข้าใจของพุทธศาสนิกชน บางคนเข้าใจว่า คือ**พระพุทธรูป** ที่เราตั้งไว้บูชาในบ้านช่องของเรา ซึ่งรวมทั้ง พระพุทธรูปที่เป็นพระประธานในโบสถ์วิหาร ตามวัดวาอารามต่างๆ บางท่านรู้ว่าพระพุทธรูปนั้นเป็นสิ่งสมมุติ องค์พระพุทธก็ต้องหมายถึงพระสรีระกายของพระพุทธเจ้า ซึ่งดับขันธ์ปรินิพพานไปนานแล้ว แต่ทรงตั้งผู้แทนพระองค์ไว้ ดังได้ตรัสกับพระอานนท์ว่า "**พระธรรม** อันตถาคตตรัสไว้แล้วด้วยดีนี้แหละ จะเป็นพระศาสดาแทนตถาคต" เลยเข้าใจเอาว่า ในปัจจุบันนี้**พระพุทธ**ไม่มีแล้ว คงใช้ **พระธรรม** เหล่านั้นแทนองค์ **พระพุทธ** ด้วย สำหรับบางท่านที่เคยสวดมนต์ไหว้พระอยู่เป็นประจำ โดยระลึกถึงคุณของพระองค์ ๙ ประการ อยู่เสมอๆ ก็มีความเชื่อมั่นว่า **พุทธมนต์** หรือ**พุทธคุณ** นี่แหละคือ **พระพุทธ** ที่เรายอมรับนับถือกันอยู่ในปัจจุบัน แต่ตามธรรมบรรยายของท่านอาจารย์แสดงว่า **พระพุทธ** แปลว่า ผู้ตรัสรู้อริยสัจธรรม และเป็นการตรัสรู้ด้วย

พระองค์เอง โดยไม่ต้องอาศัยใครสั่งสอน จึงเรียกว่า "พระพุทธเจ้า" ส่วนผู้ตรัสรู้ตามภายหลังนั้น ต้องอาศัยคำสอนของพระองค์ เรียกว่า "อนุพุทธ" หรือ "พระอริยสาวก" เมื่อว่าโดยธรรมแล้ว ผู้ตรัสรู้ก็หาใช่พระสรีระร่างกายของพระองค์ไม่ และก็ไม่ใช่พระพุทธรูป พระพุทธมนต์ หรือพระพุทธคุณอะไร **พระพุทธ**นั้นคือ **ปัญญาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ตรัสรู้อริยสัจธรรมนั่นเอง**

พระธรรม คืออะไร?

เมื่อพระองค์ตรัสรู้ **อริยสัจธรรม** แล้ว ทรงแสดงธรรมที่ตรัสรู้นั้น เป็นปฐมเทศนาแก่ปัญจวัคคีย์ คำสั่งสอนของพระองค์ อันเป็น **"ศาสนธรรม"** จะเรียกว่า พระธรรมวินัย พระไตรปิฎก นวังคสัตถุสาสน์ หรือจะขยายออกไปเป็นพระธรรม ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ก็ตาม แม้คำสอนที่เป็นข้อปฏิบัติที่แสดงไว้ในหมวดธรรมต่างๆ มีศีล, สมาธิ, ปัญญา หรือมหาสติปัฏฐาน ๔, สัมมัปปธาน ๔, อิทธิบาท ๔, อินทรีย์ ๕, พละ ๕, โพชฌงค์ ๗, มรรค ๘ ในโพธิปักขิยธรรม ๓๗ ประการ วิปัสสนาญาณ หรือวิสุทธิ ๗ ก็ประมวลอยู่ในธรรมที่ประกอบด้วยเหตุและผลต่างๆ เพื่อให้

ปัญญาได้รู้แจ้งแทงตลอดในอริยสัจธรรม คือ ให้เข้าถึง**พระนิพพาน** นั่นเอง ข้อธรรมทั้งหมดที่พระองค์สั่งสอนนั่นแหละ เป็น**พระธรรม** เมื่อว่าโดยธรรมแล้วก็หมายถึง **อริยสัจธรรม** อันเป็นปรมัตถธรรม คือธรรมชาติที่เป็นความจริงแท้ไม่วิปริตผันแปร ได้แก่ จิต เจตสิก รูป และนิพพาน

พระสงฆ์ คืออะไร?

เมื่อพระองค์แสดงธัมมจักกัปปวัตน โปรดพระปัญจวัคคีย์ เป็นปฐมเทศนา จนท่านพระอัญญาโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรม ตั้งอยู่ในโสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล เป็นพระอริยบุคคลขึ้นมาแล้ว ก็กล่าวกันว่า พระสงฆ์หมายถึง พระอริยสงฆ์ได้ปรากฏขึ้นแล้วในโลก ฉะนั้น พระสงฆ์จึงหมายถึงท่านผู้ได้สดับตรับฟังธรรมของพระพุทธองค์ แล้วนำไปประพฤติปฏิบัติตาม จนรู้แจ้งแทงตลอดในอริยสัจธรรม พระพุทธองค์จึงทรงยอมรับว่า เป็นพุทธบุตร, เป็นทายาทของพระองค์, **พระสงฆ์** จึงมุ่งหมายถึง อริยสงฆ์เท่านั้น แต่ในปัจจุบันหาอริยสงฆ์ไม่ได้ ก็อนุโลมให้พระภิกษุที่ได้บรรพชาอุปสมบทถูกต้องตามอุปสมบทวิธี, จะปฏิบัติถูกต้องตามธรรมวินัยหรือไม่ ก็ยอมให้เป็นพระสงฆ์ทั้งนั้น

แต่ท่านอาจารย์ฯ ได้ชี้สภาพความเป็นพระสงฆ์ว่า ไม่ใช่เพียงการโกนผม ห่มผ้าเหลือง หรือแม้ได้ทำการบรรพชาอุปสมบทถูกต้องตามศาสนพิธีแล้วก็ตาม แต่ถ้ามิได้ประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ คือ พระธรรมวินัย ก็ไม่ชื่อว่าเป็นพระสงฆ์ สมดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ในพระวินัยปิฎกจุลวรรค ปาติโมกขฐปนขันธกะว่า **“บุคคลใดเป็นผู้ทุศีล มีธรรมอันลามก มิใช่สมณะ ปฏิญาณว่าเป็นสมณะ มิใช่พรหมจารี ปฏิญาณว่า เป็นพรหมจารี เน่าภายใน ชุ่มโชกด้วยกิเลส สงฆ์ย่อมไม่ร่วมกับบุคคลนี้ ย่อมประชุมกันยกเธอเสียโดยพลัน ถึงแม้เธอนั่งในท่ามกลางภิกษุสงฆ์ก็จริง ถึงอย่างนั้นเธอชื่อว่าไกลจากสงฆ์ และสงฆ์ก็ไกลจากเธอ”** ฉะนั้น พระสงฆ์สาวกของพระองค์นั้น จะต้องเป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติถูก ปฏิบัติชอบ ตามสติปัฏฐานจนถึงมัคคญาณ ผลญาณ ทำให้เป็นพระอริยบุคคล มีพระโสดาปัตติมรรคบุคคลเป็นต้น

การถึงความเป็นพระสงฆ์ คือ อริยสงฆ์ เมื่อว่าโดยธรรมแล้ว ได้แก่ โลกุตรจิต ๘ คือ มรรคจิต ๔, ผลจิต ๔ ดังพระบาลีที่กล่าวรับรองพระอริยสงฆ์ ๘

บุคคลว่า **"ยทิทํ จตฺตาริ ปุริสยุคานิ อฏฺฐปุริสปุคฺคลา เอสภควโต สาวกสงฺโฆ"**

ความหมายของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ความหมายของ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ จึงมีอยู่ ๒ นัย

โดยสุตันตนัย หรือ **บุคคลาธิษฐาน**

พระพุทธ ย่อมหมายถึง องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ตรัสรู้เญยยธรรมโดยชอบด้วยพระองค์เอง

พระธรรม หมายถึง คำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้แก่ พระธรรมวินัย หรือ พระไตรปิฎก

พระสงฆ์ หมายถึง พระอริยสงฆ์ที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติชอบ ตามคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

โดยอภิธรรมนัย หรือ **ธรรมาธิษฐาน**

พระพุทธ หมายถึง ปัญญาที่ตรัสรู้อริยสัจธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

พระธรรม หมายถึง อริยสัจธรรม ๔ ประการ มีพระนิพพานเป็นที่สุด

พระสงฆ์ หมายถึง มรรคจิต ๔, ผลจิต ๔ ของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพระอริยสงฆ์ ๘ บุคคล

การถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

การถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ตามสุตันตนัยหรือนัยพระสูตรนั้น อย่างดีที่สุดเพียงเข้าไปใกล้ด้วยการน้อมใจระลึกถึง ซึ่งเป็นการถึงด้วยใจที่เกิดจากความเลื่อมใสศรัทธาเท่านั้น มิใช่เกิดจากปัญญาที่รู้ตามความตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้เราจะกราบไหว้ขอถึง ปากร่ำพึงเปล่งวาจา ใจศรัทธานอบน้อมนึกถึง ก็ไม่อาจถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์โดยตรงได้

การถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ โดยแท้จริงนั้น จะต้องถึงธรรมของท่าน คือถึงตามนัยอภิธรรม หรือโดยธรรมาธิษฐาน และต้องถึงได้ด้วยการปฏิบัติ คือ ด้วยศีล สมาธิ ปัญญา หรือมหาสติปัฏฐาน เพราะเป็นทางเดียวเท่านั้นที่จะถึงได้ ดังที่พระองค์ตรัสไว้ในมหาสติปัฏฐานสูตรว่า **“เอกายโน อยํ ภิกฺขเว มคฺโค สตฺตานํ วิสุทฺธิยา โสกปริเทวานํ สมติกฺกมาย ทุกฺขโทมนสฺสานํ อฏฺฐงฺคมาย ญายสฺส**

อธิคมาย นิพฺพานสฺส สจฺฉิกิริยาย ยทิทํ จตฺตาโร สติปฏฺฐานา” ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย ทางนี้เป็นทางเอก (เป็นทางเดียว) เพื่อความหมดจด วิเศษของสัตว์ทั้งหลาย เพื่อความก้าวล่วงความโศก ความร่ำไรรำพัน เพื่อความดับไปแห่งทุกข์และโทมนัส เพื่อบรรลุญายธรรม เพื่อกระทำพระนิพพานให้แจ้ง ทางนี้คือ สติปัฏฐาน ๔

ถึงพระพุทธเจ้า ก็ถึงพระธรรม ถึงพระสงฆ์ด้วย

การถึงพระพุทธ จึงไม่ใช่ถึงอย่างพระวักกลิเจ้าในตอนเฝ้าดูพระสรีรสมบัติของพระบรมศาสดา ไม่อิ่มด้วยการเห็นพระสรีรสมบัติ จึงบรรพชาเพื่อให้เห็นพระตถาคตเจ้าเป็นนิตยกาล ละกิจวัตรทั้งหลาย มีการสาธยายและมนสิการในพระกัมมัฏฐานเสีย เที่ยวมองดูพระศาสดาอยู่ ครั้นพระองค์เห็นว่า ญาณปัญญาของเธอถึงความแก่กล้าแล้ว จึงตรัสโอวาทว่า **“วักกลิ ประโยชน์อะไรของเธอด้วยการเฝ้าดูกายอันเน่านี้, วักกลิ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นชื่อว่าเห็นเรา ผู้ใดเห็นเรา ผู้นั้นชื่อว่าเห็นธรรม”**

พระวักกลินั้น แม้พระศาสดาสอนแล้วอย่างนั้น ก็ไม่อาจเพื่อละการดูพระศาสดาไปในที่อื่นเลย

ครั้งนั้น พระศาสดาทรงดำริว่า "ภิกษุนี้ ไม่ได้เสพความสังเวชแล้วจะไม่ได้ตรัสรู้" เมื่อถึงฤดูฝนใกล้วันเข้าพรรษาจึงเสด็จไปสู่กรุงราชคฤห์ในวันเข้าพรรษา ทรงขับไล่ด้วยดำรัสว่า "วักกลิ เธอจงหลีกไป" พระวักกลิคิดว่า "พระศาสดาจะไม่ทรงรับสั่ง(พูด)กับเรา" จึงคิดว่า "ประโยชน์อะไรของเราด้วยชีวิต เราจะยังตนให้ตกจากภูเขาเสีย" จึงขึ้นภูเขาคิชฌกูฏ พระศาสดาทราบความเมื่อยล้าแล้วดำริว่า "ภิกษุนี้ เมื่อไม่ได้ปลอบโยนจากสำนักของเรา พึงยังอุปนิสัยแห่งมรรคและผลทั้งหลายให้ฉิบหาย" จึงเปล่งรัศมีเพื่อแสดงพระองค์ให้ปรากฏ เมื่อพระวักกลิเห็นพระศาสดาแล้วความเศร้าโศกแม้มากเพียงนั้นก็หายไป ยังความปีติปราโมทย์ อันมีกำลังให้เกิดแก่พระเถระ

เก็บความว่า พระวักกลิพบความสังเวชใจจากการถูกขับไล่ และสังเวชกายจากความเมื่อยล้า และกลับมาปีติปราโมทย์ที่ได้เห็นพระศาสดา จึงแจ้งในอาการแห่งสังขารตน ได้บรรลุถึงอรหัตตผลพร้อมด้วยปฏิสัมภิทา พระพุทธองค์ทรงตั้งไว้ในตำแหน่งเป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้เป็นสัทธาวิมุตติ

พระธรรมบทนี้ เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า การเข้าถึงพระศาสดา คือพระพุทธเจ้านั้น ไม่ใช่การเพ่งดูพระสรีรสมบัติของพระองค์ แต่ต้องปฏิบัติธรรมจนปัญญาแจ้งแทงตลอดในอริยสัจธรรมนี้เป็นการถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ของพระวักกลิเถระประการหนึ่ง

ถึงพระธรรม ก็ถึงพระพุทธ พระสงฆ์

อนึ่ง เรื่องพระโปฐิละเถระในพระธรรมบทก็เช่นกัน พระโปฐิละนั้น เป็นผู้ทรงพระไตรปิฎกในศาสนาของพระพุทธเจ้า ๗ พระองค์ บอกธรรมแก่ภิกษุ ๕๐๐ รูป พระบรมศาสดาดำริว่า "ภิกษุนี้ ย่อมไม่มีความคิดแม้ว่า จักทำการสลัดออกจากทุกข์ให้แก่ตน" พระองค์จักยังเธอให้สังเวช จึงตรัสกับพระเถระในเวลาที่มาสู่ที่บำรุงของพระองค์ว่า "มาเถิด ผู้มีคัมภีร์เปล่า นั่งเถิด ผู้มีคัมภีร์เปล่า ไปเถิด ผู้มีคัมภีร์เปล่า แม้ในเวลาที่พระเถรลุกไป ก็ตรัสว่า ผู้มีคัมภีร์เปล่า จะไปแล้วรึ?" พระโปฐิละคิดว่า เราย่อมทรงไว้ซึ่งพระไตรปิฎก พร้อมอรรถกถาบอกธรรมแก่ภิกษุ ๕๐๐ รูปถึง ๑๘ คณะใหญ่ ไฉนพระศาสดายังเรียกเราเนืองๆว่า "ผู้มีคัมภีร์เปล่า" พระองค์ตรัสเรียกเราอย่างนี้ เพราะความไม่มีคุณธรรมวิเศษเป็นแน่ ท่านมีความสังเวชเกิดขึ้นแล้ว ท่าน

จึงจัดแจงบาตรและจีวร ได้ออกตามภิกษุผู้เรียนธรรมแล้วรุ่นสุดท้าย พระเถระเข้าไปหาภิกษุ ๓๐ รูป ผู้อยู่ในราวป่าแห่งหนึ่ง ซึ่งกำลังสาธยายอยู่ในบริเวณนั้น ไหว้พระสังฆเถระแล้วกล่าวว่า "ท่านผู้เจริญจงเป็นที่พึ่งของกระผม" พระสังฆเถระเห็นพระอาจารย์เข้าก็กล่าวว่า "ผู้มีอายุ ท่านเป็นพระธรรมกถึก สิ่งอะไรอันพวกเราทราบได้ก็เพราะอาศัยท่าน เหตุไฉนท่านจึงพูดอย่างนี้"

พระเถระเหล่านั้นเป็นพระขีณาสพทั้งนั้น ส่งพระโปฐิละไปสู่สำนักของสามเณร ผู้เป็นพระขีณาสพมีอายุเพียง ๗ ขวบ ใหม่กว่าสามเณรทั้งหมด

พระโปฐิละประคองอัญชลีไปสำนักของสามเณรแล้วกล่าวว่า "ท่านสัตบุรุษ ขอจงเป็นที่พึ่งของกระผม" สามเณรกล่าวว่า "ท่านอาจารย์ พูดอะไรนั่น ท่านผู้เป็นพหูสูตร เหตุอะไร ๆ พึงเป็นกิจ อันผมควรรู้ในสำนักของท่าน"

พระโปฐิละก็ยังรบเร้าขอสามเณรเป็นที่พึ่ง สามเณรจึงให้ท่านเดินลงสระน้ำ เพื่อจะทราบมานะของอาจารย์ พระเถระก็อดทนทำตามโอวาท พอชาย

จีวรเปียก สามเณรก็ให้ท่านขึ้นมายืนข้างบน แล้วกล่าวว่า "ท่านผู้เจริญ ในจอมปลวกแห่งหนึ่งมีช่องอยู่ ๖ ช่อง ในช่องเหล่านั้น เหี้ยเข้าไปภายในโดยช่องๆ หนึ่ง บุคคลประสงค์จะจับมัน จึงอุดช่องทั้ง ๕ นอกนี้ ทำลายช่องที่ ๖ แล้ว จึงจับเอาโดยช่องที่มันเข้าไปนั่นเอง"

บรรดาทวารทั้ง ๖ ท่านจงปิดทวาร ๕ ที่เหลือนั้นจงเริ่มตั้งกรรมฐานไว้ในมโนทวาร ด้วยประมาณเท่านี้ความแจ่มแจ้งได้มีแก่ภิกษุผู้เป็นพหูสูตร ดุจการลุกโพลงแห่งดวงประทีปฉะนั้น ท่านโปฐิละเถระได้ตั้งอยู่ในพระอรหัตตผลแล้วดังนี้ เรื่องนี้เป็นการชี้ให้เห็นว่าการถึงพระธรรมนั้น ก็มิใช่การถึงด้วยการทรงพระไตรปิฎก และการสอนธรรมแก่ภิกษุเป็นจำนวนมาก การถึงธรรมก็ต้องถึงได้ด้วยอาศัยการปฏิบัติดังพระโปฐิละเถระได้กระทำแล้ว

จากหลักฐานในพระธรรมบทนี้ ย่อมชี้ประจักษ์ชัดว่าการถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ โดยแท้จริงนั้น ต้องถึงโดยการปฏิบัติด้วยศีล สมาธิ ปัญญา อันเป็นการปฏิบัติตามมหาสติปัฏฐานทางเดียวเท่านั้น

การถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ต้องถึงพร้อมกัน

ตามสาระธรรมของท่านอาจารย์ และที่กระผมได้ขยายความมานั้น จะเห็นความสำคัญในการขอถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์นั้น ก็คือการขอถึงความรู้ คือขอถึงปัญญาของพระองค์ ขอถึงธรรมที่พระองค์สั่งสอน คือ อริยสัจธรรม หรือ มรรค ผล นิพพาน

เมื่อถึงความรู้ ถึงปัญญาของพระองค์ ก็ชื่อว่าถึง**พระพุทธ** เมื่อรู้แจ้งแทงตลอดในอริยสัจธรรม ก็ชื่อว่า ถึง**พระธรรม** และเมื่อผู้รู้ตาม คือ มรรคจิตรู้นิพพาน ก็ชื่อว่าถึง**พระสงฆ์**

ดังดำรัสของพระพุทธองค์ที่ตรัสกับพระวักกลิว่า **"โยโข วกฺกลิ ธมฺมํ ปสฺสติ โสมํ ปสฺสติ โย ธมฺมํ น ปสฺสติ โสมํ น ปสฺสติ"**

ดูก่อน วักกลิ บุคคลใดแลย่อมเห็นธรรม บุคคลนั้นชื่อว่า เห็นซึ่งเรา บุคคลใดไม่เห็นซึ่งธรรม บุคคลนั้นชื่อว่าไม่เห็นซึ่งเรา"

พุทธพจน์นี้ มีความหมายว่า ผู้ซึ่งมีปัญญาจักขุเห็นปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป นิพพานนี้

แล้วจึงจะได้พบเห็นซึ่งพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อันแท้จริง เมื่อไม่มีปัญญาจักขุแล้ว ก็ไม่ได้เห็นพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อันแท้จริง เหมือนบุคคลตาบอด ฉะนั้น

เพื่อให้ได้ซึ่งปัญญาจักขุ ขอให้ท่านสาธุชนได้กระทำความเพียร ตามมหาสติปัฏฐาน คือ เจริญวิปัสสนากรรมฐานเถิด จะเกิดปัญญาจักขุ ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ได้อย่างแน่นอน.

วรรณสิทธิ ไวทยะเสวี

(ผู้ขยายความ)

❖ ๓๒ ❖

สัมมาทิฏฐิ ๖

โดย

อุบาสิกา แนบ มหานีรานนท์

แสดง ณ ศาลาโรงธรรมโพธิ์ลังกา วัดพระเชตุพนฯ

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๙

❖❖❖❖❖

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ

สวัสดีค่ะ ท่านที่เคารพ

วันนี้ จะขอนำเรื่อง "สัมมาทิฏฐิ" มาทำความเข้าใจกันนะคะ **สัมมาทิฏฐิ** นี่คือ **ความเห็นถูก** ได้แก่ความเห็นที่ถูกตรงตามเหตุและผล แต่ก็ไม่ใช่เหตุผลของตน หรือของใครๆ ทั้งนั้นนะคะ ต้องเป็นเหตุผลของธรรมชาติ ตัวสัมมาทิฏฐิหรือความเห็นถูกนี้ โดยสภาวะก็ได้แก่ **ปัญญาเจตสิก** นะคะ ตามที่เราเคยได้ยินได้ฟังกันมาว่า ตัวปัญญา ก็คือ ธรรมชาติที่รู้ตามความเป็นจริง

ปัญญานี่ ในทางโลกเขาก็เอาไปใช้พูดกันเหมือนกันนะคะ คนไหนฉลาด มีปฏิภาณ ความคิด

อ่านดี เขาก็ว่าเป็นคนมีปัญญา คนที่ขยันหมั่นเพียร เรียนเก่ง พูดเก่ง เขาก็ว่ามีปัญญา หรือใครคิดค้นคว้า ประดิษฐ์ข้าวของใหม่ๆ มาใช้กัน เขาก็ว่ามีปัญญา ยิ่งเดี๋ยวนี้ การเดินทางไปไหนมาไหนได้สะดวก ไปประเทศฝรั่ง อังกฤษ อเมริกา ใครรู้หลายภาษา พูดได้หลายภาษา ก็ยิ่งว่าเขามีปัญญามากนะคะ ซึ่งอันที่จริงแล้ว ความฉลาดในวิชาทางโลก เรียนเก่ง สอนเก่ง เป็นครูบาอาจารย์ เป็นศาสตราจารย์ เหล่านั้น มันไม่ใช่**ปัญญา** แต่เป็น **สัญญา** ที่จำได้หมายรู้ในสิ่งต่างๆ ที่ได้รู้ได้เห็นมามากมายหลายอย่างนั่นเอง ใครหมั่นสังเกต ใครหมั่นจดจำ ก็เกิดความรู้ความชำนาญในวิชาการนั้นๆ เพราะฉะนั้น วิชาการทางโลก ที่ต้องอาศัยสัญญาเป็นตัวการนี้ เรียนไปเถอะค่ะ **ไม่มีวันจบ** หรอก ให้เรียนไปเมืองนอกเมืองนา ได้ปริญญามาแล้ว มันก็ไม่รู้จักจบ ต้องไปประชุมสัมมนาปรับปรุงวิชาการกันอยู่เรื่อย ๆ นั้น เพราะอาศัยสัญญานั่นแหละ มันวิจิตร เลยทำให้ตัณหาวิจิตร เมื่อตัณหามันวิจิตร ความรู้เก่าๆ เรื่องเก่าๆ ที่เคยรู้มา มันก็ล้าสมัยไปสู้ยุคใหม่สมัยใหม่เขาไม่ได้ จึงต้องไปหาความรู้เพิ่มเติมกันใหม่อยู่เรื่อยๆ นี่เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า ความรู้เหล่านั้น มัน

เกิดจาก**สัญญา** คือความกำหนดจดจำ ที่อาจลืมเลือน หรือดัดแปลงปรุงแต่งขึ้นใหม่ได้อย่างไม่มีวันจบสิ้น จึงว่า วิชาการทางโลก เรียนกันไม่มีวันจบ

แต่ปัญญาในความหมายของพุทธศาสนานั้น เป็นความรู้ที่ตรงต่อเหตุผลตามความเป็นจริง ยิ่งรู้เหตุผลตามความเป็นจริงของธรรมชาติมากขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งจะละกิเลสตัณหาออกไปได้มากขึ้นเท่านั้น และยิ่งละกิเลสได้มากเท่าใด ปัญญาก็จะแจ้งในความจริงยิ่งขึ้นเท่านั้น ปัญญายิ่งแจ้งความจริงมากขึ้นเท่าใด ก็จะสามารถละกิเลสที่ละเอียดลงไปได้ยิ่งขึ้นเท่านั้น จนสามารถทำลายอาสวะกิเลสให้หมดสิ้นเป็นสมุจเฉท พ้นจากวัฏฏทุกข์ได้ ปัญญาในความหมายของพระพุทธศาสนา จึงเป็นปัญญาที่ให้รู้จบสิ้นได้ โดยพระพุทธองค์รับรองไว้ว่า ปัญญาในอรหัตมรรค อรหัตตผล เป็นปัญญาที่รู้จบ คือกระทำอาสวะกิเลสให้สิ้น กระทำภพชาติให้สิ้น จนประกาศได้ว่าพรหมจรรย์อยู่จบแล้ว ภพชาติสิ้นแล้ว ภพอื่นเป็นอันไม่มี

นี่คือปัญญาในพระสัทธรรม คำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งมีวันที่จะเรียนรู้จบได้ แต่ปัญญาที่ทางโลกยืมไปใช้นั้น ไม่ใช่ตัวปัญญาที่แท้จริง แต่เป็นตัวสัญญาตามที่พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้นั่นเอง

เพื่อจะทำความเข้าใจ เรื่องของปัญญาในพระพุทธศาสนาที่เจริญขึ้นได้โดยลำดับ จะได้ขอนำเอาปัญญาหรือสัมมาทิฏฐิมาแสดงในวันนี้ ดิฉันจะพูดเรื่องของสัมมาทิฏฐิ เพราะว่า เรื่องการเห็นถูก ๖ อย่าง เมื่อคราวที่แล้วมาพูดเรื่องสัจจะความจริงมี ๖ อย่าง มาวันนี้พูดถึงเรื่อง ความเห็นถูก ๖ อย่างนะคะ แต่ว่าผู้ที่จะเข้าถึงพระพุทธศาสนาที่แท้จริงแล้ว จะต้องมีความเห็นถูกทั้ง ๖ อย่างนี้ อย่างบริบูรณ์นะคะ เห็นถูก ๖ อย่างนี้ คือ สัมมาทิฏฐิ ๖ อย่างนี้ล้วนแต่เป็นญาณทั้งหมดนะคะ ที่มีมาจากสัมมาทิฏฐิสูตร ดิฉันจะได้กล่าวไปตามลำดับ ดังนี้

๑. **กัมมัสสกตาสัมมาทิฏฐิ** คือว่ากัมมัสสกตาญาณ หรือกัมมัสสกตาสัมมาทิฏฐิก็ได้ คือ **สัมมาทิฏฐินี้** ก็เป็นชื่อของ **ปัญญา** คำว่า **ญาณ** ก็เป็นชื่อของ **ปัญญา** ฉะนั้นก็เป็นอันเดียวกันค่ะ ในข้อที่เชื่อว่ากัมมัสสกตาสัมมาทิฏฐิ หมายถึงความเห็นถูกในกรรมและในผลของกรรม เห็นว่ากรรมนี้ ต้องมีการกระทำด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี ถ้าทำกรรมดี หรือกรรมชั่วก็ตาม ย่อมมีผล ไม่ใช่ไม่มีผล แปลว่า ความเห็นประกอบด้วยเหตุและผล และก็ถูกต้องด้วยนะคะ

ถ้าหากว่า มิจฉาทิฏฐิก็เห็นตรงข้ามอย่างนี้ ความเห็นอันนี้ก็ชื่อว่า เป็นความเห็นถูกอันหนึ่ง พระพุทธศาสนาก็รับรองว่าเป็นความเห็นถูก ชื่อว่า สัมมาทิฏฐินะคะ เป็นความเห็นถูกตามกรรมบถ

๒. **สมถญาณ** หรือว่า **ฌานสัมมาทิฏฐิ** คือมีความเห็นถูกว่า ในฌานนั้นน่ะ ผู้ที่ได้ความสงบระงับกิเลสด้วยสมาธิ หรือถึงฌานอันนี้แหละ ย่อมมีอานิสงส์ทำให้เป็นสุข ในปัจจุบันและในภพหน้าก็ไปเกิดในสุคติภูมิ มีอานิสงส์มาก ไม่ใช่เป็นมหากุศลนะคะ ซึ่งความเห็นอย่างนี้ ก็ชื่อว่า เห็นถูกเหมือนกัน ทีนี้กัมมัสสกตาสัมมาทิฏฐินี่น่ะอาจสงเคราะห์ว่าได้กับ **ศีล** หรือ **สุตะปัญญา** ได้แก่ศีลก็ได้นะคะ กัมมัสสกตาสัมมาทิฏฐินี่น่ะ เพราะเห็นถูกแล้ว ถือศีลก็ได้ ทำฌานก็ได้ ตามบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ เท่านั้นนะ อันนี้ก็ใช้ได้ แต่เมื่อขึ้นมาถึงฌานนี้แล้ว ต้องทำสมาธิ แล้วก็ต้องได้ถึงอัปปนาฌานด้วย อานิสงส์ที่จะได้เข้าไปถึงผลอานิสงส์หรือผลอันนี้ต้องมีสมาธิแล้ว ถึงจะเข้าไปรู้ว่าสมาธินั้น มีลักษณะเป็นอย่างไร มันทำให้ใจสงบ มีอานิสงส์ ได้รับอานิสงส์อย่างไรบ้าง เมื่อสงบแล้วนะคะ นี่ก็เป็นอันหนึ่ง ที่ถือว่าเป็นการเห็นถูกเหมือนกัน แล้ว

ผู้ที่จะทำฌานได้นี่ ก็ต้องเป็นผู้มีปัญญาติดตัวมาแล้ว ถ้าไม่มี ปัญญาก็ทำไม่ได้ ฌานนี่น่ะ จะต้องเป็นคนมีบารมีมาแล้วด้วยถึงจะทำได้ และเป็นคนที่มีปัญญามา ถ้าไม่มีปัญญาก็ทำไม่ได้ ฉะนั้น สัมมาทิฏฐิทั้งสองอันนี้ ข้อที่ ๑ กับข้อที่ ๒ นี้น่ะ อยู่ภายนอกศาสนาก็มีได้ สัมมาทิฏฐิทั้งสองอย่างนี้นะ เพราะภายนอกศาสนา เมื่อพระพุทธเจ้ายังไม่เสด็จปรากฏขึ้นในโลก คือยังไม่ได้ตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญาณนั้นน่ะ ศีลก็ดี สมาธิก็ดี ฌานสมาบัติ หรืออภิญญาเหาะเหินเดินอากาศได้ ในเวลานั้นมีอยู่แล้ว เมื่อพระพุทธเจ้ายังไม่ได้มาตรัสรู้ เขาก็มีกันอยู่แล้วค่ะ ฉะนั้นสัมมาทิฏฐิ ๒ อย่างนี้ ภายนอกศาสนาก็มีได้ เรียกว่าฌานสัมมาทิฏฐิก็มีได้ภายนอกพระศาสนา

๓. **วิปัสสนาสัมมาทิฏฐิ** ข้อที่ ๓ นี้ยังมีไม่ได้ ถ้ายังไม่มีพระพุทธเจ้าตรัสรู้ คือพระพุทธเจ้ายังไม่บังเกิดขึ้นในโลกนี้ ข้อที่ ๓ คือ วิปัสสนาสัมมาทิฏฐิ ยังมีไม่ได้เลยนะคะ เพราะในสมัยเมื่อก่อนตรัสรู้นั้น ก็ถึงฌาน ถึงสมถะและมีอภิญญา มีอยู่แค่นี้เอง แต่ว่าส่วนวิปัสสนานี้มีไม่ได้ อันนี้นะคะ นี่ทำให้เรามองเห็นแล้วว่า **ฌานน่ะ ไม่ใช่จะไปถึงนิพพานได้** ฉะนั้น

ฌานกับวิปัสสนาน่ะ มีความหมายต่างกันอย่างไร ถ้าหากว่าเราจะถือว่า ทำสมาธิก็ถึงนิพพานได้ อันนี้ไม่ถูกค่ะ ถ้าทำสมาธิไปนิพพานได้แล้ว เมื่อครั้งพระพุทธเจ้ายังไม่ได้มาตรัสรู้น่ะ ก็ไม่มีใครเลยที่บรรลุนิพพาน ไม่มีเลย เพราะฉะนั้นไปไม่ได้นะคะ เว้นแต่ว่าผู้ที่ได้ฌานแล้วก็ได้มาพบพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้มาฟังธรรมเทศนา ก็มาเจริญวิปัสสนาต่อจึงได้ ถ้าไม่เจริญวิปัสสนาต่อแล้วก็ไม่ได้ ไม่มีหวังเลย ฉะนั้นวิปัสสนาสัมมาทิฏฐินี่น่ะ จึงต้องมีได้แต่ **ภายในพระพุทธศาสนาเท่านั้น** เพราะวิปัสสนานี้เป็นทางที่ละกิเลสให้หมดจด ตลอดทั้งอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด เป็นทางที่จะทำให้ถึงความบริสุทธิ์ มีวิสุทธิเป็นอานิสงส์ตลอดไป และวิปัสสนานั้นต้องเห็นถูกตามวิปัสสนา ที่นี้คำว่า วิปัสสนาสัมมาทิฏฐินี้ต้องเห็นถูกนะคะ เห็นถูกคือต้องเข้าใจว่า วิปัสสนานี่น่ะรู้อย่างไร? รู้อะไร? ตั้งแต่ต้นไปทีเดียว ตั้งแต่นาม – รูปปริจเฉทญาณไปทีเดียวว่า ปัญญาที่มีความรู้นามและรูป ที่ได้นามว่า นาม – รูปปริจเฉทญาณนั้นน่ะรู้อย่างไร อันนี้ต้องเข้าใจ เพราะการรู้นามรูปนี้มันมี

๓ ขั้นด้วยกัน คือว่า รู้ด้วย **ปริยัติ** ก็ได้ รู้ด้วยการ **ปฏิบัติ** ที่กำลังกำหนดนามรูปอยู่ก็ได้ หรือด้วย **ปฏิเวธ** ก็ได้ ที่ได้ชื่อว่า นาม – รูปปริจเฉจทญาณนี้ก็อย่างหนึ่ง ฉะนั้น ผู้ที่รู้ถูกในวิปัสสนานี่ ก็ต้องรู้ถูกว่าเห็นอย่างไรวิปัสสนา นี่เห็นนาม เห็นรูป ด้วยวิปัสสนานี่น่ะ มีลักษณะอย่างไร แล้วก็เห็นตลอดไปจนกระทั่งถึงปัจจยปริคคหญาณน่ะ เขารู้อย่างไร สัมมสนญาณรู้อย่างไร อุทยัพพยญาณ นั่นน่ะรู้อย่างไร ต้องรู้ถูกด้วย ถ้ารู้ไม่ถูกแล้ว ผู้ปฏิบัติ ก็ยังไม่เข้าถึงอุทยัพพยญาณ อาจไปสำคัญผิดว่า เข้า ถึงอุทยัพพยญาณ ถ้าอย่างนี้ ก็เพราะรู้ไม่ถูกนะคะ แล้วก็ไม่ได้ผล ทีนี้อุทยัพพยญาณที่ยังไม่เกิดขึ้น ก็ ไม่เกิดขึ้น เพราะว่าเขาเข้าใจผิดไปเสียแล้วว่า เราเข้าถึง อุทยัพพยญาณแล้วอย่างนี้ ก็ไม่ถูกไม่เกิด อันนี้ก็ชื่อว่า รู้ไม่ถูก ถ้ารู้ถูกตามวิปัสสนาจะต้องรู้ตั้งแต่นาม – รูป ปริจเฉทญาณถูกต้องตลอดไปทุกขั้น จนกระทั่งถึง โคตรภูญาณ อันนั้นก็ชื่อว่า สัมมาทิฏฐิ รู้ถูกแล้ว ฉะนั้น ถ้าหากว่า เราไม่รู้ถูกต้องตามวิปัสสนาแล้วก็ลำบาก มากทีเดียว ที่จะเดินไปถึงนิพพานได้ เพราะอันนี้เป็น ข้อปฏิบัติที่ให้ถึงนิพพาน มีจิตใจอย่างไร มีความรู้สึก อย่างไร ต้องถูกต้องหมด อันนี้เป็นข้อที่ ๓ ค่ะ

๔. **มรรคญาณ** คือว่า ทางมาของมรรคนี่น่ะเป็นทางมา เพราะว่าวิปัสสนานี่น่ะ เป็นทางมาของมรรคมาถึงมรรค ทีนี้ทางที่ถึงมรรคญาณนี้ ถ้าวิปัสสนานี้ถูกต้องแล้ว มรรคญาณก็ถึงได้ มรรคญาณนี้ หมายถึงมรรคจิตนะคะ แต่ว่ามรรคทั้ง ๔ นั้นก็ชื่อว่า มรรคญาณด้วยกัน ทีนี้การที่จะเข้าถึงมรรคญาณนี้ได้ ต้องรู้วิปัสสนาถูกต้องแล้ว จึงจะเข้าถึงมรรคญาณนี้ได้ ทีนี้เมื่อเข้าถึงมรรค ก็ต้องรู้ถูกต้องอีก ว่าตนนี่เข้าถึงมรรคแล้วหรือยัง มรรคมีลักษณะอย่างไร มรรคจิตอย่างนี้ต้องรู้ ซึ่งผู้ทำวิปัสสนาต้องรู้ใช่ไหมคะ ไม่รู้ไม่ได้เลย เพราะว่ารู้ไปตั้งแต่วิปัสสนาแล้ว ทีนี้เมื่อเข้าถึงนิพพานแล้ว มรรคนี่เป็นตัวที่ถึงนิพพาน มีนิพพานเป็นอารมณ์แล้ว การที่จะถึงนิพพานเป็นอารมณ์ได้ เป็นอารมณ์ของปัญญา เรียกว่ามรรคญาณ คือว่า ปัญญาที่เกิดร่วมกับมรรคจิตนั้น เราก็เรียกว่า มรรคญาณ ถ้าเมื่อเรารู้ถูกต้องแล้วในมรรคญาณนั้น ต้องรู้ เพราะว่ามรรคญาณนี้สงเคราะห์ด้วยญาณทัสสนวิสุทธิ ญาณทัสสนวิสุทธินั้น คือว่า ทั้งรู้ด้วยแล้วต้องเข้าถึงด้วย ไม่ใช่ว่าเป็นเพียงรู้เฉยๆ นะคะ ต้องแจ้งนิพพาน ขณะนั้น จะต้องมีนิพพานเป็นอารมณ์อยู่ เพราะเหตุนั้น ผู้เข้าถึง

นิพพานแล้ว จะไม่รู้ตัวว่าตัวถึงนิพพานนี้ เป็นไปไม่ได้เลยเป็นอันขาด เพราะถ้าตัวไม่รู้ว่าตัวถึงนิพพาน ว่าตัวเองผ่านมรรค ผ่านผลมาแล้ว ได้ถึงนิพพานแล้ว ถ้าไม่รู้อย่างนั้นละก็ ปัจจเวกขณะก็มีไม่ได้หรอกคะ ตอนหลังจะมามีปัจจเวกได้อย่างไร ปัจจเวกก็เหมือนการที่เราฝันเท่านั้น แล้วก็นึกออกว่า เมื่อคืนนี้ฝันว่าอย่างไร ก็นึกไม่ออก ถ้าหากว่าเราฝันน่ะ ไม่รู้เลยว่าฝันอะไร ปัจจเวกก็มีไม่ได้เหมือนกัน ฉะนั้นผู้ที่เข้าถึงมรรคนี่น่ะ ในมรรคทั้ง ๔ นี่นะคะ บุคคลที่ท่องเที่ยวอยู่ในสังสารวัฏฏ์นี่น่ะ จะเกิดขึ้นขณะเดียวเท่านั้น เป็นโลกุตรกุสลจิต และโลกุตรกุสลที่ชื่อว่า มรรคญาณนี่น่ะ เป็นตัวแจ้งอริยสัจจธรรมทั้ง ๔ แล้วโลกุตรกุสลอันนี้น่ะในสังสารวัฏฏ์ของคนที่ท่องเที่ยวมา ไม่รู้เบื้องต้นว่ามาตั้งแต่เมื่อไร ไม่รู้สิ้นสุดว่าจะไปถึงเมื่อไร ไม่เคยเกิดขึ้นเลยกุสลชนิดนี้ สัตว์ที่ท่องเที่ยวอยู่ในสังสารวัฏฏ์จะไม่มี ไม่เคยพบและไม่เคยเจอะเลย แล้วโลกุตรกุสลนี้จะเกิดขึ้นขณะจิตเดียวเท่านั้น มีอุปาทะฐีติ ภังคะ ขณะเดียวเท่านั้นเองคะในสังสารวัฏฏ์ แม้แต่เพียง ๒ ขณะก็ไม่มี เกิดขึ้นขณะเดียวเท่านั้นเอง และเมื่อเกิดขึ้นแล้ว จะเป็นมรรคที่ ๑, ที่ ๒, ที่ ๓, หรือที่ ๔

อะไรก็ตามเถอะ โสดามรรคหรือสกทาคามิมรรคก็ตามนะคะ อนาคามิมรรค อรหัตตมรรค มรรคทั้ง ๔ นี้น่ะเกิดขณะเดียวเท่านั้น แล้วก็มีอุปาทะ ฐีติ ภังคะ แล้วเกิดขึ้นแล้ว ก็จะไม่เกิดขึ้นอีกเลย อย่างโสดามรรคนี่ก็เกิดขึ้นขณะเดียวเท่านั้นในสังสารวัฏฏ์ แล้วจะไม่เกิดขึ้นอีกเลย จนกว่าจะดับขันธ์เข้าสู่ปรินิพพาน กุสลอันนี้จะเกิดขึ้นแก่บุคคลในสังสารวัฏฏ์ขณะเดียวเท่านั้น แต่ถึงแม้ว่าเกิดขณะเดียวก็จริงอยู่ แต่ว่ามีความสามารถแรงกล้ามาก แม้เกิดขณะเดียวนี่ ก็เป็นรู้แจ้งอริยสัจธรรมทั้ง ๔ ครบสมบูรณ์ด้วยกิจ ด้วยญาณขณะเดียวสามารถจะทำลายกิเลสให้เป็นสมุจเฉทได้ สามารถจะทำลายสังสารวัฏฏ์ได้ มีอบายภูมิเป็นต้นทำลายได้นะคะ อันนี้เป็นความสำคัญที่สุดในพระพุทธศาสนา เพราะ**พุทธประสงค์ที่ต้องการหนักหนาจะให้สัตว์เข้าถึงปัญญาอันนี้** แต่ว่ากุสลอย่างนี้จะถึงได้ด้วยศีลไม่ได้ ถึงได้ด้วยสมาธิไม่ได้ จะเข้าถึงได้ด้วยปัญญาแล้วปัญญาอันอื่นก็ไม่ได้ คือต้องถึงด้วยวิปัสสนาปัญญาเท่านั้น อย่างเดียวเท่านั้นเอง อย่างปัญญาในโลกียนั่นน่ะ จะเป็นปัญญาวิทยาศาสตร์ หรือเป็นปัญญาธรรมศาสตร์ จะเป็น

ปัญญาแพทย์ศาสตร์ทุกอย่างไม่ได้เลยเข้าถึงไม่ได้เลย ถึงได้เฉพาะวิปัสสนาเท่านั้น แล้วก็มีขณะเดียวนะคะ พอถึงขณะหนึ่งแล้ว และจะเกิดกับอริยบุคคลเท่านั้น ปุถุชนไม่มีเลย พอเกิดขึ้นขณะหนึ่งแล้ว ก็สถาปนาบุคคลนั้นเป็นพระอริยบุคคลทันที ถ้าเกิดครั้งแรกก็เป็นโสดานะคะ ถ้าเกิดครั้งที่ ๒ ก็เป็นสกทาคามีบุคคล ถ้าเกิดครั้งที่ ๓ ก็เป็นอนาคามีบุคคล ถ้าเกิดครั้งที่ ๔ ก็เป็นอรหันตบุคคล เพราะฉะนั้นมีกำลังแรงกล้ามากเหลือเกิน ทีนี้กุศลอันนี้ อย่างนี้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อพระพุทธศาสนาบังเกิดขึ้นเท่านั้น เพราะกุสลอย่างนี้ไม่มีทางเลย ที่บรรดาศาสดาทั้งหลายในโลกจะทำได้

เมื่อพระพุทธเจ้ายังไม่เกิดขึ้นนั้นน่ะ ไม่มีโอกาสที่จะเข้าใจเลยว่าจะทำอย่างไร กุสลอย่างนี้ถึงจะเกิดขึ้นได้ เพราะวิปัสสนาก็ไม่มีในสมัยนั้นนะคะ เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่าพระพุทธเจ้าไม่เกิดขึ้นในโลก กุสลอย่างนี้ก็ไม่มีโอกาสทำให้เกิดขึ้นได้เลยทีเดียว ถ้าไม่มีโอกาสจะเกิดขึ้นได้แล้ว สังสารวัฏฏ์ไม่มีที่สุดเลย นับไม่ได้เลยว่า จะมีที่สิ้นสุดแค่ไหน เมื่อมรรคจิตเกิดขึ้นมาครั้งหนึ่ง ปฐมมรรคนั้นสามารถจะทำลายสังสารวัฏฏ์ได้แทบทั้งหมด ที่จะเป็นไปโดยนับไม่ถ้วน

นั้นน่ะ ทำลายจนหมดสิ้นเลย เหลืออีก ๗ ชาติเท่านั้น โลกุตรกุสลเกิดขึ้นครั้งหนึ่ง ก็สามารถทำลายวัฏฏะ ความเวียนว่ายตายเกิด ที่เราไม่รู้ที่สุดว่า เราจะสิ้นสุด เมื่อไรนั้นน่ะ ทำลายจนหมดเหลือเพียงอย่างมาก ๗ ชาติเท่านั้น หรืออาจจะเหลือ ๖ ชาติก็ได้ หรืออาจจะ เหลือเพียงชาติเดียวก็ได้ เพราะฉะนั้น ถึงได้มีกำลัง แรงกล้ามาก และถ้าพระพุทธศาสนาไม่มีแล้ว กุสล อย่างนี้ก็ไม่เกิดแล้ว เมื่อครั้งพระพุทธเจ้าน่ะ ถือว่า เป็นธรรมสมัย คือสมัยของธรรมที่จะเกิดได้ง่าย เวลา นั้นเป็นกาลสมบูรณ์ ถ้ากาลสมบูรณ์หรือเป็นธรรม สมัยละก็ โลกุตรกุสลนี้จะเกิดได้ง่าย เกิดได้มากนะคะ แก่บุคคลที่มีความสามารถที่จะมีบารมี ที่จะพ้นจาก สังสารวัฏฏ์น่ะ ก็เกิดได้มากในเวลานั้น แต่ถ้าหากว่า พระพุทธศาสนาหมดแล้ว ก็ยังหวังว่าเวลาที่เหลือใน มนุษย์นี่ วางศาสนาไว้ ๕ พันปี ๕ พันปีสำหรับใน มนุษย์เท่านั้นนะคะ ถ้าหมด ๕ พันปีแล้ว กุศลอย่างนี้ ก็ไม่มีโอกาสเกิดขึ้นทีเดียว ก็หมดเลย หมดเพราะเหตุ อะไร เพราะเหตุว่ากิเลสก็มาก ไม่สามารถจะทวน กระแสของกิเลสได้อย่างหนึ่ง และอีกอย่างหนึ่ง วิปัสสนาก็เป็นธรรมที่สุขุมคัมภีรภาพมากเหลือเกิน

ยากที่จะหยั่งลงไปรู้ได้ **ศรัทธา ฉันทะ** และ **ความเพียร** ก็ถูกกิเลสปิดบังทำลายได้นะคะ ไม่สามารถจะทวนกระแสกิเลสได้เลย ก็หมกมุ่นอยู่ในลาภในยศเป็นต้น ทีนี้ก็เมื่อพระพุทธศาสนาหมดแล้ว เวลานี้ ๒,๕๐๐ กว่าปีแล้วนะคะ คอยพิสูจน์ก็แล้วกันว่า จะเป็นความจริงหรือไม่ เวลานี้เราไม่พูดกันหรอก ถึงเรื่องมรรคผลนิพพานน่ะ เราจะพูดกันแต่เพียงว่า **วิปัสสนา** เป็นกุศลซึ่งเป็นทางมาของโลกุตร หรือเป็นทางที่จะให้ถึงซึ่งโลกุตรกุศลนั้นน่ะ เวลานี้เป็นอย่างไร ใช่ไหมคะ ความว้าวุ่นในเรื่องวิปัสสนา เพราะวิปัสสนานี้ เป็นเรื่องพุทธศาสนาทีเดียวค่ะ พุทธศาสนาจะยั่งยืนอยู่ได้ก็เพราะวิปัสสนาธุระนี้ ถ้าหากว่า วิปัสสนาธุระก็ไม่มีคนทำแล้ว หมายถึงการทำที่ถูกต้องนะคะ แล้วก็ผลที่จะเกิดจากเหตุนี้ ที่เกิดจากกรรมอันนี้ หรือเกิดจากธุระอันนี้ ก็เป็นอันว่าไม่มี ไม่เกิดขึ้นเลย ฉะนั้นเวลานี้น่ะ ถ้าเราจะพูดว่าวิปัสสนาไม่มีแล้วละก็นี่ดิฉันหมายถึงว่าวิปัสสนานี่เป็นทางให้ถึงมรรคผลที่ถูกต้องนะคะ เพราะฉะนั้น วิปัสสนาอันนี้จะต้องเป็นไปด้วยความเห็นถูกหรือสัมมาทิฏฐิ แต่ว่าเท่าที่เราสังเกตเวลานี้ วิปัสสนามีมากเหลือเกิน เวลานี้วิปัสสนามีมาก มีทุกหนทุก

แห่งหนเลยนะคะ ออกอากาศเอย ออกโทรทัศน์เอย อะไรต่ออะไรทุกอย่าง เพราะฉะนั้นผู้ที่สอนวิปัสสนาก็มีมากนะคะ ในต่างจังหวัดก็ดี ในกรุงเทพฯ ก็ดีมีมากเหลือเกิน แต่ว่าจะหาท่านผู้ศึกษา หรือผู้สนใจทั้งหลายนี่น่ะ ท่านจะสามารถตัดสินได้ไหมว่า วิปัสสนาอันไหนถูก และวิปัสสนามีมากอันไหนผิด ได้หรือไม่ได้ ท่านตัดสินได้อย่างไรคะ วิปัสสนาที่มีมากนี่น่ะ ไม่เหมือนกันนะคะ มีต่างๆ กัน มีหลายอย่าง มีหลายวิธี นี่เป็นอย่างนี้ เพราะฉะนั้น เมื่อมีหลายๆ อย่างแล้ว ท่านก็บอกว่ามีทางเดียวเท่านั้นเอง **"เอกายโนมัคโค"** ใช่ไหมคะ มีทางเดียวเท่านั้นแหละ แต่ทีนี้มันเกิดมีมากขึ้นมาหลายอย่างนี้น่ะ มันจำเป็นเหลือเกิน ที่จะต้องมีผิดบ้าง ถูกบ้าง เพราะมันไม่เหมือนกันนี่คะ มันก็ต้องมีผิดบ้าง ถูกบ้างเป็นธรรมดา ทีนี้ท่านจะตัดสินได้อย่างไร ว่าอันไหนถูก หรืออันไหนผิด วิปัสสนาที่แท้จริงเราก็ยังไม่รู้ แล้วเราจะตัดสินได้อย่างไรว่า อันไหนถูกหรือผิด ฉะนั้นการที่เกิดขึ้นมานี่น่ะ แต่ว่า **ถ้าถูกก็เป็นประโยชน์แก่พุทธศาสนา** ถ้าผิดล่ะ **ถ้าผิดก็เป็นการทำลายพระพุทธศาสนา** คือว่า ถ้าเขาไปเผยแพร่ความผิดนั้นมาก คนก็รับเอาความเข้าใจผิดไปมาก ทีนี้

พระพุทธศาสนาที่แท้จริงก็เลยไม่มีคนรู้ไปเลย แปลว่าหายหมด เพราะว่าถูกความเข้าใจผิดปิดบังหมด เราก็ไม่สนใจ เราก็ไม่ศึกษากันใช่ไหมล่ะคะ โดยเหตุนี้แหละพระพุทธเจ้าจึงสั่งนักสั่งหนา ในกาลามสูตรว่า **ไม่ให้เชื่อตำรา ไม่ให้เชื่อบุคคล** เวลานี้ตำราก็เกิดมาก ไม่ให้เชื่อความเห็นของตัวเองหลายอย่าง สิบข้อนะคะ อย่าเชื่อว่าสมณะองค์นี้เป็นผู้ที่ควรจะเชื่อถือได้ ถ้าเราจะเชื่อ เพราะเหตุนี้ พระพุทธเจ้าก็ห้ามอีก อย่าเชื่อว่า คน ๆ นี้ เป็นอาจารย์ของเรา เคยเป็นอาจารย์ของเรา เพราะฉะนั้น เราต้องเชื่อ เราควรจะเชื่อ ความเชื่ออย่างนี้ก็ยังไม่ถูกพุทธประสงค์ พระพุทธเจ้าก็ห้ามอีก อย่าเชื่อว่า สมณะองค์นี้อยู่ป่ามานาน และก็มีคนนับถือมากอะไรอย่างนี้ ก็ไม่ให้เชื่ออีก หรือจะเชื่อความเห็นของตัวเอง ตัวเองก็คาดคะเนว่าเป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนั้น ยึดเอาความเห็นของตัวเองไม่ได้อีก เพราะความเห็นของตัวเอง ก็ยังไม่มีอะไรไปตัดสิน ยังไม่มีอะไรตัดสินว่า ความเห็นของเราผิดหรือถูกอย่างไร ถ้าจะถามว่าความเห็นที่เราเชื่อแล้วว่า เป็นอย่างนั้นนะ อะไรเป็นข้อตัดสิน เราก็ยังไม่มีข้อตัดสิน การที่เรายังไม่มีข้อตัดสิน ว่าผิดถูกนี่เอง จะถือว่าเรา

เป็นผู้เข้าถึงสรณะที่พึ่งแล้ว หรือเราเป็นผู้มีธรรมเป็นที่พึ่งนี่น่ะ ยังไม่ได้เลย **ผู้ที่เข้าถึงธรรมเป็นที่พึ่ง** เป็นสรณะแน่นอนแล้ว นั่นหมายถึงว่า **จะไม่ตกไปในมิจฉาทิฏฐิ** นะคะ เพราะฉะนั้นอันนี้แหละ เราก็จะเป็นผู้ที่มีที่พึ่ง ที่พึ่งว่าอย่างไร ที่พึ่งว่ากันไม่ให้เราตกไปในมิจฉาทิฏฐิ กันไม่ให้ถูกหลอกลวงไปในสิ่งที่ไม่เจริญ หรือไม่มีเหตุผล อย่างนี้เป็นต้นนะคะ นี่น่ะท่านก็ห้ามนักหนาว่า ไม่ให้เชื่อ หรือจะเชื่อว่า เออ! ความเห็นของคนนี้ เขาพูดอย่างนี้ดี มันถูกกับความคิดเห็นของเรา เราก็เลยเชื่อ อันนี้ก็ห้ามอีก อย่าเชื่อในเหตุนี้ เชื่อในเหตุนี้ก็ผิดได้ จะเอาความเห็นของตัวมาตัดสินไม่ได้ และใครจะแสดงความเห็นผิดออกมาก็เชื่อ อย่างนี้ก็ไม่ได้เหมือนกัน ต้องมีเหตุผลที่ถูกต้อง และตัดสินความเห็นนั้นได้แล้วว่าถูกก็เชื่อได้ ต้องตัดสินด้วยเหตุผลเท่านั้น และเหตุผลนั้นต้องเป็นผู้เข้าถึงด้วย ต้องเป็นผู้เข้าถึงเหตุผลด้วยตัวของตัวเอง และเหตุผลนั้นพระพุทธเจ้าก็รับสั่งว่า ธรรมอันไหนมีโทษ ธรรมอันไหนมีคุณ ต้องประพฤติปฏิบัติธรรมนั้นให้มาก แล้วจะเกิดความทุกข์ หรือจะเกิดความสุข พิจารณาด้วยตัวเองเช่นนี้แล้วนั่นแหละ ถึงค่อยเชื่อ เพราะฉะนั้นอันนี้ก็เป็นของยาก

มนุษย์เราก็ต้องศึกษา นี่ก็จะต้องอาศัยการศึกษา แต่ว่าเราเวลานี้น่ะ เราก็จะต้องศึกษาโดยอาศัยตำรับตำรา ก็ยากเหมือนกัน ตำราอันเดียวก็มีคนแปลไปคนละอย่าง สองอย่าง เพราะฉะนั้น อันนี้ก็เป็นความสำคัญนะคะ ท่านนักศึกษาต้องตระหนักให้จงดีทีเดียว อันนี้น่ะ อย่าเพิ่งไปเชื่ออะไรง่ายๆ และเชื่อแล้ว แกะยากที่สุดเลย ยังไม่รู้เสียเลยยังดีกว่า ไม่รู้ว่าอะไร ผิดก็ยังไม่รู้ ถูกก็ยังไม่รู้ ก็ยังไม่ไปยึดมั่นถือมั่นในสิ่งนั้น แต่ทีนี้ถ้าเราเชื่อแล้ว ยึดมั่นในสิ่งนั้นแล้วก็เป็นตัวอุปาทาน อันนี้ลำบากที่สุด เพราะฉะนั้น จะต้องสำรวม จะต้องสังวรนะคะ ไม่ใช่ว่า จะเชื่อตามกันง่ายๆ หรือเชื่อเพราะเขามีคนนับถือกันมาก อย่างนี้ก็ไม่ได้ เพราะ **พุทธศาสนานี้ไม่ใช่อยู่ที่ปริมาณ แต่อยู่ที่คุณภาพ**คะ อันนี้เป็นความสำคัญ นี่สำหรับว่าเข้าถึงมรรคนะคะ เพราะฉะนั้น เวลานี้ดิฉันก็รู้สึกว่าโลกุตรกุสลนะคะ คือมรรค ๔ นี่น่ะ เอาตั้งแต่มรรค ๑ ขึ้นไปก็รู้สึกว่า ลำบากเต็มที ทีนี้สำหรับตัวดิฉันนี่ ดิฉันรู้สึกลำบากมาก เพราะฉะนั้นตัวเราที่จะเข้าถึง อันนี้ก็เป็นของยากลำบากเต็มที ไม่ใช่ของง่ายเลย แต่ว่าเราสังเกตดูเวลานี้ ก็รู้สึกว่า มีคนถึงมรรคผลกันมาก ไม่ใช่ถึงแค่ปฐมมรรคนะคะ สกทาคาก็มี อนาคาก็มีเยอะ

พระอรหันต์ก็มีเยอะ อย่างนี้น่ากลัวที่สุดเลย ถ้าคนยังไม่ถึงเสียอีกซิ ไม่ค่อยน่ากลัว คนถึงนี่นะ น่ากลัวที่สุดเลย เพราะถ้าคนยังไม่ถึง ก็ต้องหาทางให้ถึงได้ใช่ไหมคะ ถ้าถึงแล้วก็เลยเลิก ปิดหนทางกันเลย นี่อันนี้ก็ลำบากเหมือนกัน เพราะ**มรรคสัมมาทิฏฐิ**นี่น่ะ ไม่ใช่ถึงกันง่ายๆ แต่ว่าสำหรับพวกเรานี่น่ะ มีหวังนะคะที่ได้ศึกษาเล่าเรียนนี่น่ะ ถ้าเราจะพูดแล้วละก็ถ้าพวกเรานี่ไม่สามารถจะเข้าถึงได้ หรือไม่เข้าใจทางที่จะเข้าถึงโลกุตรได้แล้ว ก็จะเอาใครเล่า ก็ดูน้อยที่สุดแล้วนี่น่ะ ที่มานั่งอยู่ในนี้น่ะ ก็น้อยเหลือเกิน เพราะฉะนั้นพุทธศาสนานี่น่ะ ถ้าไม่มีให้แก่พวกเราไว้ พระพุทธศาสนานี่ หมายถึงได้มรรคผลนะคะ คือแสดงถึงว่าการที่ตัวจะได้มรรคนี่น่ะ ได้ ๕ พันปีเท่านั้นนะคะ ถ้านอก ๕ พันปีแล้วน่ะ กุศลอื่นยังมีอยู่ แต่ว่ามรรคผลเท่านั้นจะเกิดขึ้นไม่ได้ ทีนี้ถ้าได้ ๕ พันปีนี่น่ะ เราคิดหรือว่า ๕ พันปีนี่น่ะ คนตั้งเยอะแยะ ท่านนึกหรือว่ามรรคผลยังเกิดได้ ท่านลองคิดดูทีหรือว่า ถ้าไม่เกิดกับคนอย่างพวกเรานี่แล้วจะไปเกิดกับใคร เรานึกอย่างนี้แล้ว น่าพอใจนะคะ เราก็เห็นมีกันไม่กี่คนนี่น่ะคนศึกษาหรือว่าสนใจธรรมะจะมีที่ไหนล่ะ นอกจากพวกเรา อันนี้ก็น่าจะภูมิใจนะคะ ว่าเราจะต้องได้ แต่

ก็อย่าประมาทนะ สองพันห้าร้อยปีมาแล้ว ปีหน้าก็ ๒๕๑๐ แล้ว เหลืออีกไม่ถึงครึ่งหรอกค่ะ แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้เราอาจจะได้ก็จริง แต่จะต้องตั้งอยู่ในความไม่ประมาทนะคะ ถ้าประมาทแล้ว ก็ไม่มีหวังเลยว่าจะได้ ถึงแม้ว่าธรรมของพระพุทธเจ้า เป็นธรรมที่ควรจะเกิดได้ง่ายก็จริง แต่ถ้าตั้งอยู่บนความประมาทก็ไม่ได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้น ถ้าเราอยู่บนความไม่ประมาท เราก็มีหวังที่จะได้ เว้นแต่เราอยากจะได้หรือไม่อยากได้ ดิฉันก็คิดว่า เราทุกคนนี่น่ะ อยากได้แต่ว่าทุกคนจะอยากได้หรือเปล่าเท่านั้น เอาแต่เพียงเท่านี้ก็พอ อย่าเพิ่งไปถึงมรรคผลเลย ฉันทะวิริยะที่พอใจในพระนิพพานนี่น่ะ ต้องมีกำลังเป็นอิทธิบาทนะคะ เรามีหรือเปล่า เอาแค่นี้ก่อน เรามีกำลังพอที่จะทวนกระแสของกิเลสได้หรือเปล่า ถ้าเรามีถึงแม้ว่าเราจะยังไม่ได้ก็ไม่เป็นไร ก็มีหวังที่จะได้อย่างนี้นะคะ ทำให้ฉันทะเกิดเสียก่อน นี่เราจะทำอย่างไรให้ฉันทะเกิด และวิริยะมีกำลัง ขั้นต้นทีเดียวนะคะ ที่เราจะเข้าถึงโลกุตรกุสลนี้ได้ เราจะต้องทำถูกในเบื้องต้น ทำให้เกิดศรัทธา ให้เกิดฉันทะนะคะ ให้เกิดวิริยะความเพียรพยายามนี่น่ะ เป็นขั้นต้นทีเดียวเราจะทำอย่างไร เราถึงจะเกิดได้ เมื่ออันนี้เกิดแล้ว

ทางที่จะเข้าถึงโลกุตรกุสลก็ไม่ลำบากนะคะ เพราะโลกุตรกุสลนี่ก็เป็นสัมมาทิฏฐิที่ ๔ นะคะ เพราะอย่างนั้นก็ถ้าใครจะเข้าถึงสัมมาทิฏฐิอันนี้ได้ ก็เป็นการยากแล้ว ทีนี้ก็เมื่อเข้าถึงสัมมาทิฏฐิขั้นที่ ๔ นี่แล้ว ก็ต้องเข้าถึงขั้นที่ ๕ แน่นอน

๕. ผลสัมมาทิฏฐิ สัมมาทิฏฐิขั้นนี้ ไม่ลำบากนะคะ เมื่อเข้าถึงมรรคแล้ว ผลก็ต้องเกิดขึ้นเอง ไม่มีละที่เข้าถึงมรรคแล้วผลจะไม่เกิด ไม่ได้เลยค่ะ ผลทั้ง ๔ นี้จะต้องเกิดในวิถีเดียวกันกับมรรคนั่นเอง แต่เป็นคนละขณะเท่านั้น เมื่อขณะมรรคเกิดขึ้น อุปาทะ ฐีติ ภังคะ มรรคจิตก็ดับไป แล้วต่อจากนั้น ผลจิตก็จะเกิดติดต่อกันไม่มีอะไรคั่นเลย ข้อสำคัญให้เราไปถึงมรรคก็แล้วกัน มรรคจิตนี่ เป็นโลกุตรกุสล คือมรรคเป็นกุสล ส่วนผลนั้นเป็นวิบากที่เกิดติดต่อกันมา ถ้าจะพูดให้เข้าใจมากขึ้น ก็คือมรรคนี่นะ เป็นกุสลกรรม ผลเป็นกุสลวิบาก แต่ว่า มรรค เป็นโลกุตรกุสลนี้ ส่วนวิบากที่เป็นผล ก็ต้องเป็นโลกุตรวิบาก ไม่ใช่โลกียวิบาก อันนี้แหละค่ะ ไม่สำคัญ ไม่สำคัญหรอก ผลนี่นะ ต้องเกิดขึ้นแน่นอน เมื่อมรรคเกิดแล้ว ผลต้องเกิดติดต่อกัน ฉะนั้น คำว่า **อกาลิโก** คือ คั่นผลไม่มีกาลนี่นะ ก็ขอ

ให้ทราบโดยทั่วกันว่าอยู่ระหว่างมรรคกับผลเท่านั้น โดยเฉพาะเลยนะคะ ไม่ได้ไปใช้ในทางอื่นเลย **อกาลิโก** ไม่มีกาลนี่น่ะ ไม่ใช่หมายถึงว่า กลางวัน กลางคืน วันเดือนปี ไม่ใช่นะคะ ไม่มีกาลในที่นี้ ไม่ใช่หมายถึง กลางวัน และกลางคืน หมายถึง **กาลระหว่างขณะจิต** ของมรรค แล้วผลก็ติดต่อกัน ในคุณธรรมที่เป็นอกาลิโกน่ะ ใช้คำว่า อกาลิโก ใช้เฉพาะในคุณธรรมคือมรรค ๔ ผล ๔ ที่มีนิพพานเป็นอารมณ์ หรือนวโลกุตรธรรม ๙ เท่านั้นเอง ไม่มีในที่อื่นอื่นเลย เพราะฉะนั้น ขอให้เข้าใจในที่นี้ว่า เป็นอย่างนี้ไม่ใช่เข้าใจว่า พระพุทธศาสนาไม่มีกาล ทำเมื่อไรก็ได้ ทำปีนี้ก็ได้ ทำปีหน้าก็ได้ ไม่ใช่อย่างนั้นนะคะ หมายถึงว่าอกาลิโกธรรม นี่เป็นชื่อของมรรคนะคะ เพราะว่ามรรค ๔ นี่ให้ผลไม่มีระหว่างคั่นเลย ธรรมนอกนั้นไม่มีใครจะมาให้ผลติดต่อกันเดี๋ยวนั้นไม่มีเลย อย่างน้อยก็ต้องผ่านจิตอื่นๆไป วิบากถึงจะเกิดได้ แล้ววิบากก็เปลี่ยนบุคคลไม่ได้ บุคคลนี่ หมายถึงว่า เวลานี้เราเป็นปุถุชนใช่ไหมคะ แล้วก็ชาติหน้าเราจะเปลี่ยน เราจะทำกุศลอะไรให้ชาติหน้าเปลี่ยนเป็นอริยบุคคล ที่เปลี่ยนไม่ได้ อย่างว่าเป็นสัตว์เดียรัจฉานชนิดไหน

ก็ตาม ก็ต้องเป็นไปจนถึงตาย จะมาเปลี่ยนเป็นบุคคลไม่ได้เลย มีโลกุตรกุสลอันเดียวเท่านั้น ที่จะเปลี่ยนบุคคลให้เป็นอริยบุคคลในภพนี้ได้ ทำไมถึงเปลี่ยนไม่ได้ เพราะว่า บุคคลนี่น่ะ ท่านต้องเข้าใจด้วยนะคะ คำว่าบุคคลนี่น่ะ หมายถึงอะไร หมายถึงตรงไหน ที่เขาเรียกกันว่า บุคคลน่ะ หมายความถึง **ปฏิสนธิจิต** นะคะ ปฏิสนธิจิตนั้นน่ะ เป็นอะไรอย่างไหนแล้ว บุคคลนั้นก็เป็นไปตามนั้น ถ้าปฏิสนธิเป็นทวิเหตุก็เรียก **ทวิเหตุกบุคคล** ถ้าปฏิสนธิเป็นไตรเหตุก็เรียกว่าเป็น **ติเหตุกบุคคล** ถ้าเป็นอเหตุก็เรียก **อเหตุกบุคคล** อย่างนี้เรื่อยมาจนกระทั่งตาย ถ้าปฏิสนธิอย่างไรตายก็อย่างนั้น หมายความว่า หมาเกิดแล้วหมาก็ตาย ไม่ใช่ว่าหมาเกิดแล้วก็บุคคลตาย คนเกิดก็ต้องเป็นคนตาย หมาเกิดก็ต้องเป็นหมาตาย มันต้องตรงกันอย่างนี้ใช่ไหมคะ แต่ว่าโลกุตรกุสลเท่านั้นนะ ให้ผลได้ทันตา เป็นปุถุชนอยู่แล้ว เมื่อปฏิสนธินำมาน่ะเป็นปุถุชนแล้วพอมาถึงกุสลอันนี้แล้วเปลี่ยนปุถุชนให้เป็นอริยบุคคลได้อย่างน่าอัศจรรย์ที่สุดเลย เห็นไหมคะ ไม่มีเลยจะมาให้ผลได้ในชาตินี้ไม่มีเลย เช่นทำอนันตริยกรรมไว้แล้วไปนรก ไม่ได้ให้ผลในชาตินี้ ต้องไปชาติหน้า หรือเป็นเทวดาในชาตินี้

ไม่ได้ เป็นคนก็ให้ผลในชาตินี้ไม่ได้ จะต้องไปให้ชาติหน้าอย่างมาก หรือว่าจะให้ผลในชาตินี้ได้ก็ต้องผ่านวิถีของชวนจิตไปแล้ว ที่จะให้มาติดต่อกันเหมือนกุศลในปฐมมรรค หรือในขณะมรรคเกิดขึ้นเป็นกุศล ผลเป็นวิบากให้ผลติดต่อกัน ในชวนเดียวกันน่ะ มีในที่ไหนบ้าง ท่านนักศึกษาเคยเรียนกันมาแล้วนะคะ มีที่ไหนบ้างไหม ไม่มีเลย ในวิถีเดียวกันนั้นไม่มีเลย วิบากกับกุศล หรืออกุศล จะมาเกิดในวิถีเดียวกัน มีบ้างไหม ไม่มีเลย มีแต่โลกุตรกุศลนี่เท่านั้น ที่แรงกล้ามาก เพราะฉะนั้นในคุณธรรมที่แสดงไว้ ตั้งแต่ **สวากฺขาโต ภควตาธมฺโม สนฺทิฏฺฐิโก อกาลิโก** นี่แน่ะ เป็นคุณธรรมของมรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ เท่านั้น ไม่ใช่อันอื่น เพราะฉะนั้น **ธมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ** เข้าถึงแล้ว ที่นี้เมื่อมรรคจิตเกิดแล้ว ผลก็เกิดตามนะอย่างมากก็ ๓ ขณะในมรรควิถีนะคะ ๓ ขณะเท่านั้นเอง หรืออาจจะ ๒ ขณะก็ได้ แล้วแต่จะตรัสรู้ช้าหรือเร็ว ถ้าคนตรัสรู้ช้าก็เกิด ๒ ขณะ เพราะว่า อนุโลมจะต้องเกิด ๓ ขณะ เพราะในชวนจิตนั้นเกิดได้ ๗ ขณะเท่านั้น ในวิถีนั้นถ้าหากอนุโลมเกิด ๓ ขณะ ผลจิตก็ต้องเกิด ๒ ขณะ จึงครบ ๗ ถ้าอนุโลมเกิด ๒ ขณะ ผลจิตก็เกิด ๓ ขณะอย่างมากทีเดียว ก็เสวยผลคือ

มีนิพพานเป็นอารมณ์เหมือนกัน เรียกว่า โลกุตรจิต แต่ว่าเป็นวิบาก ไม่ใช่กุสลนะคะ โลกุตรวิบาก เขาว่าอย่างนั้นใช่ไหมคะ ที่นี้พอจบแล้วสุดวิถี หมดแล้ววิถีทางที่จะเข้าถึงโลกุตรน่ะ หมดแล้ว แจ้งแล้ว แปลว่าผู้นั้นแจ้งแล้ว อริยสัจ ๔ ก็ถึงสมบูรณ์แล้วทุกอย่าง กิจของอริยสัจ ๔ ก็สมบูรณ์ ญาณที่เกิดในอริยสัจ ๔ ก็สมบูรณ์ แปลว่า ถ้าสมบูรณ์ทั้งหมดกุสลที่ยังไม่เกิดขึ้น ทำให้เกิดขึ้น แล้วก็ทำกุสลให้ถึงพร้อม เพราะฉะนั้น คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ๓ ข้อ ใครๆ ก็ได้ยินใช่ไหม แล้วก็ทำกุสลให้ถึงพร้อม **กุสลที่ถึงพร้อมในที่นี้หมายถึงโลกุตรกุสล** นะคะ ก็กุศลน่ะมี **กามาวจรกุสล รูปาวจรกุสล อรูปาวจรกุสล** และ**โลกุตรกุสล**พร้อม ทำมาถึงโลกุตรกุสล แสดงว่า กุสลนั้นถึงพร้อมแล้วทุกอย่างนี่น่ะ ที่ใน ๓ ข้อนั้น ใช่ไหมคะ และจิตก็บริสุทธิ์แล้ว เมื่อกุสลถึงขั้นโลกุตรแล้ว เพราะชำระกิเลสให้หมดไปจากใจ ก็ถึงความบริสุทธิ์ ทีนี้เมื่อกุสลถึงแล้วใช่ไหมคะ ผลจิตเกิด ๓ ขณะ ทีนี้เมื่อผลจิตเกิด ๓ ขณะนี่น่ะ ไม่ใช่ว่า ผู้ประพฤติจะไม่รู้อีกนะ เวลาที่เสวยนิพพานเป็นอารมณ์น่ะ ผลจิตน่ะ ทั้งมรรคและทั้งผลประกอบด้วยปัญญา และไม่ใช่ปัญญาโลกียด้วย เป็นปัญญาโลกุตร ที่มีนิพพานเป็นอารมณ์ของปัญญา

ในขณะนั้นก็ต้องรู้เหมือนกัน ต้องรู้คะ ผ่านไปก็ต้องรู้ พอหมดวิถีของโลกุตรแล้ว ก็เป็นอันว่าหมดกัน ก็คงจะเหลืออยู่แต่ปัจจเวกขณะวิถี

๖. ปัจจเวกขณะสัมมาทิฏฐิ พอต่อจากผลจิตแล้ว อะไรจะเกิดขึ้นต่อจากจุดที่ถึงผลจิตแล้ว จิตนั้นก็ดับลง ภวังคจิตอย่างเดิมเหมือนเก่า แต่ว่านับแต่วันนั้นไป จิตที่เกิดขึ้นมาแล้วทั้งหมด เป็นโสดาหมด เป็นจิตของพระโสดาทั้งนั้น ที่เกิดหลังจากมรรคผลแล้ว คือหลังจากโคตรภูมาแล้ว ได้เป็นอริยบุคคลทั้งหมดเลย แม้แต่โลภ โกรธ หลง ก็เป็นอริยบุคคล ที่ยังละไม่หมดนั่นน่ะค่ะ ก็ต้องเป็นอริยบุคคลเหมือนกัน แต่ทีนี้ ถ้าเราไม่เข้าใจนี่น่ะ ถ้าหากว่า โลภ โกรธ หลง เป็นโสดาเราก็บอกว่า โลภ โกรธ หลงนี่น่ะ เป็นโสดา เราคงไม่ยอมใช่ไหมคะ แล้วจะให้ใครเป็นล่ะ โสดา ถ้าไม่ยอมให้พวกนี้ แล้วก็จะต้องเอาอันไหน เอามรรคจิต ผลจิตเกิดแล้วในชาตินั้น ไม่เกิดอีกเลย ตลอดจนกระทั่งเข้านิพพาน ถ้าโลกุตรจิตไม่เกิดก็ไม่ใช่โสดาซิ อย่างนั้นใช่ไหม กลับไปเป็นปุถุชนอย่างเก่าอีกใช่ไหม ไม่ใช่นะคะ ต้องเป็นตลอดไปเลยนี่น่ะ ทีนี้เราไม่เข้าใจนะคะ เราไม่ยอมนะคะ ใครอย่ามาพูดว่า โลภะ โทสะ โมหะ เป็น

โสดาเลย เราคงไม่ยอม ถึงได้ให้เราเข้าใจกันไว้ว่า โลภะ โทสะ โมหะ ที่เป็นโสดาน่ะ ต้องเกิดหลังจากมรรคผลแล้ว จิตที่เกิดหลังจากมรรคผลแล้ว จะเป็นกุสล อกุสล กิริยา อะไรก็ตามเถอะ เป็นโลกียจิตนะคะ แล้วก็ต้องเป็นพระอริยบุคคลทั้งหมดเลย ถ้าเราไม่เอา นี่ก็บุคคลไม่มีก็ไม่มีคนและปฏิเสธสัตว์บุคคลแล้วมิใช่หรือ แล้วจะตั้งใครเล่า บุคคลที่ไหนเป็นโสดา ก็เอาธรรมเหล่านี้แหละตั้งขึ้นเป็นบุคคล เพราะฉะนั้นก็เป็นที่พึ่งแล้ว ถึงแม้จะมีความโลภ โกรธ หลง เกิดขึ้นก็ตาม กระแสของโลภ โกรธ หลง นั่นก็ไม่มีอำนาจที่จะลากไปสู่อบายได้ ไม่มีเลย ของท่านน่ะเบาบางลงไปแล้วนะคะ พอปัจจเวกเกิดขึ้นก็พิจารณา **มรรค ผล นิพพาน กิเลสที่ละแล้ว กิเลสที่ยังไม่ได้ละ** อันนี้ต้องปัจจเวกที่เป็นโลกียแล้ว เป็นโลกียจิต แต่เป็นมหากุสลญาณสัมปยุต ๔ ดวงนั่นน่ะ ดวงใดดวงหนึ่งจะเป็นโสมนัส หรืออุเบกขา ดวงใดดวงหนึ่งก็ตามเถอะ ทีนี้ก็เกิดขึ้นเพื่อพิจารณารู้

เพราะฉะนั้น เราคิดถึงว่า ถ้าหากว่า เวลาบรรลุมรรคผลนั้นน่ะ ไม่รู้ ใช่ไหมคะ ไม่รู้แล้วตอนถึงปัจจเวกนี่ เราจะพิจารณาอย่างไร ในที่นั้นน่ะ ไม่รู้ก็

ไม่มีอะไรพิจารณา จำก็ไม่ได้ จำไม่ได้ไม่รู้เลย แต่รู้สึกมันเหมือนฝัน แล้วก็ไม่รู้ว่า มันฝันอะไรอย่างนี้น่ะ แล้วเอามาพิจารณาว่า โอ! เมื่อคืนดิฉันฝันว่าอย่างโน้นอย่างนี้ ไม่ได้นะคะ เพราะฉะนั้นที่ผ่านมาน่ะ อะไรบ้างต้องรู้ ตอนปัจจเวกนี่ ต้องรู้แล้ว เป็นญาณสัมปยุตเพราะปัญญาที่พิจารณาปัจจเวกนี้ ท่านสงเคราะห์เป็นญาณทัสสนวิสุทธิ สงเคราะห์อยู่ในญาณทัสสนวิสุทธินะคะ ทั้งรู้ ทั้งเห็นแจ้ง เห็นถูก เพราะฉะนั้นปัจจเวกขณะสัมมาทิฏฐิเห็นถูก ว่ากิเลสใดที่ละไปแล้วก็รู้ และกิเลสใดที่ยังเหลืออยู่ก็รู้ อย่างนี้เดี๋ยวนี้ก็ยากแล้ว ทั้งๆ ที่กิเลสยังไม่หมดเลย ก็เข้าใจว่าหมดเข้าใจว่าตัวเป็นพระอรหันต์แล้ว ทั้งๆ ที่กิเลสยังอยู่อย่างนี้เรียกว่า เห็นไม่ถูกใช่ไหมคะ นี่น่ะ ปัจจเวกนั้นไม่ถูกแล้ว หรือว่า กิเลสอะไรหมดไปแล้วก็ไม่รู้ ไม่หมดก็ยังว่าหมดเสียอีก วิจิกิจฉาก็ดี สักกายทิฏฐิก็ดี เพราะไม่รู้ว่าอะไร สักกายทิฏฐิน่ะอะไร เวลามันเกิดขึ้นมีความรู้สึกอย่างไร วิจิกิจฉาน่ะอะไร เวลามันหมดไปแล้ว มันมีลักษณะอย่างไร เขาไม่รู้ทั้งนั้น แต่เขาก็บอกว่า เขาไม่มีแล้ว สักกายทิฏฐิและวิจิกิจฉา ๒ อย่างนี้ไม่มีนะ มันไม่มี ๒ อย่างใช่ไหมคะ คือว่า ไม่มีโดยละแล้ว ก็แปลว่าไม่มี หรือว่าไม่เหลืออยู่เลย ก็ไม่มี

เหมือนกัน หรือว่าวิจิกิจฉานะ รู้เสียจนแจ่มแจ้งก็ไม่มีวิจิกิจฉาก็ดับไปแล้ว แต่ว่าไม่รู้เลย ก็ไม่มีเหมือนกันนะ วิจิกิจฉาก็ไม่มี มันก็เลยเป็นได้ ๒ อย่าง กิเลสนี่ถ้าไม่รู้ มันก็ไม่มีเหมือนกัน ฉะนั้น ดับกิเลสนะคะ คราวก่อนนี้ดิฉันมา ก็ยังมาพูดกันถึงเรื่องว่า ดิฉันไม่ยอมให้พูดว่า กิเลสดับใช่ไหม คำว่า **กิเลสดับ** ไม่ให้พูด ให้พูดว่า **ดับกิเลส** ต้องเป็นอย่างนั้นนะคะ **ไฟดับ** กับ **ดับไฟ** ความหมายมันไม่เหมือนกันใช่ไหม พระนิพพานนี่ ท่านบอกว่า **เป็นธรรมที่ดับกิเลส ดับทุกข์** ใช่ไหม ไม่ใช่พระนิพพานเป็น **ธรรมที่ทุกข์ดับ กิเลสดับ** นี่น่ะ ไม่มีเลย พระนิพพานที่จะใช้คำว่า กิเลสดับ หรือ ทุกข์ดับไม่มี ต้องใช้คำว่า ดับกิเลส หรือ ดับทุกข์ ที่ท่านใช้อย่างนี้ ๒ คำนี้มีความหมายไม่เหมือนกัน ก็การดับไฟนี่น่ะ แปลว่า ไฟยังมีอยู่ แล้วเราไปดับ ใช่ไหมคะ ดับด้วยการภาวนานี่แหละ ดับด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา ดับให้หมดไปได้อย่างนี้ ที่ว่าไฟดับน่ะ มันไม่มีไฟแล้วใช่ไหม มันดับไปแล้วไม่มีและจะไปดับมันได้อย่างไรก็ไม่ได้ อันนี้นะคะ เพราะฉะนั้นน่ะ ๒ คำนี่เท่านั้นนะ ยังมีความหมายแตกต่างกันเลย ฉะนั้นเราต้องเข้าใจให้ถูกต้องเหมือนกันนะคะ

เพราะฉะนั้น ตั้งแต่วิปัสสนาสัมมาทิฏฐิ มาจนถึงปัจจเวกขณะสัมมาทิฏฐิ นี่ ตั้งแต่สัมมาทิฏฐิที่ ๓ มาจนถึง สัมมาทิฏฐิที่ ๖ นี่นะคะ จะไม่มีภายนอกพุทธศาสนาเลย มีเฉพาะในพุทธศาสนาเท่านั้น เพราะฉะนั้นก็คงจะมีแต่พวกเราที่อยู่ในที่นี้นะคะ พวกเราก็ต้องพยายาม ถ้าคนอื่น ดิฉันก็เห็นไม่มีหวังค่ะ เพราะว่าสุตมยปัญญาก็ไม่มีแล้ว เดี๋ยวนี้น่ะ อย่าว่าแต่ว่าจะมีสัมมาทิฏฐิทั้ง ๖ เลย จะหาสัมมาทิฏฐิในบุคคลนั้นยากเต็มที สัมมาทิฏฐิเดี๋ยวนี้จะหาเพียง ๑ หรือ ๒ สัมมาทิฏฐิ เวลานี้ก็เกือบจะหาไม่ได้อยู่แล้ว

ฉะนั้น ขอให้ท่านทั้งหลายจงภูมิใจเถิดว่า ในจำนวนบุคคลที่หาสัมมาทิฏฐิได้ยากเย็นเต็มทีนั้น ก็ยังมีพวกท่านเท่านั้นแหละ ที่ยังเป็นผู้มีโชคดี ได้ลาภอันประเสริฐ คือ เกิดมาเป็นมนุษย์ พบพระพุทธศาสนา ได้สร้างสัมมาทิฏฐิให้เกิดขึ้นในตน ย่อมเป็นเสบียงนำติดตนไปให้พ้นทุกข์ได้ ก็พอจะเข้าใจนะคะ พุทธศาสนาสอนให้เกิดสัมมาทิฏฐิทั้ง ๖ ทั้งปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ อันเป็นความบริสุทธิ์ บริบูรณ์ ของสัมมาทิฏฐิทั้ง ๖ ประการนั้นเอง.

สวัสดีค่ะ

บูชาผู้ที่ควรบูชา

❖❖❖❖❖❖❖

ปูชา จ ปูชนียานํ เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ

การบูชาผู้ที่ควรบูชา เป็นมงคลอันสูงสุด

"การทำสักการะ เคารพนบนอบกราบไหว้ ชื่อว่า **บูชา" ผู้ที่ควรบูชา** อย่างสูงสุด ได้แก่พระพุทธเจ้า, พระปัจเจกพุทธเจ้า, พระอริยสาวก, อุปัชฌายะ, อาจารย์, มารดาบิดา และครูเป็นต้น ชื่อว่า **ปูชนียบุคคล** พระคุณของท่านเหล่านี้ ใคร ๆ ไม่อาจนับบุญคุณของท่านได้ว่า มีประมาณเท่านั้นเท่านี้ และไม่อาจบูชาคุณด้วยดอกไม้ ประทีป ธูป ของหอม เครื่องประดับ และปัจจัย ๔ แม้ด้วยการกราบไหว้ได้ เพราะพระคุณของท่านนั้นมากล้นพ้นประมาณ

แต่อย่าเพิ่งท้อใจ จะทำสักการบูชาในท่านผู้ควรบูชาเหล่านั้นไม่ได้ เพราะการบูชานั้นมีอยู่ ๒ อย่าง คือ อามิสบูชา และปฏิบัติบูชา ถ้าไม่ควรแก่การบูชาด้วยอามิสบูชา มีดอกไม้ และปัจจัย ๔ เป็นต้น เราก็ยังสามารถบูชาด้วยปฏิบัติบูชา

ท่านอาจารย์แนบ มหานีรานนท์ เป็นบุคคลหนึ่งที่ถึงความเป็นปูชนียบุคคลของข้าพเจ้า เพราะด้วยพระคุณ คือ ปัญญาที่สามารถให้ความรู้ ความเข้าใจในพระพุทธศาสนา ทั้งปริยัติและปฏิบัติศาสนาแก่ข้าพเจ้าได้เป็นอย่างดี ทั้งๆที่ท่ามกลางบรรยากาศของพระพุทธศาสนา กำลังชุลมุนวุ่นวายถกเถียงโต้แย้งกันทางความคิดเห็น ของบรรดาคณาจารย์ทั้งหลายเป็นต้นว่า

พระอภิธรรมเป็นพุทธพจน์หรือไม่?

พระไตรปิฎกในปัจจุบันนี้ เชื่อถือได้หรือไม่?

จิตเดิมแท้มีหรือไม่มี? ผีสางเทวดามีจริงหรือไม่ ? ตายแล้วเกิด หรือตายแล้วสูญ? ความเวียนว่ายตายเกิดมีจริงหรือไม่? ตายแล้วไปไหน? เรื่องสวรรค์ – นรกนี่ ก็ถกเถียงกันว่า มีจริงไหม? อาจารย์บางท่านยืนยันเป็นมั่นเหมาะว่า สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ ผีสางเทวดามีที่ไหน? เหลวไหลเพ้อฝันกันไปทั้งเพ ขณะใดจิตเป็นกุศล นั่นแหละสวรรค์ ถ้าโกรธขึ้นมาเมื่อไหร่ นั่นแหละอยู่ในนรกทันที นี่เป็นข้อพิสูจน์แล้วว่า **สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ**

ตัวอย่างข้อโต้เถียงที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นด้านปริยัติ ส่วนข้อที่โต้เถียงในการปฏิบัติ ก็มีอยู่ไม่น้อยเหมือนกัน มีสำนักปฏิบัติอยู่มากมายหลายแห่ง ยิ่งมากสำนัก ก็ยิ่งมากอย่าง แตกต่างกันออกไป แต่ละสำนักล้วนเรียกการปฏิบัติของตนว่า **วิปัสสนากรรมฐาน** กันทั้งนั้น ทั้งที่บางสำนักสอนให้เอาสติตั้งที่กลางฝ่ามือบ้าง ฝ่าเท้าบ้าง เพ่งดวงแก้วบ้าง กำหนดลมหายใจเข้าออก ซึ่งมีการบริกรรมได้หลายวิธี เช่นหายใจเข้าว่า **พุทธ** หายใจออกว่า **โธ** หรือหายใจเข้าว่า **สัมมา** หายใจออกว่า **อรหัง** สุดแท้แต่จะบัญญัติตั้งขึ้นเพื่อให้จิตใจสงบ บ้างก็สอนให้ฝึกทำสมาธิกันขนานใหญ่ หรือสลับกันไปกับทำวัตรสวดมนต์บ้าง โดยหวังให้จิตสงบ เมื่อจิตสงบนิ่งดีแล้ว ปัญญาก็จะปรากฏให้รู้อะไรต่อมิอะไรได้สารพัด เห็นนรกก็ได้ เห็นสวรรค์ก็ได้ ดูคนตายแล้วว่า ไปเกิดเป็นอะไร ที่ไหนก็ได้ ใครเคราะห์ร้ายก็สะเดาะเคราะห์ให้กลายเป็นดี แม้ที่สุดพาไปเฝ้าพระพุทธเจ้าก็ยังได้อีกด้วย บางพวกปฏิบัติเคร่งครัด ถือศีลกินเจ รักษาศีล ๕ พาไปนิพพานได้ง่ายนิดเดียว

ข้อทุ่มเถียงโต้แย้งเหล่านี้ เคยมีมาแล้วอย่างไร เดี๋ยวนี้ก็ยังมีอยู่อย่างนั้นและยังจะคงมีต่อไปในอนาคต อย่างหาข้อยุติไม่ได้ เพราะไม่มีใครกล้าหาญชาญชัยเข้าไปตัดสิน

การที่ยังต้องถกเถียงกันอยู่อย่างนี้ เพราะเขายังไม่มี **ธรรมะ** เพียงพอ ที่จะนำไปใช้ในการตัดสินปัญหาเหล่านั้นได้ **ธรรมะ** เป็นสิ่งเดียวเท่านั้น ที่จะนำไปสู่ความยุติ คือ **ยุติด้วยธรรม** พูดสั้นๆ ว่า **ยุติธรรม** ที่ทุกคนกำลังเรียกหากันอยู่ แต่ถ้าเขาไม่ยอมเรียนธรรม ก็ไม่มีหวังอะไรเลยที่จะได้พบกับ**ความยุติธรรม**

ข้าพเจ้าเป็นผู้โชคดีคนหนึ่ง ที่ไม่นิยมการโต้เถียงกันด้วยโวหาร และไม่ต้องการที่จะยัดเยียดความเชื่อถือให้ใครๆ คิดอยู่เสมอว่า **คนเราจะรู้อะไรได้ด้วยการเรียน** เพราะเราไม่ใช่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่จะตรัสรู้เอาเองได้ จึงได้เรียนอภิธรรมตามนัยปริยัติ แต่เมื่อเรียนไป ๆ ก็กำหนดจดไว้จำไม่ค่อยจะได้ ที่จดจำได้ก็ไม่ค่อยจะมีความเข้าใจอะไรนัก ก็คงมีความรู้พระอภิธรรมอยู่ในตำรา แม้ข้อธรรมบางอย่างที่พอจดจำได้ แต่ก็ไม่รู้จัก เช่น อริยสัจ ๔ มีทุกข์

สมุทัย นิโรธ มรรค ท่องได้คล่องปาก แต่สิ่งเหล่านี้มีสภาพเป็นอย่างไร ? อยู่ที่ไหน ยังไม่รู้ไม่เข้าใจ ธรรมชาติของอริยสัจ ๔ นี้เลย

เมื่อได้อ่านหนังสือ และได้ฟังคำบรรยายจากเทปที่บันทึกเสียงของท่านอาจารย์แนบ มหานีรานนท์ จึงได้เกิดความประทับใจที่ว่า พระอภิธรรมปรากฏอยู่ที่ตัวเราตลอดเวลานี่เอง

แม้ในเรื่องของ **พระพุทธศาสนา** ก็เช่นกันที่ว่าพุทธศาสนาเป็นสากลศาสนา สอนให้รู้ความเป็นจริงของธรรมชาติที่เกิดขึ้น และเสื่อมไปด้วยอำนาจปัจจัยปรุงแต่ง ธรรมชาติทั้งหลายเหล่านี้ เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในทุกชาติทุกภาษา มิใช่เฉพาะในหมู่มนุษย์เราเท่านั้น แม้เทวดา มาร พรหมทั้งหลายที่มีปัญญารับรู้ความจริงได้ ก็ไม่อาจปฏิเสธคำสอนที่เป็นความจริงแท้ของพระองค์ได้ เช่นสอนว่า ดินมีลักษณะแข็ง ไฟมีลักษณะร้อน จิตหรือวิญญาณมีลักษณะรู้(อารมณ์)ดังนี้ ใครๆ ก็ไม่อาจปฏิเสธได้

แม้พระสัทธรรม คำสอนของพระพุทธองค์จะประเสริฐวิเศษ ที่ใครๆ จะปฏิเสธไม่ได้ก็ตาม แต่ก็ต้องเป็นไปตามกฎแห่งธรรมชาติ คือมีความเกิดขึ้น และมี

ความเสื่อมไปเป็นธรรมดา จนในปัจจุบันนี้เราจะเห็นว่าพระสัทธรรมเหล่านั้นค่อยๆ อันตรธานไปตามศาสนยุกาล ที่พระองค์ทรงพยากรณ์ว่า ประมาณ ๕,๐๐๐ ปี ขณะนี้ล่วงเข้าปีที่ ๒๕๒๕ ก็นับว่า ความรู้ความเข้าใจ ทั้งปริยัติ, ปฏิบัติ และปฏิเวธศาสนา ได้อันตรธานไปจากความเข้าใจของพุทธศาสนิกชน โดยลำดับ จนธรรมบางประการในสมัยนี้ ไม่มีใครสามารถชี้แจงให้เข้าใจได้ชัดเจน เช่นเรื่องของ **สมาธิ** กับ **วิปัสสนา** ว่า เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร? บ้างก็ว่าเมื่อทำสมาธิไปจนจิตสงบนิ่งดีแล้ว ปัญญา คือวิปัสสนาก็จะเกิดขึ้นเอง

เรื่องนี้ ท่านอาจารย์แนบฯ สามารถชี้ให้เราเข้าใจกันได้ว่า ถ้าไม่เข้าใจสภาวธรรม คือ ไม่ได้ศึกษาพระอภิธรรมแล้ว ก็เป็นการยากที่จะเข้าใจได้ว่า **สมาธิ** โดยสภาวธรรม ได้แก่ **เอกัคคตาเจตสิก** เป็นตัวทำสัมปยุตธรรมให้ตั้งมั่นในอารมณ์

ส่วน วิปัสสนาได้แก่ ปัญญาเจตสิกในขั้นภาวนาปัญญาที่เข้าไปรู้เห็นว่า นามรูปไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา และได้ชี้ถึงหลักของสมาธิ และหลักของปัญญาว่า :-

เรื่องของสมาธินั้น หมายถึงการทำจิตให้สงบนิ่งอยู่ในอารมณ์ที่ตนต้องการ ฉะนั้น การทำสมาธิจะใช้กรรมฐานอะไรหรือจะเอาอารมณ์อะไรก็ใช้ได้ทั้งนั้น เช่น จะเอาถ้วยแก้วมาเพ่งก็ใช้ได้ เพื่อให้จิตจับนิ่งอยู่ในอารมณ์ที่ต้องการนั้น โดยไม่ให้จิตกวัดแกว่งไปในอารมณ์อื่น ตามอำนาจของนิวรณ์ทั้ง ๕ เท่านี้ก็ใช้ได้

ส่วนการที่จะรู้อะไร หรือไม่รู้อะไรนั้น ไม่ถือเป็นเรื่องสำคัญ ขอให้จิตจับนิ่งอยู่ในอารมณ์ที่ตนเพ่งนั้นก็แล้วกัน เมื่อจิตได้สมาธิแล้ว ในด้านของความรู้นั้นอย่างดีก็จะมีแต่เพียงว่า **ว่าง ๆ เฉย ๆ** หรือ **สงบเยือกเย็น** อยู่เท่านั้น ส่วนที่จะให้มีความรู้ใน **เหตุผล** นั้นไม่มีเลย

ฉะนั้น อารมณ์ของสมาธินี้ สำหรับผู้ที่ขาดการศึกษาในเหตุผล และในหลักการปฏิบัติ บางท่านก็เลยทึกทักยึดถือเอาว่าในที่ **ว่าง ๆ เฉย ๆ** หรือ **สงบเยือกเย็น** นั่นแหละ เป็น **พระนิพพาน** คือธรรมที่พ้นจากทุกข์ทั้งปวง ที่เป็นเช่นนี้ ก็เพราะเหตุผลว่า หลักของการทำสมาธินั้น ถ้า**ความรู้ในเหตุผลยิ่งน้อยลงเท่าใด สมาธิก็มีกำลังมากขึ้นเท่านั้น** หรือ **สมาธิมีกำลังมากขึ้นเท่าไร ความรู้ก็ยิ่งน้อยลงไปเท่านั้น**

หรือ **เกือบจะไม่รู้สึก** อะไรเอาเลย นี่เป็นหลักของการทำ **สมาธิ** หรือ **สมถะ**

ส่วนหลักของปัญญา หรือการเจริญวิปัสสนา หาใช่อย่างนั้นไม่ การเจริญปัญญาต้องการรู้เหตุผลตามความเป็นจริงของสภาวะ ไม่ใช่ต้องการ **นิ่ง** หรือ **สงบ** หรือต้องการ **สุข** เป็นแต่ต้องการรู้ความจริงของสภาวธรรมที่กำลังเป็นอารมณ์อยู่เท่านั้น

ฉะนั้น หลักของวิปัสสนาในทางที่ถูกต้อง ก็คือ **ยิ่งเพ่งก็ยิ่งรู้ ยิ่งเพ่งมากเท่าไร ปัญญาก็ยิ่งหยั่งรู้เหตุผลมากเท่านั้น** และ **ยิ่งเกิดความรู้มากขึ้นเท่าไร ความสงสัยที่เกิดจากความไม่รู้จริง ก็ยิ่งจะหมดไปเท่านั้น** เพราะตามเหตุผลนั้น กิเลส คือ ความสงสัยนี้ จะหมดลงได้ด้วยอาวุธ คือ **ตัวปัญญา** ความรู้แจ้งเห็นตามความเป็นจริงในเหตุผลแห่งธรรม ด้วยปัญญาของตนเอง ที่เข้าไปเพ่งพิสูจน์ดูอยู่นั้น หาใช่หมดไปเพราะความไม่รู้ไม่

นี่เป็นเหตุผลตามนัยปริยัติ ที่ท่านอาจารย์แนบฯ สามารถชี้ข้อแตกต่างระหว่างสมาธิกับปัญญาให้เรารู้ได้ โดยชี้แนะว่า ต้องศึกษาพระอภิธรรม จึงจะเข้าใจในความแตกต่างเหล่านี้

ส่วนในด้านการปฏิบัติธรรม ท่านก็ย้ำนักหนาว่า "การเจริญ **วิปัสสนา** ต้องอาศัย **นามรูป** เท่านั้นเป็นอารมณ์ และอารมณ์ที่จะใช้เพ่งเป็นกรรมฐานของวิปัสสนานั้นก็จะต้องเป็นที่อาศัยของ กิเลส คือ **ตัณหา มานะ ทิฏฐิ** ที่เข้าใจว่าเป็น **เรา** หรือเป็น **ของเรา** ด้วยปัญญาจึงจะประหารกิเลสที่อาศัยเกิดอยู่ในอารมณ์นั้นให้หมดไป ท่านอุปมา กิเลส เหมือนผู้ร้าย ปัญญาเหมือนตำรวจ การที่จะจับผู้ร้ายให้ได้ ก็ต้องสืบสวนเสียก่อนว่า ผู้ร้ายนั้นเป็นใคร หลบซ่อนอยู่ที่ไหน เมื่อรู้แน่ชัดแล้ว จึงจะจับตัวผู้ร้ายได้" และท่านได้ชี้ให้รู้ว่า "กิเลสมิได้อยู่ที่ไหน ก็อยู่ที่ตัวเรานี่แหละ เกิดอยู่ที่**อารมณ์ทั้ง ๖ และ อิริยาบถน้อยใหญ่** การยึดถือว่าเป็น **อัตตา** ตัวตนเป็น **เรา** ก็คือตัวกิเลส ตัณหา มานะ ทิฏฐิ นี่แหละ เช่น เวลานั่งก็รู้สึกว่า **เรานั่ง** เวลานอนก็รู้สึกว่า **เรานอน** เวลายืนก็รู้สึกว่า **เรายืน** เวลาเดินก็รู้สึกว่า **เราเดิน** เวลาเห็นก็รู้สึกว่า **เราเห็น** เวลาได้ยินก็รู้สึกว่า เราได้ยิน อย่างนี้เป็นต้น ตั้งแต่เกิดมาก็มีความรู้สึกอย่างนี้ นี่แหละเรียกว่า **สักกายทิฏฐิ** เป็นธรรมที่ปิดกั้นมรรค ผล นิพพาน ไม่ให้สัตว์ทั้งหลายพ้นจากวัฏฏทุกข์ได้ แล้วจะทำลายสักกายทิฏฐินี้ได้

ด้วยวิธีใด คือทำอย่างไร จึงจะรู้สึกว่า นั่ง, นอน, ยืน, เดิน, นั้นไม่ใช่เรานั่ง ไม่ใช่เรานอน ไม่ใช่เรายืน ไม่ใช่เราเดิน และไม่ใช่เราเห็น ไม่ใช่เราได้ยิน เหล่านี้เป็นต้น จะมีวิธีปฏิบัติอย่างไร?

ท่านอาจารย์แนบฯ สอนวิธีการทำลายสักกายทิฏฐิด้วยการเจริญสติปัฏฐานในข้ออิริยาบถบรรพ โดยให้เราเรียนรู้รูปนามตามอิริยาบถ ๔ เสียก่อน "เช่นสอนว่า อิริยาบถ ๔ มีอาการ นั่ง, นอน, ยืน, เดิน, นั้นเป็น รูป ถ้าไม่มี รูป อิริยาบถ ๔ ก็จะมีไม่ได้ ส่วน สติสัมปชัญญะ ที่ไป รู้ ว่า เป็น รูปนั่ง, รูปนอน, รูปยืน, รูปเดิน, นั้นเป็น นาม เมื่อเรียนรู้รูปนามตามอิริยาบถแล้ว จึงสอนวิธีการกำหนดให้ด้วยว่า "ในเวลานั่ง ก็ให้ทำความรู้สึกตัวว่า กำลังดู **รูปนั่ง** เวลานอน ก็ให้ทำความรู้สึกตัวว่า กำลังดู **รูปนอน** เวลายืน ก็ให้ทำความรู้สึกตัวว่า กำลังดู **รูปยืน** เวลาเดิน ก็ให้ทำความรู้สึกตัวว่า กำลังดู **รูปเดิน**"

ท่านชี้อุบายในการ **กำหนด** อิริยาบถว่า เหมือนการดูละคร ไม่ใช่ไปเล่นละครเสียเอง จึงเปลี่ยนถ้อยคำจาก **การกำหนด** มาเป็นการ **ดู** เพื่อไม่ให้จับ

อารมณ์ด้วยอำนาจสมาธิที่หนักแน่นเกินไป เพราะวิปัสสนานั้นใช้เพียง **ขณิกสมาธิ** เท่านั้น

ท่านเป็นผู้สามารถ นำผู้ปฏิบัติไปถึงครูคนใหม่ คือ **รูป-นาม** ที่เป็นอารมณ์ของวิปัสสนากรรมฐานให้หลายคนในช่วงเวลาเกือบ ๕๐ ปีแห่งการสอนของท่าน และบรรดาท่านที่ได้รับความรู้ ความเข้าใจ ก็รับธุระไปดำเนินการต่อ ทั้งคันถธุระ และวิปัสสนาธุระ ซึ่งเป็นธุระโดยตรงของพุทธศาสนา เพราะท่านเหล่านั้นพิจารณาเห็นแล้วว่า **เป็นคำสอนที่ถูกตรงตามหลักฐานในพระไตรปิฎก** และ**ประกอบด้วยเหตุผลที่สมบูรณ์**

ทุกท่านที่ได้ประจักษ์กับ รูปนามตามคำแนะนำของท่านอาจารย์ จากการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ย่อมบอกกับตนเองได้ทันทีว่า นั่ง นอน ยืน เดินนี้ **ไม่ใช่เรา** การเห็น ได้ยิน ฟุ้ง ง่วง หรือสงบ ก็ไม่ใช่ **เรา** ล้วนเป็นอาการของ **รูป** ของ **นาม** ทั้งสิ้น ต่างเห็นพ้องกันว่า **โลกทั้งโลก** มีแต่ **รูป กับ นาม เท่านั้น** นี่คือสภาวะที่เป็น **อนัตตา** ที่เป็นความสำคัญยิ่งในพระพุทธศาสนา ซึ่งท่านอาจารย์แนบ มหานีรานนท์ สามารถแนะนำให้เข้าถึงได้

ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงขอกล่าวบูชาคุณท่านไว้ในวาระที่มีอายุครบ ๗ รอบ และขอแนะนำท่านสาธุชนทั้งหลายให้ได้ติดตามในผลงานของท่านอาจารย์แนบ มหานีรานนท์ จากปัญญาสาร และจากการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในสำนักต่างๆ ที่ได้รับคำสอนจากท่านและมีแนวปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามที่ท่านได้ชี้แนะไว้แล้ว พวกเราจึงมีการทำสักการะบูชา ด้วยการปฏิบัติบูชาที่มีการศึกษาปริยัติและปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานกันอยู่ทุกวันนี้ และมั่นใจว่า จะไม่พาท่านหลงทางเป็นแน่

วรรณสิทธิ ไวทยะเสวี
มูลนิธิแนบมหานีรานนท์

คติธรรม

❖❖❖❖❖❖❖

ฉยิมานิ ภิกฺขเว อนุตฺตริยานิ ทสฺสนานุตฺตริยํ สวนานุตฺตริยํ ลาภานุตฺตริยํ สิกฺขานุตฺตริยํ ปาริจริยานุตฺตริยํ อนุสฺสตานุตฺตริยํ อิมานิ โข ภิกฺขเว ฉ อนุตฺตริยานีติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อนุตริยะ ๖ นี้ อนุตริยะ ๖ เป็นไฉน คือทัศนานุตริยะ สวนานุตริยะ ลาภานุตริยะ สิกขานุตริยะ ปาริจริยานุตริยะ อนุสตานุตริยะ นี้แล ภิกษุทั้งหลาย อนุตริยะ ๖

(พุทธภาษิตจาก อังคุตตรนิกาย ฉักกนิบาต ข้อ ๒๗๙)

ทัศนา ฯ คือการเห็น อย่างยอดเยี่ยม
จะเต็มเปี่ยม ด้วยสุขี ดีมากหลาย
สวนา ฯ ฟังธรรม คำบรรยาย
พาใจกาย เป็นสุข พ้นทุกข์จริง
อันลาภา ฯ นั้นไซร้ จะได้สุข
หมดความทุกข์ ทั้งหลาย สบายยิ่ง
อีกสิกขา ฯ อีกด้วย สวยดีจริง
ล้วนเป็นสิ่ง สดใส ควรได้ทำ

ส่วนปาริ ฯ	**หมดจด**	**งดงามแน่**
เป็นกระแส	**พระดำรัส**	**ที่ตรัสย้ำ**
ให้ชาวพุทธ	**สนใจ**	**ใฝ่กระทำ**
จะงามล้ำ	**ดีจริง**	**ทั้งหญิงชาย**
อนุสตา ฯ	**นั้นเลิศ**	**ประเสริฐแท้**
ควรแน่วแน่	**ทำตาม**	**จะงามหลาย**
ทำให้ได้	**ความสุข**	**ทุกข์ผ่อนคลาย**
แสนสบาย	**แน่แท้**	**แก่เราเอย**

ทัศนานุตริยะ การเห็นอย่างยอดเยี่ยม พระอรรถกถาจารย์ อธิบายว่า ได้แก่การเห็นพระพุทธเจ้า เห็นพระสงฆ์ และเห็นนิมิตต่าง ๆ จากการเจริญสมถกรรมฐาน เช่นกสิณและอสุภ เป็นต้น

สวนานุตริยะ การฟังอย่างยอดเยี่ยม ได้แก่ ฟังคุณกถาของพระรัตนตรัย ฟังพระพุทธพจน์เป็นต้น **ลาภานุตริยะ** การได้อย่างยอดเยี่ยม ได้แก่ได้อริยทรัพย์ **สิกขานุตริยะ** การศึกษาอย่างยอดเยี่ยม ได้แก่ บำเพ็ญสิกขา ๓ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา **ปาริจริยานุตริยะ การบำรุงอย่างยอดเยี่ยม** ได้แก่บำรุงพระรัตนตรัย **อนุสตานุตริยะ การระลึกอย่างยอดเยี่ยม** ได้แก่ระลึกถึงพระรัตนตรัย

อนุตริยธรรม ๖ อย่างนี้ ได้กล่าวถึงพระรัตนตรัยโดยตรงถึง ๓ ข้อ คือทัศนานุตริยะ สวนานุตริยะ และอนุสตานุตริยะ เพราะการเห็นพระรัตนตรัยนั้น จะได้รับประโยชน์เป็นอันมากจึงขอนำคุณพระรัตนตรัยมาพรรณนาไว้ในที่นี้ด้วย

พระพุทธคุณมี ๙ บท คือ **อรหํ** เป็นพระอรหันต์ **สมฺมาสมฺพุทฺโธ** ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง และสอนให้ผู้อื่นตรัสรู้ตามด้วย **วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน** ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะ **สุคโต** เป็นผู้เสด็จไปดี **โลกวิทู** เป็นผู้รู้แจ้งโลก **อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ** เป็นผู้ฝึกบุรุษไม่มีผู้ใดเสมอเหมือน **สตฺถาเทวมนุสฺสานํ** เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย **พุทฺโธ** เป็นผู้รู้ **ภควา** เป็นผู้จำแนกธรรม

คุณของพระธรรม ๖ บท คือ **สวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม** พระธรรมพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ดีแล้ว **สนฺทิฏฺฐิโก** ผู้บรรลุจะพึงเห็นเอง **อกาลิโก** ไม่ประกอบด้วยกาล **เอหิปสฺสิโก** ควรเรียกให้มาดู **โอปนยิโก** ควรน้อมเข้ามาในตน **ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญฺญูหิ** อันวิญญูจะพึงรู้เฉพาะตน

คุณของพระสงฆ์มี ๙ บท คือ **สุปฏิปนฺโน** เป็นผู้ปฏิบัติดี **อุชุปฏิปนฺโน** เป็นผู้ปฏิบัติตรง **ญายปฏิปนฺโน** เป็นผู้ปฏิบัติเป็นธรรม **สามีจิปฏิปนฺโน** เป็นผู้ปฏิบัติสมควร **อาหุเนยฺโย** เป็นผู้ควรของคำนับ **ปาหุเนยฺโย** เป็นผู้ควรของต้อนรับ **ทกฺขิเณยฺโย** เป็นผู้ควรของทำบุญ **อญฺชลีกรณีโย** เป็นผู้ควรทำอัญชลี (ประนมมือไหว้) **อนุตฺตรํ ปุญฺญกฺเขตฺตํ โลกสฺส** เป็นนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า

ปาริจริยานุตริยะ การบำรุงอย่างยอดเยี่ยม คือ บำรุงพระรัตนตรัย ด้วยอามิสบูชาและปฏิบัติบูชา อามิสบูชา ได้แก่การนำวัตถุสิ่งของต่าง ๆ เช่น ผ้า อาหาร ดอกไม้ธูปเทียนเป็นต้น ถวายท่าน บูชาท่าน ส่วนการปฏิบัติบูชานั้น ได้แก่การปฏิบัติตามคำสั่งสอนของท่าน การบูชา ๒ อย่างนี้ พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญปฏิบัติบูชา เพราะจะเป็นประโยชน์แก่ตนและพระพุทธศาสนาเป็นอันมาก

ลาภานุตริยะ การได้อย่างยอดเยี่ยม พระอรรถกถาจารย์อธิบายว่า ได้แก่การได้อริยทรัพย์ อริยทรัพย์คือทรัพย์อันประเสริฐ มี ๗ อย่าง คือ **ศรัทธา** ความเชื่อ ได้แก่เชื่อในพระรัตนตรัยและเชื่อเรื่องกรรม

ศีล ความสำรวมกายและวาจาเรียบร้อย มีศีล ๕ ศีล ๘ เป็นต้น **หิริ** ความละอายบาป **โอตตัปปะ** ความเกรงกลัวบาป **พาหุสัจจะ** การได้ยินได้ฟังมาก **จาคะ** การบริจาคทาน **ปัญญา** ความรอบรู้

อริยทรัพย์เป็นทรัพย์ที่ประเสริฐ เมื่อมีแล้วทำให้ได้รับประโยชน์เป็นอันมาก ทั้งในปัจจุบันชาตินี้และชาติหน้าตลอดถึงทำให้ได้รับประโยชน์อย่างสูง คือบรรลุมรรคผลนิพพานได้

สิกขานุตริยะ การศึกษาอย่างยอดเยี่ยม ได้แก่การบำเพ็ญหรือปฏิบัติสิกขา ๓ อย่าง คือ ศีล สมาธิ ปัญญา สิกขา ๓ เมื่อขยายออกไปได้แก่องค์มรรค ๘ มีสัมมาทิฏฐิเป็นต้น องค์มรรคนี้เป็นข้อปฏิบัติที่จะทำให้บรรลุมรรคผลนิพพานได้

อนุตริยธรรม ๖ นี้ เป็นธรรมที่ยอดเยี่ยม เมื่อได้ทราบและนำไปปฏิบัติแล้ว ก็จะทำให้ผู้นั้นได้รับผลตามสมควรแก่การปฏิบัติได้อย่างแน่แท้

ส. กรรณวัฒน์

ข่าวมูลนิธิ

❖ ❖ ❖

มูลนิธิแนบมหานีรานนท์ มีวัตถุประสงค์ทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา ด้วยคันถธุระและวิปัสสนาธุระ โดยตรง

ด้านคันถธุระ

๑. จัดการเรียนการสอนพระอภิธรรม กับการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานให้แก่ พระภิกษุ, สามเณร และแม่ชี ในหลักสูตรประจำ ๒ ปี ที่สำนักวิปัสสนามูลนิธิแนบมหานีรานนท์ ถนนพุทธมณฑลสาย ๕

ขณะนี้มูลนิธิกำลังจัดสร้างอาคารพักพระภิกษุสามเณรนักศึกษาพระอภิธรรม เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๕ ชั้น จำนวน ๗๐ ห้อง ในบริเวณสำนักวิปัสสนามูลนิธิแนบ ถนนพุทธมณฑลสาย ๕ มีผู้ร่วมบริจาคสร้างอาคาร ตามข่าวอนุโมทนาในปัญญาสารนี้บ้างแล้ว

๒. จัดการเรียนการสอนพระอภิธรรม เพื่อการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ให้แก่ประชาชนทั่วไป ๓ แห่ง คือ :-

๑) วัดธาตุทอง ถนน สุขุมวิท เขตวัฒนา
ที่วิหารลิมปาภรณ์

ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๐๘.๓๐น.-๑๔.๐๐ น.

๒) วัดสามพระยา เขตพระนคร
ที่อาคารสุหัทรังสรรค์ ชั้นล่าง เป็นประจำทุกวัน

วันจันทร์–ศุกร์ เวลา ๐๙.๐๐ น.- ๑๔.๓๐ น.

วันเสาร์–อาทิตย์ เวลา ๐๘.๓๐ น.- ๑๕.๓๐น.

๓) **มูลนิธิแนบมหานีรานนท์**

ถนนพุทธมณฑล สาย ๕

ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐ น.- ๑๕.๓๐ น.

๓. เผยแพร่ธรรมะ ทางวิทยุกระจายเสียง ๒ แห่ง คือ :-

สถานีวิทยุ พล.ม. ๒ คลื่น เอ.เอ็ม.๙๖๓

❖ วันจันทร์-อาทิตย์ รายการธรรมโอสถ
เวลา ๐๖.๐๕ น.- ๐๖.๔๕ น.

❖ วันจันทร์-ศุกร์ รายการพระอภิธรรมปิฎก
เวลา ๒๐.๓๐ น.- ๒๑.๐๐น.

วิทยุชุมชนวัดราชคฤห์ FM คลื่น ๑๐๒.๗๕

❖ วันเสาร์-อาทิตย์ รายการสัพพัญญูผู้รู้ทุกอย่าง
เวลา ๑๗.๐๐ – ๑๘.๐๐ น.

❖ วันอาทิตย์ รายการ แสงสว่างนำทางชีวิต
เวลา ๑๑.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

๔. ออกวารสารธรรมะ ชื่อ **“ปัญญาสาร”** แจกเป็นธรรมทาน ประมาณ ๓ เดือนต่อฉบับ บอกรับเป็นสมาชิกได้โดยไม่ต้องเสียค่าบำรุงแต่ประการใด

ด้านวิปัสสนาธุระ

๑. ได้จัดตั้งสำนักวิปัสสนา ณ เลขที่ ๘๔/๑ หมู่ ๒ ตำบลบางกระทึก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีเรือนปฏิบัติวิปัสสนา จำนวน ๖๐ หลัง ผู้ที่มีความรู้ปรมัตถธรรมตามสมควรเข้าปฏิบัติได้ ตามการพิจารณาของอาจารย์ผู้ควบคุม

๒. จำนวนผู้เข้าปฏิบัติธรรม เดือน เมษายน-พฤษภาคม ปี ๒๕๔๙ มีดังนี้.

พระภิกษุ	๖	รูป
แม่ชี	๔	ท่าน
ฆราวาสชาย	๑๖	ท่าน
ฆราวาสหญิง	๙๘	ท่าน
รวม	**๑๒๔**	**ท่าน**

๓. อบรมวิปัสสนา ฯ แก่เจ้าหน้าที่ ธนาคารกรุงไทย หลักสูตร ๕ วัน เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ ดังนี้.

ชาย	๓	ท่าน
หญิง	๑๐	ท่าน
รวม	**๑๓**	**ท่าน**

❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖

ข่าวอนุโมทนา

❖ ❖ ❖

มูลนิธิแนบมหานีรานนท์ ขออนุโมทนาผู้อุปการะคุณทะนุบำรุงพระพุทธศาสนากับมูลนิธิแนบมหานีรานนท์ ดังต่อไปนี้ :-

๑. คุณสุนี วิชยานนท์ รับเป็นประธานทอดผ้าป่าสามัคคีในวันอาสาฬหบูชา ตรงกับ วันจันทร์ ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๙ เพื่อนำรายได้เป็นค่าใช้จ่ายในการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา ด้วยการศึกษาเล่าเรียนธรรมะและการปฏิบัติวิปัสสนา ของมูลนิธิแนบมหานีรานนท์ ขออนุโมทนา

๒. คุณชาญชัย สินศุภรัตน์ บริจาคน้ำหวานเฮลซ์บลูบอย ๓ ขวด น้ำบ๊วย ๒ ขวด น้ำปลา ๓ ขวด ซีอิ้วขาว ๑ ขวด ซอสหอยนางรม ๓ ขวด น้ำมันพืช ๓ ขวด น้ำส้มสายชู ๑ ขวด เส้นหมี่ ๑ กก. วุ้นเส้น ๑ กก. ดอกแค ๒.๕ กก. กะหล่ำปลี ๓ กก. ผักหวาน ๑ กก. เนื้อหมู ๒.๗ กก. ไข่ไก่ ๒๐ ฟอง ข้าวสาร ๑๕ กก. ดอกเก๊กฮวย ๑ กก. สาหร่ายทะเล ๕ แผง ขออนุโมทนา

๓. อ.หลง คุณโสภา หาวารี บริจาค หม้อสแตนเลสขนาด ๒๘ ซ.ม. ๒ ใบ ขออนุโมทนา

๔. คุณศิวพร เจริญยิ่ง คุณปณชนก สนธิขจิตพร บริจาค ผักกระเฉด ๑๖ กำ ผงซักฟอก ๑๘ กก. น้ำยาปรับผ้านุ่ม ๓.๘ ลิตร ขออนุโมทนา

๕. อ.สุรพล ตรีชั้น บริจาคน้ำดื่ม ขนาด ๒๒๐ ซีซี. ๒๐ โหล ขออนุโมทนา

๖. คุณลัดดาวัลย์ แก้วมาลัย บริจาค ชมพู่ ๓ กก. ฝรั่ง ๑ กก. มะม่วง ๐.๕ กก. กล้วยหอม ๑ หวี กล้วยไข่ ๑ หวี กล้วยน้ำว้า ๑ หวี ขออนุโมทนา

๗. คุณกำพล พันธ์ชนะ คุณธนาภรณ์ วงศ์แหลมทอง บริจาค กล้วยน้ำว้า ๒ เครือ ขออนุโมทนา

๘. คุณเธียรชัย คุณอาภาพรรณ คุณธัญวรรณ ศรีสุขประเสริฐ บริจาค มะม่วงสุก ๑๗ กก. ขนมปั้นขลิบ ๒ กก. แอปเปิ้ล ๑.๘ กก. ส้มสายน้ำผึ้ง ๑๑.๕ กก. ส้มโอ ๘ ผล ขออนุโมทนา

๙. คุณบุญมา อิ่มรักษา บริจาค มะม่วง ๖.๕ กก. ขออนุโมทนา

๑๐. คุณธนันยวรรณ ศรีเศรษฐโศธร บริจาค เนสกาแฟ ๑ ห่อ ไมโล ๑ ห่อ โอวัลติน ๑ ห่อ ขออนุโมทนา

๑๑. คุณดวงพร จงอิ้ว บริจาค สับปะรด ๑๒ กก. กะหล่ำปลี ๒๐ กก. ผักบุ้งจีน ๑๐.๒ กก. มะม่วง ๔ กก. มะเขือยาว ๑๐.๕ กก. มันแกว ๑๐ กก. พริกชี้ฟ้า ๕ กก. ฟักทอง ๑๐ กก. แตงกวา ๑๑ กก. ฟักเขียว ๒๐.๕ กก. ขออนุโมทนา

๑๒. พ.ญ.สมบูรณ์ ธรรมเถกิงกิจ บริจาค นมเปรี้ยว ๘๔ กล่อง ปลากระป๋อง ๑๖๐ กระป๋อง ข้าวสารหอมมะลิ ๒๐ กก. น้ำมันพืช ๑ ลิตร ขออนุโมทนา

๑๓. คุณกุหลาบ บริจาค มะละกอสุก ๗.๕ กก. มะม่วง ๙ กก. กล้วยเล็บมือนาง ๒ หวี กล้วยน้ำว้า ๓ หวี ขออนุโมทนา

๑๔. คุณชลิดา วิสาลทานนท์ บริจาค น้ำหวานเฮลซ์บลูบอย ๖ ขวด น้ำอัดลม ๑ ขวด ขออนุโมทนา

๑๕. แม่ชีสมบูรณ์ หกเจริญ บริจาค ส้มเขียวหวาน ๑๐.๕ กก. มะไฟ ๑.๕ กก. ขออนุโมทนา

๑๖. คุณน้อย คุณสาลินี ทาสะโก บริจาค ข้าวหอมมะลิ ๑๕ กก. ขนมเทียน ๕๐ ชิ้น บีทาเก้น ๓๐ ขวด ขออนุโมทนา

๑๗. คุณณัฏฐ์ เอี่ยมวสันต์ บริจาคขนมทองม้วน ๙ กล่อง ขออนุโมทนา

๑๘. ร้านเดอฟรองค์ ซัก อบ รีด บริจาคผงซักฟอก ๕ กก. ขออนุโมทนา

๑๙. คุณชยันต์ พรหมเพชร บริจาคส้มโอ ๑๘ ผล แตงญี่ปุ่น ๘ ผล มะละกอ ๘.๗ กก. แคนตาลูป ๘.๕ กก. ขนมเปี๊ยะ ๙ กล่อง ยำผัก ๑๕ ห่อ ผักคะน้า ๔.๗ กก. แตงกวา และมะเขือ ๗.๕ กก. ชมพู่ ๒ กก. น้ำผลไม้ ๗ กล่องใหญ่ นมสดตราหมี ๓ โหล ขออนุโมทนา

๒๐. คุณชุติมนต์ อรรถาลาย บริจาค เห็ดหอม สาหร่ายทะเล ขออนุโมทนา

๒๑. คุณวาริณี เถกิงเกียรติ บริจาค บรีส ๑ ถังใหญ่ ขออนุโมทนา

๒๒. คุณสุภา นิ่มน้อย บริจาค น้ำมันพืช ๖ ขวด น้ำตาลทราย ๔ ถุง ขออนุโมทนา

๒๓. คุณสมชัย เกตุนพคุณ บริจาค ข้าวสาร ๑๐ กก. น้ำปลา ๔ ขวด กาแฟ ๑ ขวด น้ำตาลก้อน ๑ กล่อง ขออนุโมทนา

๒๔. คุณอรุณี ทรรพสุทธิ คุณสารี่ ฟ้าอินทราช คุณวีรพงษ์ สุทธิธรรมพานิช บริจาค ข้าวสาร ๕ กก. น้ำตาลทราย ๑ กก. วุ้นเส้น ๑ ห่อ เส้นหมี่ ๑ ห่อ เกลือ ๑ มัด น้ำมันพืช ๑ ขวด น้ำส้มสายชู ๑ ขวด ซีอิ้วขาว ๑ ขวด เต้าเจี้ยว ๑ ขวด ขออนุโมทนา

๒๕. คุณพรชัย คุณวิภาดา เคารพพงศ์ และครอบครัว บริจาค ข้าวสาร ๑๐ กก. น้ำมันพืช ๔ ถุง น้ำตาลทราย ๒ ถุง ซีอิ้วขาว ๓ ขวด น้ำยาล้างจาน ๓ ถุง ขออนุโมทนา

๒๖. คุณอาภรณ์ ชัยวรรณ บริจาคกาแฟ ๒ ขวด ขออนุโมทนา

๒๗. คุณพรรณี อัญชลีสหกร คุณอริสา ถีระไพจิตร บริจาค กระดาษทิชชู่ ๔ โหล ขออนุโมทนา

๒๘. คุณลำใย อุทยานันท์ บริจาค ผงซักฟอก ๓ กก. ขออนุโมทนา

๒๙. คุณเล็ก แซ่แต้ บริจาค กาแฟ ๑ ถุง ขออนุโมทนา

๓๐. เจ้มา แซ่แต้ บริจาค น้ำยาล้างจาน ๑ ถุง ขออนุโมทนา

๓๑. คุณสดใส พานทอง บริจาค มาม่า ๑๐ ซอง น้ำมันพืช ๑ ขวด ขออนุโมทนา

๓๒. คุณพิตายภัค อาภามงคล บริจาค มาม่า ๑ กล่อง ข้าวสาร ๑๐ กก. ขออนุโมทนา

๓๓. คุณกรชนก อาภามงคล บริจาค ข้าวสาร ๑๐ กก. ขออนุโมทนา

๓๔. จ.ส.อ.สุเทพ ประทีป และครอบครัว บริจาค ไมโล ๓ ถุง ขออนุโมทนา

๓๕. คุณสมศักดิ์ คุณพรทิพย์ ดีปัญญา และบุตร บริจาค น้ำปลา ๑ ขวด น้ำพริก ๓ กระปุก กาแฟ ๑ ถุง มาม่า ๓ ห่อ

๓๖. คุณส้ม บริจาค กาแฟ ๒ ห่อใหญ่ ขออนุโมทนา

๓๗. คุณโชติกา นราจันทร์ บริจาค ข้าวสาร ๕ กก. น้ำตาลทราย ๑๑ กก. เต้าเจี้ยว ๑ ขวด น้ำมันพืช ๑ ขวด เกลือ ๑ ถุง ซอส ซีอิ้ว ๓ ขวด กระดาษทิชชู่ ๑ โหล ขออนุโมทนา

๓๘. คุณสุวรรณ มหาพันธ์ บริจาค ปลาอบกรอบ ๒ ถุงใหญ่ ขออนุโมทนา

๓๙. คุณสุจิตต ชื่นศรีทอง พร้อมสามี บุตร-ธิดาและหลาน หมวกถัก ๔๒ ใบ ผ้าเช็ดตัว ๔๒ ผืน ข้าวสาร ๗๕ กก. น้ำมันพืช ๙ ขวด ซอส ซีอิ้ว ๑๘ ขวด เต้าเจี้ยว ๓ ขวด น้ำปลา ๖ ขวด วุ้นเส้น ๓ กก. น้ำส้มสายชู ๖ ขวด เส้นหมี่ ๓ กก. เห็ดหอม ๑ กก. ซอส หอยนางรม ๑๒ ขวด ซอสพริก ๖ ขวด กระดาษทิชชู่ ๕ โหล ขออนุโมทนา

๔๐. คุณอรพินท์ พนาพิทักษ์กุล บริจาค กระดาษทิชชู่ ๖ โหล ขออนุโมทนา

๔๑. พ.อ. สมนึก คุณอรุณศรี เอนกวัฒน์ และลูกหลาน พ.ท.นิคม และลูกหลาน คุณพิราวรรณ วิทยาภรณ์ ข้าวสาร ๕๐ กก. น้ำมันพืช ๑๒ ขวด ซอสภูเขา ๑๒ ขวด น้ำปลา ๑ แกลลอน น้ำตาลทราย โอวัลติน ไมโลคอฟฟี่เมต ๑ ชุด ขออนุโมทนา

๔๒. คุณทิพภา อังประทีปชัย และครอบครัว บริจาค น้ำดื่ม ๑ ลัง น้ำมันพืช ๔ ขวด ขออนุโมทนา

๔๓. คุณอนุทิน เรืองอร่าม บริจาค น้ำดื่ม ขนาด ๒๒๐ ซีซี. ๑ ลัง น้ำมันพืช ๒ ขวด ขออนุโมทนา

๔๔. คุณกรชนก อาภามงคล บริจาคน้ำดื่ม ๑ โหล น้ำมันพืช ๒ ขวด และอื่น ๆ ขออนุโมทนา

๔๕. คุณมณฑา ผลวิวัฒน์ คุณศิริรัตน์ รัตนชัยสิทธิ์ คุณ เพ็ญสินี จรัสสุริยงค์ คุณณัฐกมล บรรพสิทธิรัชญา

และครอบครัว บริจาค ส้มเขียวหวาน ๑๒ กก. มะม่วง ๒๓ กก. ฝรั่ง ๘ กก. น้ำพริกมะขาม ๑๕ ขวด น้ำผลไม้ ๔๐ ขวด ยาอมแก้ไอ ๓๕ ขวด ขออนุโมทนา

๔๖. คุณศรีสมุทร จันทร์จรัสวัฒนา บริจาค ชามพลาสติก ขนาด ๗ นิ้ว ๒๔ ใบ ขออนุโมทนา

๔๗. คุณรัชนี ประยุทธพงศ์ บริจาค ซาลาเปา ๓๐ ลูก ขออนุโมทนา

๔๘. พระมหาเมธี ศรีวโรดม บริจาค ผ้าไตร ๔ ผืน ผ้าห่ม ๑ ผืน โถข้าวอะลูมิเนียม ๔ ใบ ปิ่นโต ๑ เถา ยาสามัญประจำบ้าน ๓ ชุด ข้าวสาร ๑๐ กก. ซอสมะเขือเทศ ๑ ขวด น้ำหวาน ๑ ขวด น้ำยาทำความสะอาดสุขภัณฑ์ ๑ ขวด สบู่ ๗ ก้อน นมสด ๓ โหล สำลี ๔ ม้วน แบรนด์ ๑ โหล ผ้าห่ม ๑ ผืน ขิงผง ๑ กล่อง งาดำ ๑ ซอง ยาสีฟัน ๑ ซอง ยาแก้ปวด ๑ กล่อง ยาไดเซนโต ๕ ซอง น้ำดื่ม ๑ ขวด หลอดไฟนีออน ๔ หลอด ผงซักฟอก ๔๒๐๐ กรัม ๑ ถุง กระดาษทิชชู่ ๘ ม้วน รองเท้า ๑ คู่ น้ำยาล้างจาน ๑ ถุง น้ำยาปรับผ้านุ่ม ๑ ถุง ผักกาดดอง ๑ กระป๋อง ผ้ากราบพระ ๑ ผืน น้ำจิ้มไก่ ๑ ขวด ขออนุโมทนา

๔๙. แม่ชีบุญมี บุญลอย บริจาค กระดาษทิชชู่ ๑๘ ม้วน ข้าวสาร ๑๐ กก. หัวหอม กระเทียม ๒ กก. ขออนุโมทนา

๕๐. แม่ชีศิริพร แจ้งอรุณ บริจาค ลิ้นจี่ ๕.๕ กก. ขออนุโมทนา

๕๑. คุณสุภา รัตนอำนวยชัย บริจาค น้ำดื่ม ๑๐ โหล ขนุน ๒ ผล กระท้อน ๒.๕ กก. ขออนุโมทนา

๕๒. คุณทองหล่อ วิบูรณ์นรชาติ บริจาค สับปะรด ๑๒.๖ กก. ฟักทอง ๑๑.๕ กก. ฟักแก่ ๒๐.๕ กก. ส้มเขียวหวาน ๕ กก. ขออนุโมทนา

๕๓. คุณเพ็ญศรี ฟองศรีสิน บริจาค ข้าวเหนียว ๕ กก. ขออนุโมทนา

๕๔. อ.พัลลภา วิทยอุดม บริจาค กระเทียม ๑ กก. น้ำมันพืช ๑๐ ขวด น้ำตาลทราย ๒๐ กก. ไส้กรอกไก่ ๒ กก. เห็ดหอม ๑.๒ กก. ซอสปรุงรส ๖ ขวด เต้าเจี้ยว ๓ ขวด ผงชูรส ๓ ถุง ขออนุโมทนา

๕๕. จำนวนเจ้าภาพเลี้ยงภัตตาหาร เดือนเมษายน ถึง เดือนพฤษภาคม ปี ๒๕๔๙ มีจำนวน ๖๓ ราย มูลค่าประมาณ ๙๔,๕๐๐ บาท ขออนุโมทนา

❖❖❖❖❖❖

รายนามผู้บริจาค
สมทบทุนมูลนิธิ

เดือนเมษายน - พฤษภาคม ๒๕๔๙

❖❖❖❖❖

๑) รายละ ๕๐,๐๐๐ บาท ๑ ราย

พระมหาเมธี "ทุนศรีวโรดม"

๒) รายละ ๓,๕๐๐ บาท ๑ ราย

พญ. ทวีบุญ พรหมปัทมะ

๓) รายละ ๓,๐๐๐ บาท ๑ ราย

คุณอัจฉรา ธรรมเถลิงกิจ

๔) รายละ ๒,๐๐๐ บาท ๒ ราย

๑. คุณวราภรณ์ สุทธิยุทธ์

๒. คุณชัยวัฒน์ วุฒิสว่างวงศ์

๕) รายละ ๑,๕๐๐ บาท ๓ ราย

๑. คุณสุวนีย์ วีระกันต์

๒. คุณมาลีรัตน์ วิวัฒนพงศ์พันธ์

๓. ม.ร.ว.อุรวสี มาณะวิท

๖) รายละ ๑,๒๐๐ บาท ๑ ราย

แม่ชีอุบล แซ่โค้ว

๗) รายละ ๑,๐๐๐ บาท ๑๒ ราย

๑. คุณธารทิพย์ สุพันธุ์วณิช

๒. คุณบุญเลี่ยน ศรีประยูร
๓. พระสงัด วุฒิโสภโณ (คงฤทธิ์)
๔. คุณจเร ศักดิ์พันธ์
๕. นายเช็ง - นางลำไย แสงนภากาศ
๖. พระพัฒน์ทิต สีลวฑฺฒโก
๗. คุณมาลี อัมไพรวรรณ
๘. คุณพัฒนา วงศ์วิเชียร
๙. คุณบุษบา ยิ้มขลิบ
๑๐. คุณประนอม ธงทอง
๑๑. คุณพิศมัย ศรีมงคล
๑๒. คุณสกล ทองประกอบ

๘) รายละ ๕๐๐ บาท ๑๗ ราย

๑. คุณศรัณย์ เรืองขจร
๒. คุณสุวรรณ ศรีกุเรชา
๓. คุณรัชนี - คุณแม่เสงี่ยม จรุงจิตต์
๔. คุณชะลอ ตุลารักษ์
๕. คุณมาลี บางท่าไม้
๖. คุณบุญนะ ตุลารักษ์
๗. คุณมงคล ประคองทรัพย์
๘. คุณธนกฤต เธียรประภา
๙. คุณอรุณี มรกฏจินดา
๑๐. ด.ช.พงษ์พิสุทธิ์ ปัญญาเลิศ

๑๑. คุณพ่อณรงค์ - คุณแม่อรศรี ฤทธิ์ลอย

๑๒. คุณเธียรชัย - คุณอาภาพรรณ - คุณธัญวรรณ ศรีสุขประเสริฐ

๑๓. คุณทองเจือ ไผ่ตง

๑๔. แม่ชีสมบูรณ์ หกเจริญ

๑๕. คุณสุภา รัตนอำนวยชัย

๑๖. คุณอาภรณ์ จิตต์จนะ

๑๗. คุณกุ้ยกี่ แซ่โต๋ว

๙) รายละ ๔๗๐ บาท ๑ ราย

ชมรมพุทธธรรมนำสุข กรมประชาสัมพันธ์

๑๐) รายละ ๔๐๐ บาท ๒ ราย

๑. คุณดารณี ประภาสะโนบล

๒. คุณถิติรา มาณะวิท

๑๑) รายละ ๓๐๐ บาท ๑ ราย

คุณวัลภา โสภาศิริกุล

๑๒) รายละ ๒๐๐ บาท ๗ ราย

๑. คุณโกวิท เกตุโกวิทย์

๒. คุณทวีศักดิ์ สัทธาพงศ์

๓. คุณสมบูรณ์ อำยะสุจริตกุล

๔. คุณจาตุรนต์ แสงศร

๕. คุณรวิวรรณ ข่มปรปักษ์

๖. คุณปราณี ข่มปรปักษ์

๗. คุณปรัศนี คงธะรังษี

๑๓) รายละ ๑๐๐ บาท ๘ ราย

๑. พ.อ. (พิเศษ) เชาวน์ ธรมธัช

๒. คุณฉันทนา รัชตะชาติ

๓. คุณธีระ ศรีรัตนพิทักษ์

๔. คุณเพ็ญศรี ฟองศรีสิน

๕. คุณประภาพรรณ โภไคยรัตน์

๖. คุณโกวิท - คุณสมศรี สุรโกมล และครอบครัว

๗. คุณนิลรัตน์ เตียวธวัช

๘. คุณนิภา วงษ์พักตร์

๑๔) รายละ ๕๐ บาท ๒ ราย

๑. คุณมนัสชัย ลีลาเวชบุตร

๒. คุณกฤติมา วัฒนา

๑๕) รายละ ๓๐ บาท ๒ ราย

๑. คุณบุญเลิศ สราญนาส

๒. คุณพงา หรุ่นประดิษฐ์

รวมเงินทั้งสิ้น ๙๐,๖๓๐ บาท

รายนามผู้บริจาค สมทบทุนอาหาร

เดือนเมษายน - พฤษภาคม ๒๕๔๙

❖❖❖❖❖❖

๑) รายละ ๒,๐๐๐ บาท ๑ ราย

ร.อ.สนั่น - คุณสมจินตนา พูลเพิ่มทรัพย์

๒) รายละ ๑,๐๐๐ บาท ๒ ราย

๑. คุณจันทร์เพ็ญ นิถานานนท์

๒. คุณวรรณประภา กุลฑลบุตร

๓) รายละ ๕๐๐ บาท ๒ ราย

๑. คุณวราภรณ์ สุทธิยุทธ์

๒. คุณมงคล ประคองทรัพย์

๔) รายละ ๔๐๐ บาท ๓ ราย

๑. คุณสมโภชน์ พูลเพิ่มทรัพย์

๒. คุณสมภูมิ พูลเพิ่มทรัพย์

๓. คุณอวยพร สินธุพันธ์เดชา

๕) รายละ ๓๐๐ บาท ๓ ราย

๑. คุณวิมล แก้วคีรี

๒. คุณยายทองสุข วัลลิกุล และครอบครัว

๓. คุณแม่สมพร – อ.ยุพิน ธีระศรี, คุณสมาน ยมสาร, คุณอุดม งามบุญปลอด

๖) รายละ ๒๖๐ บาท ๑ ราย

คุณอ้วน

๗) รายละ ๒๐๐ บาท ๑๓ ราย

๑. คุณศรัญย์ เรืองขจร
๒. คุณนิจ อาชวานนท์
๓. คุณทวีศักดิ์ สัทธาพงศ์
๔. คุณจาตุรนต์ แสงศร
๕. คุณแน่ว ลีละเศรษฐกุล
๖. คุณสุนันท์
๗. คุณซ่อนกลิ่น
๘. คุณประไพ
๙. คุณสุนทร – คุณผิน รุ่งเรืองศรี
๑๐. คุณวันทนา พรเจริญ
๑๑. คุณสุทธาสินี จันทร์เพ็ญ
๑๒. คุณสมจิตร ขวัญเมือง
๑๓. คุณทองสุข แซ่โล้ว

๘) รายละ ๑๐๐ บาท ๖ ราย

๑. พ.ต.ท. นที ไชยานุพงศ์
๒. ด.ต. หญิง กำไล อังกระโทก
๓. คุณประทุมพร
๔. คุณดวงกมล แซ่ตั้ง
๕. คุณประภาพรรณ โภไคยรัตน์
๖. คุณนิภา วงษ์พักตร์

๙) รายละ ๕๐ บาท ๑ ราย

คุณพีระพล อินชมพู

๑๐) รายละ ๓๐ บาท ๒ ราย

๑. คุณณัฐธกรณ์ หาญเกษม
๒. คุณกุลรัฐ กุลวุฒิวิลาศ

รวมเงินทั้งสิ้น ๑๐,๖๗๐ บาท

รายนามผู้บริจาค
ค่าสถานีวิทยุกระจายเสียง
เดือนเมษายน - พฤษภาคม ๒๕๔๙

❖❖❖❖❖❖

๑) รายละ ๑๒,๐๐๐ บาท ๑ ราย

รพ.ราษฎร์บูรณะ

๒) รายละ ๒,๐๐๐ บาท ๒ ราย

๑. คุณฤกษ์ – คุณกฤติน – คุณนิตยา วัชรเสวี

๒. คุณอังสนา – คุณอาทิตย์ ตัญศิริสุข

๓) รายละ ๑,๕๐๐ บาท ๔ ราย

๑. คุณสุขุมาล เขมสิริ

๒. คุณวราภรณ์ เมฆพายัพ

๓. ศ.นพ. ณรงค์ – พญ.ปราณี สิงห์ประเสริฐ

๔. คุณนิตยา บุญสมจินต์

๔) รายละ ๑,๐๐๐ บาท ๑๐ ราย

๑. คุณเพียรวัชญ์ วรฉัตร

๒. คุณอรุณรัตน์ อนุรักษ์ธนากร

๓. คุณภิรมย์ ภูมิศักดิ์

๔. คุณยุพร ฉินนานนท์และครอบครัว

๕. คุณอรุณวรรณ ลาภะวัฒนาพันธ์

๖. คุณประสิทธิ์ – คุณสมบูรณ์ มงคลไพบูลย์

๗. คุณยายทองสุข วัลลิกุลและครอบครัว

๘. อาจารย์มิ่ง – คุณเผอิญ กฤตยโสภณ

๙. คุณดวงพร จงอิ้ว

๑๐. คุณสมมุติ

๕) รายละ ๖๐๐ บาท ๒ ราย

๑. คุณมัลลิกา จงวิจักษณ์

๒. คุณทวีศักดิ์ สัทธาพงศ์

๖) รายละ ๕๐๐ บาท ๑๙ ราย

๑. คุณสุพิศ พูลเพิ่ม

๒. คุณวรรณา เกษมธนกุล

๓. พล.ร.ต. สถาพร นักสอน รน.

๔. คุณพงศ์สงวน ปาละนันท์

๕. คุณชัย ฉัตรแก้ว

๖. คุณถนอมวงศ์ แคล้วปลอดทุกข์

๗. คุณวัลฎา อิ่มอมรพงษ์

๘. คุณศรัณย์ เรืองขจร

๙. คุณสมบูรณ์ ศิริพละ

๑๐. คุณแม่บุญมี – ร.ท.ชนกภณ ทองนพคุณ

๑๑. คุณสุกัญญา – คุณปณิธาน – คุณอนพัช – คุณมาศสุภา เลาหะวิริยศาล

๑๒. คุณโสภา หาวารี

๑๓. คุณประวิสสร โหสกุล

๑๔. คุณอำนาจ สพันธุพงษ์

๑๕. คุณมนตรี ทองเสงี่ยม

๑๖. คุณดวงมณี ทองเสงี่ยม

๑๗. คุณทองเจือ ไผ่ตง

๑๘. คุณลัดดา ตัญศิริสุข

๑๙. ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม

๗) รายละ ๓๐๐ บาท ๑๐ ราย

๑. พญ. เผ่าประยูร วิจิตรพาหนการ

๒. คุณนวลฤดี

๓. คุณโสภณ ทรงฤกษ์

๔. คุณวิจิตร จงวัฒนา

๕. คุณสุพรรณี เงางามรัตน์

๖. คุณลดาวัลย์ สาตนุรักษ์

๗. คุณวรรณา เกษมธนะกุล

๘. คุณเพ็ญศรี หิรารักษ์

๙. คุณแม่สมพร - อ.ยุพิน ธีระศรี, คุณสมาน ยมสาร,
คุณอุดม งามบุญปลอด

๑๐. คุณประสาธน์ - คุณอรพิน สาธกุไร

๘) รายละ ๒๐๐ บาท ๒๓ ราย

๑. คุณประจวบ อิศรางกูร ณ อยุธยา

๒. คุณวิชิต สุพันธุ์วณิช

๓. พ.ท.สุชาติ ติงสมบัติยุทธ์

๔. คุณโชติรส แซ่ลี้

๕. คุณวันเพ็ญ กาญจนายน

๖. พ.ต.ท.สมชาย - คุณเครือศรี บ่อทอง

๗. คุณคงแก้ว แกล้วกล้า

๘. คุณบรรจง สุพรรณกูล

๙. คุณประทิน แสงไทย

๑๐. อาจารย์จิรา วรกี

๑๑. คุณสุชาดา - ภัทรวรรณ พงโศธร

๑๒. คุณจารุณี ไชยชาญ

๑๓. คุณลั้ง แซ่ลิ้ม

๑๔. คุณพงษ์เทพ จินดาธนานนท์

๑๕. คุณพ้อง ทองธารี

๑๖. ร.ต.หญิง สุวณีย์ รัตนวิมล

๑๗. คุณวรรณา หรรษาเวก

๑๘. คุณวิฑูรย์ กำเนิดเพ็ชร

๑๙. บริษัท ไชยกูลอะไหล่ยนต์ จำกัด

๒๐. คุณรวิวรรณ ข่มปรปักษ์

๒๑. คุณปราณี ข่มปรปักษ์

๒๒. คุณบุญชัย ตัญศิริสุข

๒๓. คุณสุคนธ์ ตัญศิริสุข

๙) รายละ ๑๕๐ บาท ๑ ราย

คุณพีระพล อินชมพู

๑๐) รายละ ๑๐๐ บาท ๒๓ ราย

๑. คุณยุพเยาว์ ธูปสุวรรณ

๒. คุณวิสิทธิ์ ตีระวนิชพงศ์

๓. คุณสมถวิล เกตุลา

๔. คุณอาจิณ ถนัดช่าง

๕. คุณสถาพร อาณัติวงศ์

๖. คุณอรวรรณ บุษบาธร

๗. คุณนภารัตน์ วิภาวีสันทัด

๘. คุณลุงทองคำ มลบุตร

๙. คุณธีระ - คุณสุภิญญา ศรีรัตนพิทักษ์

๑๐. คุณสุพรรณี อุ่นใจ

๑๑. คุณอรัญ แสงเดชานุรัตน์

๑๒. คุณบุญนะ ตุลารักษ์

๑๓. คุณพยูณา เกิดนาค

๑๔. คุณธีระ ศรีรัตนพิทักษ์

๑๕. คุณปรัศนี คงธะรังสี

๑๖. คุณพัลลภ วิทยอุดม

๑๗. คุณเลิศหล้า - คุณสหรัฐ - คุณสหพล คุณเดชมาก

๑๘. คุณทองชุบ รุ่งแสง

๑๙. คุณจันทร เดชะคุปต์ และครอบครัว

๒๐. คุณดวงกมล แซ่ตั้ง

๒๑. คุณสุกัญญ์วรา สกุลคนองศิลป์

๒๒. คุณโชติ เย็นสุขสรรค์

๒๓. ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม

๑๑) รายละ ๕๐ บาท ๓ ราย

๑. คุณวีระ กิตติบุตรวารี

๒. คุณจุฑาพร พร้อมฤกษ์

๓. คุณอนันต์

๑๒) รายละ ๔๐ บาท ๑ ราย

คุณมณฑล ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา

๑๓) รายละ ๓๐ บาท ๑ ราย

คุณสุนีย์ หาญเกษม

๑๔) รายละ ๒๐ บาท ๓ ราย

๑. คุณวันชาติ ลอยแก้ว

๒. พ.ท. หญิง สุรัชนี สุทธารมณ์

๓. คุณวรวรรณ อิ่มอมรพงศ์

รวมเงินทั้งสิ้น ๕๓,๐๓๐ บาท

❖❖❖❖❖❖

รายนามผู้บริจาค
สร้างอาคารพักพระภิกษุ-สามเณร
เดือนเมษายน - พฤษภาคม ๒๕๔๙

❖ ❖ ❖❖❖❖

๑) รายละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท ๑ ราย

อาจารย์แววมยุรี ราชพัฒน์ และเพื่อน

๒) รายละ ๑๓๔,๐๐๐ บาท ๑ ราย

คุณนันทวัน ศุภะจินดา

๓) รายละ ๑๓๐,๐๐๐ บาท ๗ ราย

๑. คุณลดาวัลย์ สาตนุรักษ์

๒. คุณ PONG KEN และคณะ

๓. คุณกนิษฐา ทองเรืองกุล

๔. คุณประวิสสร โหสกุล

๕. คุณโชติรส แซ่ลี้และคุณขจรเดช ทรัพย์มณีนุกูล

๖. คุณสุรีย์ คุณาธิคม

๗. คุณวิไล - คุณไพบูลย์ สีสรรพ์

๔) รายละ ๘๐,๐๐๐ บาท ๑ ราย

คุณบุญเรียบ พันธุ์วิชัย

๕) รายละ ๔๕,๐๐๐ บาท ๑ ราย

คุณวราภรณ์ สุทธิยุทธ์ และญาติพี่น้องอุทิศส่วนกุศล
ให้อาเจ๊กคุนซ้ง แซ่เบ๊ และคุณแม่มุ่ยเอ็ง แซ่โอ๊ว

๖) รายละ ๓๐,๐๐๐ บาท ๔ ราย

๑. คุณพ่อเล่าเนี่ยวอั้น-คุณแม่ซุ่นติ่ว ธรรมเถลิงกิจ

๒. นายอ่อง – นางย้วน สพันธุพงษ์

๓. คุณสุภาณี - คุณวีระเดช พะเยาศิริพงศ์

๔. คุณวรวรรณ วีระสุนทร

๗) รายละ ๒๐,๐๐๐ บาท ๑ ราย

คุณการุณธร - นพ.กุลธร เทพมังคล

๘) รายละ ๑๕,๐๐๐ บาท ๓ ราย

๑. คุณสมลักษณ์ ศิริกิจ และครอบครัว

๒. คุณสมบูรณ์ อำยะสุจริต

๓. คุณสดศรี - คุณอุทัย เจริญพัทย์

๙) รายละ ๑๐,๑๐๐ บาท ๒ ราย

๑. ดร.รุ่งโรจน์ ฉันทาดิศัย

๒. คุณชูชื่น อัศวประภา

๑๐) รายละ ๑๐,๐๐๐ บาท ๑๑ ราย

๑. คุณศิริวรรณ ฉันทาดิสัย

๒. ครอบครัววิจิตร ยอดธีระพันธ์

๓. คุณวาสนา กิจเกิดไพบูลย์

๔. คุณสุจันต์ - คุณบุญล้อม ทับทิมทอง และครอบครัว

๕. คุณเพียงพร เจริญลาภ

๖. คุณยุพยง เนียวกุล

๗. คุณประภา กฤตเพชร

๘. คุณแม่ทองหล่อ ชิงชาวนา

๙. คุณนวลศรี มียศ

๑๐. คุณวินัย พันธุ์วิชัย

๑๑. คุณศรีวรรณ ราชนิยม

๑๑) รายละ ๘,๕๐๐ บาท ๑ ราย

พญ. เผ่าประยูร วิจิตรพาหนการ

๑๒) รายละ ๗,๐๐๐ บาท ๑ ราย

คุณเกศศิริ ธรรมรุจิกุล

๑๓) รายละ ๖,๐๐๐ บาท ๑ ราย

ร.ต. หญิง สุวณีย์ รัตนวิมล

๑๔) รายละ ๕,๐๐๐ บาท ๓ ราย

๑. คุณสกล ทองประกอบ

๒. คุณนุชากร อติพัฒน์

๓. คุณสุขุมา พงศ์สุวรรณ

๑๕) รายละ ๔,๐๐๐ บาท ๑ ราย

คุณวิลาวัณย์ สุอุทัย

๑๖) รายละ ๓,๐๐๐ บาท ๔ ราย

๑. คุณบุญเลิศ ศรีสว่าง

๒. คุณวิชัย ผดุงทรัพย์

๓. คุณภัทราวรรณ ตระกูลทอง

๔. คุณบุญอำนวย รัตนธาดา

๑๗) รายละ ๒,๐๐๐ บาท ๖ ราย

๑. คุณแสวง – คุณสุวพีร์ ฤทธิ์เรืองเดช

๒. พ.อ.ณรงค์ชัย - ร.อ.หญิง จิราวดี กิ่งเกตุ และครอบครัว

๓. คุณมีศิริ สีมันตร

๔. อุทิศให้คุณจิระวรรณ ภูธวัชชัย

๕. คุณสันติ มิตรธีรโรจน์

๖. คุณประจวบ อิศรางกูร ณ อยุธยา

๑๘) รายละ ๑,๕๐๐ บาท ๑ ราย

คุณศิริวรรณ ศิริบุญ

๑๙) รายละ ๑,๐๐๐ บาท ๑๕ ราย

๑. คุณประไพ เถาลัดดา

๒. น.ส. ศิริพร บูรพเกียรติ

๓. คุณมณฑา ผลวิวัฒน์ , คุณลักษณา ผลวิวัฒน์

๔. คุณรวิวรรณ - คุณปราณี ข่มปรปักษ์

๕. อุทิศกุศลให้คุณแม่เยี่ยงเซ่ง แซ่โง้ว

๖. อุทิศให้คุณพ่อบุญเจ้า แซ่ฮ้อ

๗. คุณเยาวลักษณ์ วรรณธนะพิศิษฏ์

๘. คุณกอบแก้ว โชติกุญชร

๙. คุณสงัด มรกฏจินดา

๑๐. คุณเรวดี จุลเสนีย์

๑๑. คุณศิริวรรณ สงวนพงศ์

๑๒. อาจารย์วรรณสิทธิ ไวทยะเสวี

๑๓. คุณวรรณา ทรงสมบัติ และครอบครัว

๑๔. คุณบุษกร สิงคาลวณิช

๑๕. คุณสุพัตรา ติรกานันท์

๒๐) รายละ ๖๐๐ บาท ๑ ราย

พ.ท.สุชาติ ติงสมบัติยุทธ์

๒๑) รายละ ๕๐๐ บาท ๑๓ ราย

๑. คุณสุขุมาล เขมสิริ

๒. คุณสุวรรณี วิฑูรานนท์

๓. คุณอมรรัตน์ สถาปนุกูล

๔. คุณวนิดา วิทิตกุล

๕. คุณสมบูรณ์ ศิริพละ

๖. พ.ต.ท. หญิง อัญชลี ศรีสรานุกรม

๗. คุณอังคณา ศรีขจร

๘. คุณจินตนา - คุณวีระ - คุณกิติมา - คุณเอกพงษ์ เมืองไพศาล

๙. คุณธีรพร สีมะสิงห์

๑๐. คุณลำไย ยุวชิต

๑๑. คุณนสิทธิ - คุณอุษณีย์ พันแสง

๑๒. นาวาอากาศโทรังษี - คุณสินี พันแสง

๑๓. คุณนภา ประดิษฐ์พงษ์

๒๒) รายละ ๓๐๐ บาท ๔ ราย

๑. คุณเพ็ญศรี ศรีขจร

๒. คุณเพ็ญสินี จรัสสุริยงค์

คุณณัฐกมล บรรพสิมาวิชญา

๓. คุณทองชุม รุ่งแสง

๔. คุณวรนุช พันแสง

๒๓) รายละ ๒๒๕ บาท ๑ ราย

คุณราเชนทร์ ธัญญาผล

๒๔) รายละ ๒๐๐ บาท ๘ ราย

๑. คุณอมร ศรีลิขิต

๒. คุณสมรัตน์ วิฑูรานนท์

๓. คุณสนั่น ศิริมงคล

๔. คุณศิริมา จงวิสุทธิสันต์

๕. คุณถิติรา มาณะวิท

๖. คุณปาริชาติ กอรักงาม

๗. คุณวราภรณ์ สำโรง

๘. คุณสมพร มงคลสวรรค์

๒๕) รายละ ๑๐๐ บาท ๙ ราย

๑. คุณมนู จงวิสุทธิสันต์

๒. คุณสุนันทา จงวิสุทธิสันต์

๓. คุณนฤชา กอรักงาม

๔. คุณมานิตา สมรูป

๕. คุณบุปผาชาติ - คุณชินวร ศิริวัฒน์

๖. คุณนรัชกร รัตนศนันท์

๗. แม่ชีกชกร จงวิสุทธิสันต์

๘. คุณพรนภา แซ่ลี้

๙. คุณพุฒ เจริญพันธ์

๒๖) รายละ ๘๐ บาท ๑ ราย

คุณสันติ สาโรจน์จิตติ

๒๗) รายละ ๓๐ บาท ๑ ราย

คุณธนาภรณ์ อวยพร

๒๘) รายละ ๒๐ บาท ๑ ราย

คุณเย็น โหสกุล

รวมเงินทั้งสิ้น ๑,๗๒๖,๓๕๕.๐๐ บาท

ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม ๒๕๔๙ ยอดรวมเงินบริจาคสร้างอาคารพักพระภิกษุ – สามเณร เป็นเงิน ๓,๒๐๙,๙๐๕.๐๐ บาท

หมายเหตุ แก้รายชื่อที่พิมพ์ผิด ปัญญาสาร เล่มที่ ๙๕

หน้าที่ ๑๕๑ คุณบุญเรือน พันธุ์วิชัยและครอบครัว แก้เป็น
คุณบุญเรียบ พันธุ์วิชัยและครอบครัว

หน้าที่ ๑๕๗ คุณชลัย วีรยศิริ แก้เป็น คุณชลัย วิรยศิริ

รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เสนอ คณะกรรมการ มูลนิธิแนบมหานีรานนท์

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบดุล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ และงบรายได้และค่าใช้จ่ายสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของมูลนิธิแนบมหานีรานนท์ ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลในงบการเงินเหล่านี้ ส่วนข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบในการแสดงความเห็นต่องบการเงินดังกล่าว จากผลการตรวจสอบของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งกำหนดให้ข้าพเจ้าต้องวางแผนและปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลว่างบการเงินแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ การตรวจสอบรวมถึงการใช้วิธีการทดสอบหลักฐานประกอบรายการ ทั้งที่เป็นจำนวนเงินและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน การประเมินความเหมาะสมของหลักการบัญชีที่กิจการใช้ และงบประมาณการเกี่ยวกับรายการทางการเงินที่เป็นสาระสำคัญ ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้จัดทำขึ้น ตลอดจนการประเมินถึงความเหมาะสมของการแสดงรายการที่นำเสนอ

ในงบการเงินโดยรวม ข้าพเจ้าเชื่อว่าการตรวจสอบดังกล่าวให้ข้อสรุปที่เป็นเกณฑ์อย่างเหมาะสมในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าเห็นว่างบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ ผลการดำเนินงาน สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของมูลนิธิแนบมหานีรานนท์ โดยถูกต้องตามที่ควร ในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

ลงชื่อ ....

(นายสุชาติ สิทธิชัยเกษม)

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเลขทะเบียน ๒๐๕๓

๒๙๖/๒๐ ซอยอยู่สุขนิเวศน์
ถนนติวานนท์ ต.บางกระสอ
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๙

มูลนิธิแนบมหานีรานนท์
งบดุล
ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘

สินทรัพย์	บาท
สินทรัพย์หมุนเวียน	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	
(หมายเหตุ ๒.๑)	๓,๒๕๒,๒๘๓.๗๔
เงินลงทุนชั่วคราว	
(หมายเหตุ ๒.๒)	๒๖,๖๓๖,๑๘๖.๙๒
พันธบัตรรัฐบาล	๒,๐๐๐,๐๐๐.๐๐
หุ้นบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด	
(มหาชน)	๑๐,๐๐๐.๐๐
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	**๓๑,๘๙๘,๔๗๐.๖๖**
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	
ที่ดิน อาคารและครุภัณฑ์ (สุทธิ)	
(หมายเหตุ ๒.๓)	๙,๒๖๕,๗๒๔.๘๙
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	
เงินค่าประกันไฟฟ้า	๖๔,๐๐๐.๐๐
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	๙,๓๒๙,๗๒๔.๘๙
รวมสินทรัพย์	**๔๑,๒๒๘,๑๙๕.๕๕**

หนี้สินและทุน

หนี้สินหมุนเวียน

ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (หมายเหตุ ๒.๖)		๘,๙๔๖.๖๗
รวมหนี้สิน		**๘,๙๔๖.๖๗**
ทุน		
ทุนสะสมมูลนิธิ		๑๒,๗๕๒,๖๐๐.๔๘
ทุนสะสมสำนักปฏิบัติ		๑,๕๘๖,๙๕๐.๔๐
รายได้สะสมยกมา		๒๕,๑๓๖,๔๒๓.๔๘
บวก รายได้สูงกว่ารายจ่ายงวดปีนี้	๑,๗๔๓,๒๗๔.๕๒	๒๖,๘๗๙,๖๙๘.๐๐
รวมส่วนของทุน		**๔๑,๒๑๙,๒๔๘.๘๘**
รวมหนี้สินและทุน		**๔๑,๒๒๘,๑๙๕.๕๕**

ข้อมูลในงบการเงินนี้ได้จัดทำขึ้นอย่างถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริงและตามมาตรฐานการบัญชี

ขอรับรองว่าถูกต้อง

ลงชื่อ .... ประธานกรรมการ ลงชื่อ .... เหรัญญิก

(นายวรรณสิทธิ ไวทยะเสวี) (นางเพ็ญศรี บุญญรัตน์)

หมายเหตุ ประกอบงบการเงินถือเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

มูลนิธิแนบมหานีรานนท์
งบรายได้ - ค่าใช้จ่าย
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘

รายได้	**(บาท)**
รับบริจาคเพื่อจ่ายตามวัตถุประสงค์	๘,๐๘๗,๐๐๓.๕๐
รายได้อื่น (หมายเหตุ ๒.๔)	๑,๐๑๕,๐๕๔.๔๑
รวมรายได้	๙,๑๐๒,๐๕๗.๙๑
ค่าใช้จ่าย	
ค่าใช้จ่ายเพื่อการเผยแพร่ธรรม	๕,๙๐๒,๙๕๑.๕๗
ค่าใช้จ่ายสำนักงาน	๑,๔๕๕,๘๓๑.๘๒
รวมค่าใช้จ่าย	**๗,๓๕๘,๗๘๓.๓๙**
รายได้สูงกว่ารายจ่าย	**๑,๗๔๓,๒๗๔.๕๒**

ขอรับรองว่าถูกต้อง

ลงชื่อ .... ประธานกรรมการ ลงชื่อ .... เหรัญญิก

(นายวรรณสิทธิ ไวทยะเสวี) (นางเพ็ญศรี บุญญรัตน์)

มูลนิธิแนบมหานีรานนท์
รายละเอียดรายได้และค่าใช้จ่าย
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘

รายได้	(บาท)
อาหารสำนักปฏิบัติ	๑,๘๐๗,๖๙๗.๐๐
ธนาคารบุญ	๒๔๘,๖๒๓.๐๐
ค่าใช้จ่ายทั่วไป	๑,๑๐๒,๘๖๖.๕๐
ค่าพิมพ์หนังสือ	๑,๐๑๓,๕๒๒.๐๐
ค่าไฟฟ้าและน้ำประปา	๒๘๖,๙๘๗.๐๐
ค่าสถานีวิทยุ	๔๗๕,๔๕๙.๐๐
ค่าเทปและซีดี	๓๒๓,๓๘๑.๐๐
ค่าซ่อมแซมทรัพย์สิน	๓๓๗,๕๗๖.๐๐
ค่าอาหารกลางวัน	๑๘๙,๑๒๕.๐๐
โครงการเผยแพร่ธรรมะ	๓๕,๐๔๒.๐๐
ผ้าป่า – กฐิน	๑,๔๖๑,๗๒๕.๐๐
รับบริจาคเพื่อซื้อครุภัณฑ์	๑๕,๐๐๐.๐๐
รับบริจาคเพื่อสร้างบ้านพักอาจารย์	๗๘๐,๐๐๐.๐๐
รับบริจาคหุ้นปูนซิเมนต์ไทยจำกัด (มหาชน)	๑๐,๐๐๐.๐๐
รับบริจาคเพื่อใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์	**๘,๐๘๗,๐๐๓.๕๐**
ดอกเบี้ยรับ	๘๑๗,๐๕๔.๔๑
ขายทรัพย์สินเสื่อมสภาพ	๑๙๘,๐๐๐.๐๐
รายได้อื่น	**๑,๐๑๕,๐๕๔.๔๑**
รวมรายได้ทั้งหมด	**๙,๑๐๒,๐๕๗.๙๑**

ค่าใช้จ่าย		ค่าใช้จ่ายเพื่อเผยแพร่ธรรม (บาท)	ค่าใช้จ่ายสำนักงาน (บาท)
อาหารสำนักปฏิบัติ	๙๕๓,๒๑๗.๒๒	๙๐๕,๕๕๖.๓๖	๔๗,๖๖๐.๘๖
ค่าใช้จ่ายทั่วไป	๑,๐๙๓,๖๓๒.๕๓	๙๘๔,๒๖๙.๒๘	๑๐๙,๓๖๓.๒๕
เงินเดือนและค่าจ้าง	๑,๒๗๔,๖๕๕.๐๐	๑,๑๔๗,๑๘๙.๕๐	๑๒๗,๔๖๕.๕๐
ค่าน้ำ – ค่าไฟ	๑๕๘,๑๓๖.๗๕	๑๔๒,๓๘๓.๗๐	๑๕,๗๕๓.๖๘
โทรศัพท์	๑๖,๗๕๓.๖๖	๑๔,๒๔๐.๖๑	๒,๕๑๓.๐๕
ค่าสถานีวิทยุ	๗๕๖,๐๐๐.๐๐	๗๕๖,๐๐๐.๐๐	-
ค่าพิมพ์หนังสือ	๕๘๖,๕๓๐.๐๐	๕๘๖,๕๓๐.๐๐	-
สวัสดิการ	๖๗,๑๓๗.๘๔	๖๗,๑๓๗.๘๔	-
การกุศล	๒๙๘,๓๔๐.๙๙	๒๙๘,๓๔๐.๙๙	-
ซ่อมแซมทรัพย์สิน	๔๗๕,๔๗๐.๕๐	๔๗๕,๔๗๐.๕๐	-
ประกันสังคม	๔๑,๐๓๓.๐๐	-	๔๑,๐๓๓.๐๐
เทปและซีดี	๑๙๘,๖๓๕.๖๒	๑๙๘,๖๓๕.๖๒	-
อาหารกลางวัน	๒๑๘,๓๔๑.๐๐	๒๑๘,๓๔๑.๐๐	-
ค่าธรรมเนียมธนาคาร	๑๐.๐๐	-	๑๐.๐๐
ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	๘๒,๗๑๘.๗๗	-	๘๒,๗๑๘.๗๗
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	๑,๗๙๖.๔๕	-	๑,๗๙๖.๔๕
ค่าธรรมเนียมวิชาชีพ	๕,๐๐๐.๐๐	-	๕,๐๐๐.๐๐
ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน	๑,๐๑๐,๔๒๒.๐๖	-	๑,๐๑๐,๔๒๒.๐๖
รวมรายจ่าย	**๗,๓๕๘,๗๘๓.๓๙**	**๕,๙๐๒,๙๕๑.๕๗**	**๑,๔๕๕,๘๓๑.๘๒**

รายได้สูงกว่ารายจ่าย ๑,๗๔๒,๒๗.๕๒

ขอรับรองว่าถูกต้อง

ลงชื่อ .... ประธานกรรมการ
(นายวรรณสิทธิ ไวทยะเสวี)

ลงชื่อ .... เหรัญญิก
(นางเพ็ญศรี บุญญรัตน์)

มูลนิธิแนบมหานีรานนท์
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘

๑. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ

๑.๑ การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่าย

มูลนิธิฯ รับรู้ค่าใช้จ่ายตามเกณฑ์คงค้าง ส่วนรายได้รับรู้ตามที่ได้รับจริง

๑.๒ การคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์

คำนวณโดยวิธีลดลงตามอายุการใช้งานโดยประมาณของสินทรัพย์ อาคาร และค่าปรับปรุงอาคาร เป็นเวลา ๑๐ ถึง ๒๐ ปี ครุภัณฑ์ ๕ ปี

๒. ข้อมูลเพิ่มเติมอื่น

๒.๑ เงินสดและเงินฝากธนาคาร

เงินสด	๑๑๐,๐๐๐.๐๐	บาท
เงินสำรองจ่าย	๖๙,๙๒๙.๖๗	บาท
รวมเงินสด	**๑๗๙,๙๒๙.๖๗**	**บาท**
เงินฝากธนาคารกรุงไทย - ออมทรัพย์ (๐๒๗-๑-๒๒๒๙๘-๐)	๘๕๕,๘๔๙.๘๖	บาท
เงินฝากธนาคารทหารไทย – ออมทรัพย์ (๐๐๒-๒-๗๑๙๘๔-๓)	๔๕๔,๓๗๘.๒๒	บาท
เงินฝากธนาคารทหารไทย – ออมทรัพย์ (๑๑๓-๒-๐๗๗๗๐-๐)	๑,๕๑๙,๗๙๔.๓๗	บาท
เงินฝากธนาคารไทยธนาคาร – ออมทรัพย์ (๐๐๓-๒-๐๐๐๖๐-๔)	๒๔๒,๓๓๑.๖๒	บาท
รวม	**๓,๒๕๒,๒๘๓.๗๔**	**บาท**

๒.๒ เงินลงทุนชั่วคราว

เงินฝากธนาคารกรุงไทย - ประจำ		
(๐๒๗-๒-๑๒๓๕๒-๘)	๕,๕๐๐,๐๐๐.๐๐	บาท
เงินฝากธนาคารทหารไทย - ประจำ		
(๐๔๑-๓-๓๔๒๘๒-๕)	๕,๓๐๙,๕๘๘.๘๔	บาท
เงินฝากธนาคารไทยธนาคาร – ประจำ		
(๐๖๓-๑-๐๐๐๐๑-๗)	๑๕,๘๒๖,๕๙๘.๐๘	บาท
รวม	**๒๖,๖๓๖,๑๘๖.๙๒**	**บาท**

ขอรับรองว่าถูกต้อง

ลงชื่อ .... ประธานกรรมการ
(นายวรรณสิทธิ ไวทยะเสวี)

ลงชื่อ .... เหรัญญิก
(นางเพ็ญศรี บุญญรัตน์)

มูลนิธิแนบมหานีรานนท์
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘

๒.๓ **ที่ดิน อาคารและครุภัณฑ์ (สุทธิ)**

	ราคาสุทธิ ปี ๒๕๔๗ (บาท)	ซื้อเพิ่มใน ปี ๒๕๔๘ (บาท)	ค่าเสื่อมราคา ปี ๒๕๔๘ (บาท)	ราคาสุทธิ ปี ๒๕๔๘ (บาท)
ที่ดิน	๓,๓๓๕,๗๑๗.๐๐	-	-	๓,๓๓๕,๗๑๗.๐๐
รวมที่ดิน	๓,๓๓๕,๗๑๗.๐๐	-	-	๓,๓๓๕,๗๑๗.๐๐
อาคารและครุภัณฑ์ (สุทธิ)				
อาคาร	๕,๒๖๐,๗๗๘.๙๕	๗๘๐,๐๐๐.๐๐	๘๒๑,๔๒๓.๐๐	๕,๒๑๙,๓๕๕.๙๕
ครุภัณฑ์	๒๑๙,๖๓๒.๐๐	๖๐๘,๐๙๑.๐๐	๑๘๘,๙๙๙.๐๖	๗๑๐,๖๕๑.๙๔
รวมอาคารและครุภัณฑ์	๕,๕๕๒,๔๑๐.๙๕	๑,๓๘๘,๐๑๙.๐๐	๑,๐๑๐,๔๒๒.๐๖	๕,๙๓๐,๐๐๗.๘๙
รวมที่ดิน อาคารและครุภัณฑ์	๘,๘๘๘,๑๒๗.๙๕	๑,๓๘๘,๐๑๙.๐๐	๑,๐๑๐,๔๒๒.๐๖	๙,๒๖๕,๗๒๔.๘๙

๒.๔ **รายได้อื่น** ประกอบด้วย

รายได้จากการขายทรัพย์สินเสื่อมสภาพ	๑๙๘,๐๐๐.๐๐	บาท
รายได้จากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร พันธบัตร และเงินปันผล	๘๑๗,๐๕๔.๔๑	บาท
รวมรายได้อื่น	**๑,๐๑๕,๐๕๔.๔๑**	**บาท**

๒.๕	**การคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล**	
	ภาษีจากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ๑๐ %	
	เป็นเงิน	๘๑,๗๐๕.๔๔ บาท
	ภาษีจากการขายทรัพย์สินเสื่อมสภาพ ๒ %	
	เป็นเงิน	๓,๙๖๐.๐๐ บาท
	รวมภาษีที่ต้องชำระ	๘๕,๖๖๕.๔๔ บาท
	หัก ภาษีนิติบุคคลหัก ณ ที่จ่าย	๘๒,๗๑๘.๗๗ บาท
	ภาษีเงินได้บุคคลที่ต้องชำระเพิ่ม	๒,๙๔๖.๖๗ **บาท**
๒.๖	**หนี้สินหมุนเวียน** ประกอบด้วย	
	ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย	๒,๙๔๖.๖๗ บาท
	ค่าธรรมเนียมวิชาชีพค้างจ่าย	๖,๐๐๐.๐๐ บาท
	รวมหนี้สินหมุนเวียน	๘,๙๔๖.๖๗ **บาท**

ขอรับรองว่าถูกต้อง

ลงชื่อ .... ประธานกรรมการ
(นายวรรณสิทธิ ไวทยะเสวี)

ลงชื่อ .... เหรัญญิก
(นางเพ็ญศรี บุญญรัตน์)

มูลนิธิแนบมหานีรานนท์

เพื่อทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา โดยการสร้างปัญญา
ให้พุทธศาสนิกชนด้วยคันถธุระและวิปัสสนาธุระ

คณะกรรมการ
มูลนิธิแนบมหานีรานนท์

มูลนิธิแนบมหานีรานนท์
๘๔/๑ หมู่ ๒ ถนนพุทธมณฑลสาย ๕ ตำบลบางกระทึก
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ๗๓๒๑๐
โทร. ๐๒ - ๔๘๒๑๐๔๔, ๐๒ - ๘๘๙๔๔๑๗

ปัญญาสาร ฉบับที่ ๙๖